

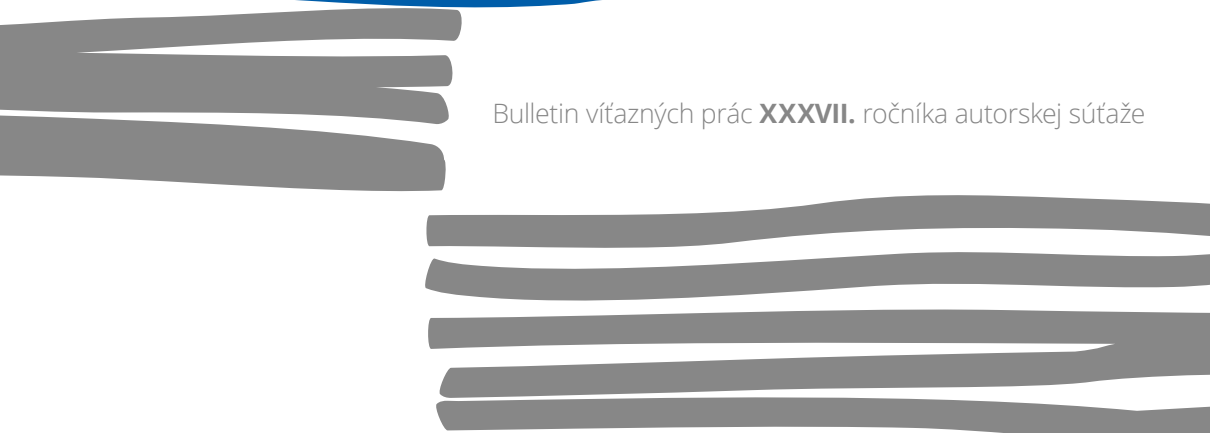
LITERÁRNA SENICA

Ladislava Novomeského

2023

Bulletin víťazných prác **XXXVII.** ročníka autorskej súťaže

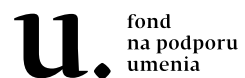

LITERÁRNA SENICA

Ladislava Novomeského **2023**

Trnavský samosprávny kraj
Záhorská knižnica
Slovenské literárne centrum
Mesto Senica
Spoločnosť Ladislava Novomeského

Slovenské
literárne
centrum

Obsah:

Ladislav Novomeský: Perokresba duše z veľmesta	4
Príhovor	6
Pohľad späť	8
Literárna Senica Ladislava Novomeského 2023 očami porotcov	12
Na slovíčko s novou porotkyňou	16
Laureáti XXXVII. ročníka	20
Výber prác – poézia	23
Výber prác – próza	51

Ladislav Novomeský

Perokresba duše z veľmesta

Milujem ulice dlhé
v jeseni, vtedy zvlášť,
keď mesto topí sa v hmle
a drobný padá dážď.

Milujem tramvaje, vozy,
ich tvrdý, prázdny hluk,
milujem ľudí, ich pózy,
milujem živý ruch.

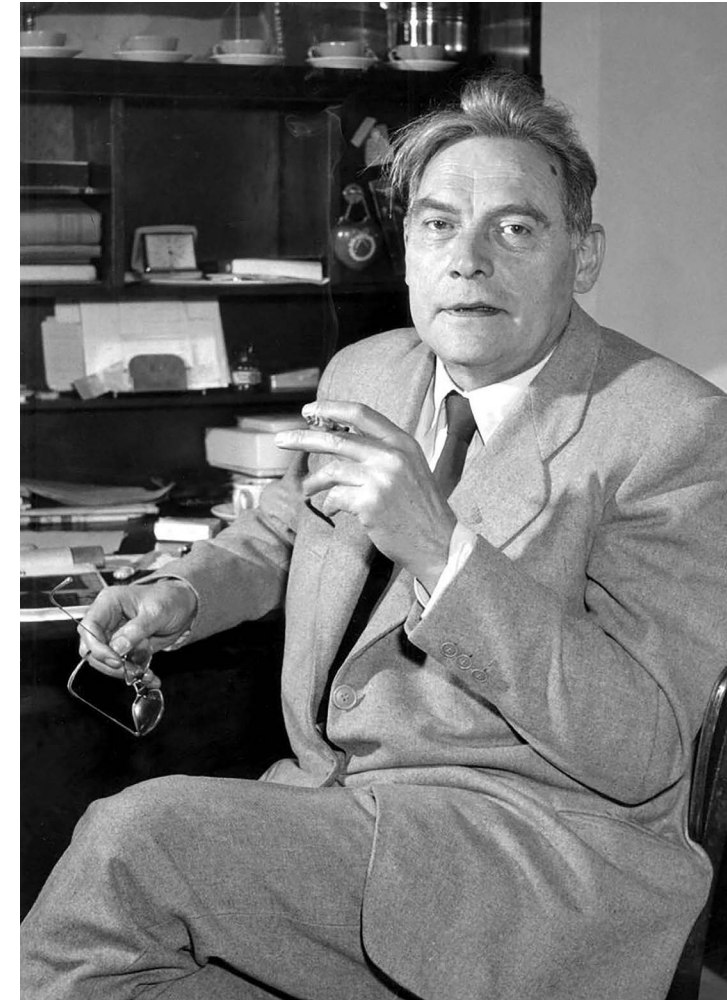
Milujem predmestia šedé,
majú tak zvláštny vzhľad,
mám rád ich dievčatá bledé,
a nútený ich chlad.

Milujem dievčatá z baru,
sú ako vodný kvet,
stisnúť im ručičku malú,
bozkať ich bielu pleť.

Milujem vášnivé pery,
čo rudý majú bozk.

Lietame sem-tam jak včely,
so srdcom ako vosk

Laco Novomeský

Vďaka za každý nový príbeh...

Dávno predtým, než sa človek naučil zaznamenávať príbehy do kníh, boli ich nositelia váženými členmi v každom spoločenstve. Boli to šamani, ktorí s očami hlboko upretými do ohňa rozprávali príbehy s ponaučením, boli to le cantadore, rozprávačky a uchovávateľky rozprávok v ich pôvodnej, archetypálnej podobe, ale aj naši starí rodičia, od ktorých štafetu prevzali zas tí naši...

Nedá sa zabudnúť na letné prázdniny, kde sme pridusení mohutnými perinami naplnenými husacím perím odopierali očiam spánok a spolu s bratancami a sesternicami žobronili: „Ešte jeden...“ Ešte jeden príbeh so šťastným koncom, na ktorom nás stará mama bezpečne odkolísala do náruče hlbokého spánku ako príliv lodky do prístavu.

Nedá sa zabudnúť na prvé knihy, na to, ako sme si zvykli ich ovoňať predtým, než sme sa prstami rozbehli po ich stránkach. Ani na tých, ktorí nás povzbudzovali, aby sme ich čítali čo najviac, podelili sa o ich obsah s ostatnými, až sme sa my sami stali rozprávačmi...

XXXVII. ročník Literárnej Senice k nám priviedol sedemdesiat nositeľov príbehov. Šamanov aj le cantadore. Spolu nám vyrozprávali 162 príbehov, časť vo verši, časť v próze. Napriek tomu, že každý z nich sa odohráva v inom prostredí a má iných protagonistov, ich spoločným predmetom pozorovania je takmer bez výhrady ČLOVEK. Jeho vnútorný svet, motivácie, trápenia, okamihy intímneho prežívania, dráma...

Ďakujeme za pozvanie, za možnosť vstúpiť a dotknúť sa vašich postáv. Ďakujeme za každý jeden príbeh.

*Silvia Sameková
riaditeľka Záhorskej knižnice*

XXXVII. ročník Literárnej Senice Ladislava Novomeského 2023 v číslach

	I. kategória	II. kategória	III. kategória
Poézia	4 autori, 14 prác	10 autorov, 28 prác	14 autorov, 55 prác
Próza	18 autorov, 24 prác	8 autorov, 16 prác	16 autorov, 25 prác
Spolu	22 autorov, 38 prác	18 autorov, 44 prác	30 autorov, 80 prác

CELKOM 70 autorov, 162 prác

Pohľad späť

Rozhovor s minuloročnou laureátkou Luciou Rybárovou

Vy a poézia. Prečo ste sa rozhodli venovať niečomu, čo u mnohých (a nehovoríme len o študentoch) vzbudzuje strach a paniku?

Strach? To to hádam nie. Ale asi chápem, čo tým myslíte. Aj mňa poézia počas mojich študentských čias trochu odrádzala. Určite nie tak ako príklady z matematiky, no často to bola pre mňa jedna veľká neznáma. V detstve som mala silnejší vzťah k próze. Cit pre poéziu prišiel až neskôr, keď na mňa začal viac vplývať jej jazyk, obraznosť. Aj keď si nie som istá, či ju teraz dokážem lepšie interpretovať, minimálne k nej mám bližšie.

Má vôbec poézia v dnešnom uponáhľanom svete význam?

Myslím si, že práve preto má význam. Zastaviť sa, niečo prežiť... napísať o svojich pocitoch, hoci aj z tej uponáhľanej doby. Dnes sa dá veľa vecí vygoogliť, ale náš osobný pohľad na svet nikto len tak nenájde na webe. Teda až kým nezačneme tvoriť a uverejňovať napríklad na nejakom blogu.

Čo Vy osobne považujete za dobrú poéziu a naopak – môže byť poézia zlá?

Ja som asi poéziu nikdy takto nehodnotila, alebo si netrúfala hodnotiť, keďže som stále iba začínajúci autor. Vnímam ju skôr intuitívne. Ak ma poézia niečím upúta, rada po nej siahnem aj viackrát. Ak pre mňa nemá hlbší odkaz, už sa k nej veľmi nevraciam.

Kde všade uverejňujete svoje básne? Ste verná výhradne literárnym súťažiam alebo sa kamarátite aj so sociálnymi sieťami?

Zatiaľ som svoje básne uverejňovala prostredníctvom literárnych súťaží a rôznych zborníkov, niektoré sa dostali do časopisov ako Dotyky či Orol tatranský. Čo sa týka

internetu, potešila ma publikácia v elektronickom magazíne Knihy na dosah, ako aj pozvanie do literárneho podcastu Pobásnenie. Samostatný blog či nejaký webový autorský profil zatiaľ nemám, občas však zvyknem prispievať do skupín na Facebooku vyhradených pre literárnu tvorbu.

V minulom roku ste získali v rámci Literárnej Senice Ladislava Novomeského prvé miesto v tretej kategórii za poéziu. Čo by ste odkázali tým, ktorí možno ešte stále váhajú sa (nielen) do tejto súťaže prihlásiť?

Pre mňa to bolo veľmi milé prekvapenie, keďže práve do tejto súťaže som poslala svoje básnické pokusy už pred niekoľkými rokmi, no vtedy neúspešne. Od detstva som mala viacero období, keď som sa snažila písať, ale dosť dlhé boli aj tvorivé krízy, počas ktorých som svoje texty ukazovala iba najbližším kamarátkam. Prvé ocenenia v súťažiach som získala na základnej škole, vtedy za prózu. Ďalšie práce som zasielala až ako dospelá. Každého, kto má strach zapojiť sa do literárnych súťaží, by som určite povzbudila. Prvýkrát to nemusí vyjsť, druhýkrát môže, mne sa to potvrdilo v Literárnej Senici. Určite sa treba snažiť aj o zdravú sebareflexiu. Ešte pred samotnou súťažou je možno lepšie zapojiť sa do nejakých literárnych aktivít, konfrontovať svoje texty s inými autormi a nechať si poradiť od tých skúsenejších, aj keď to spočiatku môže „bolieť“. (A niekedy aj neskôr.)

Nájde sa na Vašom konte ocenenie z literárnej súťaže, ktoré si vážite asi najviac?

Neviem, ťažko povedať. Každé jedno ma pozitívne nakoplo, či už to bolo 1. miesto v Poetickej Ľubovni alebo 3. miesto v Literárnych Košiciach Jána Štiavnického. Každé má za sebou nejaké špecifické pozadie: obdobie, ktoré som prežívala, dôvody, prečo

sa mi chcelo písať. Na všetky si spomínam naozaj s vďačnosťou, možno práve kvôli tým neúspešným pokusom, cez ktoré si asi veľa ľudí musí prejsť.

Ak by ste mali zostaviť rebríček Vašich najobľúbenejších básnikov (či už slovenských alebo svetových), kto by sa ocitol v prvej trojke?

Vždy ma fascinovali básne, v ktorých boli prítomne nejaké mýtické či rozprávkové prvky. Zároveň mám rada hlbavú lyriku a nevadí mi melancholický alebo až tragický podtón. Zo zahraničných autorov je u mňa na prvom mieste asi Edgar Allan Poe, potom Karel Jaromír Erben a v poslednej dobe rada čítam Czesława Miłosza. Zo slovenskej poézie na mňa dosť zapôsobilá súčasná tvorba, napríklad básne od Evy Luky, Daniely Dubivskej či Aleny Brindovej.

Sú básnici, ktorým sa ako čitateľka vyslovene vyhýbate?

Vyslovene nie, aj keď diela niektorých autorov by som si prečítala asi iba v rámci vyučovania v škole, nie z vlastnej iniciatívy, napríklad povedzme národne orientované básne z medzivojnového obdobia slovenskej literatúry.

A nakoniec obligátna otázka – aké sú Vaše autorské plány do budúcnosti?

Hoci to nebolo mojím snom odjakživa, teraz stále viac uvažujem o básnickej zbierke. Okrem toho by som chcela pokračovať aj v písaní prózy. Na román si asi netrúfam, možno sa pokúsím o zbierku poviedok alebo novelu.

Dana Podracká

Je potešiteľné, že niektorí autori sa Literárnej Senice Laca Novomeského zúčastňujú opakovane. Napríklad pred rokom získala Kamila Lehetová rovnako 1. miesto v I. kategórii ako tento rok. A platí to aj pre autorku na 2. mieste, Kláru Jurášovú. Naznačuje to, že signovanie autorov podľa čísel nie je márne a objektivizuje výber prác. Niektoré autorky / autori majú literárny talent, ktorý práve takýto druh súťaže môže povzbudiť a posilniť do ďalšieho písania. Z toho by sa Novomeský potešil. Kruhy okolo jeho mena sa podobajú na letokruhy času, na strom, ktorý stále rastie, má svoju tradíciu a poskytuje azyl písanému slovu.

Otázky, ktoré mladí autori nastoľujú, sú početné. Od otázky ako sa dá dobyť vlastný svet, kto je normálny a kto nie, prečo vedíme fejkové hovory a podliehame manipulácii, či môže myseľ kráčať pospiatky, koľko je v ľuďoch zvieracích podobenstiev, až po filozofujúce tendencie chápania skutočnosti a ich prenos do básnického jazyka. Nie som sklamaná. Naopak, povzbudzuje ma, že Literárne Senica aj v XXXVII. ročníku otvorila nové cesty mladým.

Daniel Domorák

Literárna Senica 2023 bola, z hľadiska poetickej tvorby, pomerne vyvážená. Absentovali výrazne vyčnievajúce práce smerom na jednu, aj na druhú stranu. Neobjavili sa práce, ktoré by boli rádovo lepšie ako ostatné, ale čítať sme nemuseli ani výnimočne slabé práce. Chýbali výrazné formálne experimenty, ale ani tradičných rýmovačiek nebolo toľko, ako minulé roky. Ťažko z týchto tvrdení vyvodiť zásadnejšie závery, možno sa stačí len vyhnúť chápaniu, že by aj samotné básne mali mať po obsahovej stránke len nejaké pokojné, či harmonizujúce tendencie. Naopak, aj napriek kvalitatívnej vyváženosti sa predstavila rôznorodá škála poetík. Tie najlepšie ocenené práce priniesli zreteľný pocit neistoty, či už v podobe existenciálnej prázdnoty, v pocite telesného (seba)ohrozenia či chýbajúcich vzťahov. Potešiteľné tiež je, že sa medzi prácami objavilo dostatok irónie, sebaíronie či dokonca aj hravosti. A naostatok, potešiteľné tiež je, že sa medzi súťažiacimi objavilo dostatok schopnosti tvoriť poéziu v zmysle akýchsi intelektuálnych výziev či až filozofických inšpirácií (filozofii odpustia). Aby som na záver tohto krátkeho zhrňujúceho odstavca trochu spochybnil svoje predchádzajúce slová – básne síce boli tento rok netradične vyvážené, no treba tiež dodať, v porote nastala pri výbere tých najlepších prác nezvyčajne veľká, takmer stopercentná zhoda. Potenciálny čitateľ môže tak pristupovať k zborníku s dôverou, že sa mu dostáva do rúk naozaj to najlepšie, čo sa v rámci poetickej tvorby v súťaži Literárna Senica 2023 ocitlo.

Próza

Dominika Madro

Literárna Senica Laca Novomeského aj v roku 2023 ukázala, že žiaci a žiačky základných, stredných a vysokých škôl, ale i starší majú záujem vyjadriť svoj príbeh práve literárnym rozprávaním. Medzi šesťdesiatimi piatimi zapojenými súťažnými príspevkami sa našli i nápadité žánrové texty, no autori a autorky väčšmi čerpali námety zjavne zo svojho života a používali rozprávanie v prvej osobe. Vyskytli sa však i témy aktuálneho spoločenského diania (vojna na Ukrajine, korupcia). Niektoré poviedky sa vracali i do čias korona-krízy. Hoci by sa mnohým autorom a autorkám dala vyčítať štylistická neobratnosť, pestrosť tém a štýlov vypovedá o ich autentickom záujme o literatúru.

Alexandra Jurišová

Vždy, keď prichádza čas „zasadnúť na stoličku“ v porote akejkoľvek literárnej súťaže, cítim veľkú zodpovednosť, a zároveň nadšenie z toho, že budem súčasťou všetkých tých úžasne rozmanitých literárnych príbehov ľudí rôznych vekových kategórií. Je fascinujúce sledovať, ako ich autori a autorky premýšľajú nad vecami, keď majú jedennásť rokov, a ako zase, keď majú povedzme tridsať či sedemdesiat. Hoci tento ročník neviem porovnať s predchádzajúcimi, ako môj kolega a kolegyne, pociťujem určitú výhodu neovplyvnenej mysle v rozhodovaní. V prvom rade však musím povedať, že ma veľmi teší, že je o literárne súťaže taký veľký záujem. Dosvedčuje to i fakt, že sa do tohto ročníka Literárnej Senice Ladislava Novomeského zapojilo spolu až 70 autorov a autoriek rôznych vekových kategórií, pričom prihlásených bolo spoločne až 162 textov. Keďže som hodnotila texty prihlásené do kategórie prózy, musím povedať, že tie nami ocenené ma zasiahli najmä svojou intimitou a úprimnosťou. Vo všetkých boli badať silné literárne ambície a potenciál, pričom v niektorých prípadoch išlo o príbehy so silnou osobnou a neprenosnou skúsenosťou, s vnútorne nespracovanými zážitkami a stratami, či už vlastného ja alebo blízkej osoby. Opäť sa mi tým potvrdilo, že práve literatúra je prostriedok na vyjadrenie nielen krásneho a dobrého, čo je v nás i vôkol nás, ale i ventilom, aby sme zo seba dostali všetko to nepríjemné a ťaživé. Verím, že to tak zostane, a o rok budeme prijímať ďalšie pekné i ťažké texty. A vlastne akékoľvek, to je iba na vás; literatúra je nádherná práve preto, že nám dáva slobodu. Všetkým autorom týmto ďakujem za možnosť nahliadnúť do ich vnútra a prajem im veľa ďalších úspešných počinov.

Na slovíčko s novou porotkyňou

Do porotcovského kresla tohto ročníka Literárnej Senice Ladislava Novomeského zasadla po prvý raz aj Alexandra Jurišová, ktorá pôsobí nielen ako odborná redaktorka a editorka v Slovenskom literárnom centre, ale aj ako externá redaktorka v časopisoch .týždeň či Magazín o knihách. Ako recenzentka spolupracuje s neziskovou organizáciou Post Bellum SK. My sme veľmi radi, že si našla čas a odpovedala nám na pár otázok.

Do porotcovského kresla Literárnej Senice ste sa posadili po prvý raz. Máte s literárnymi súťažami skúsenosti aj ako autorka? Ak áno, sú také, ktoré Vám z nejakého dôvodu utkveli v pamäti?

Ak beriem do úvahy už nie detské, ale skôr „vážnejšie“ literárne súťaže, tak mám ako autorka niekoľkonásobnú skúsenosť s celoslovenskou novinárskou súťažou Štúrovo pero, ktorá sa každoročne koná vo Zvolene. Najskôr som do tejto súťaže posielala náš školský časopis, ktorému som bola tri roky šéfredaktorkou. A na konci môjho vysokoškolského štúdia žurnalistiky som sa odvážila spolu s časopisom poslať do súťaže aj svoje reportážne texty. Časopis získal hádam všetky najvyššie ocenenia a moje texty boli ocenené tiež, a to Prémiou Literárneho fondu. Bol to krásny a motivujúci pocit.

Majú podľa Vás literárne súťaže význam aj v dnešnej dobe?

Samozrejme. Aj preto som nadšená porotkyňa v niekoľkých literárnych súťažiach vrátane tej vašej. Som rada, že existujú jednotlivci aj celé inštitúcie – ako je aj tá naša

(Slovenské literárne centrum) –, ktoré sa snažia organizovať a koordinovať niekoľko zmysluplných a skvelých literárnych súťaží ročne. Všetci spoločne tak robíme mýtus z dlhodobu kolujúceho tvrdenia, že ľudia prestávajú čítať knihy a písať skvelé texty. Práve naopak, neprestávajú.

Pôsobíte ako odborná redaktorka a editorka, zaoberáte sa prevažne literatúrou, ktorú všeobecne označujeme ako non-fiction. Čím si vás literatúra faktu získala?

Drsnou odvážnosťou, silou, úprimnosťou, autenticnosťou, faktickosťou, ale aj tým, že je možné posúvať hranice tohto žánru do umeleckých rovín a nedodržiavať pritom striktné dané zásady poučiek, ako má alebo nemá vyzeráť. Čím je rebelskejší, tým lepšie.

Dá sa vôbec vo Vašej profesii pristupovať k textu tak ako obyčajný čitateľ, teda bez toho, aby sa vo Vás ozývalo ono redaktorské a editorské „ja“ ?

Možno tým niekoho prekvapím, ale áno, viem sa „prepnúť“. Teda, ak sa pýtate na čítanie mimo mojich textových a knižných korektúr či recenzovania, povedzme pred spaním alebo počas voľna.

Bolo pre Vás veľkou výzvou skočiť do vôd umeleckej literatúry?

Vôbec nie. Do určitého veku, kým som nebola dospelá, som čítavala iba fantastickú literatúru. A možno napodiv ani môj prechod k literatúre faktu z tohto žánru nebol až taký „drsný“. I keď čítam prevažne non-fiction literatúru, rada ju prekladám s fantasti-

kou či dokonca s detskými knihami. Milujem encyklopédie, keď mám krízu, listujem si ich a kochám sa krásnymi obrázkami doplnenými o múdre texty. Ľahšie sa mi potom chodí na vedomostné kvízy.

Ktorého autora, prípadne titul z oblasti non-fiction by ste odporučili našim čitateľom?

Tých teda je! Túto otázku fakt nemám rada, asi ako každý knihomoľ či knihomoľka. Všetci vieme, že vybrať iba jedného autora či autorku, alebo nebodaj iba jednu knihu, je obrovský problém. Ale skúsím to. Na túto otázku už dlhodobo odpovedám striedavo dve mená. Ak by som mala vybrať slovenskú autorku, tak by to bola jednoznačne Irena Brežná. O jej živote i dielach som napísala dokonca aj bakalársku prácu, urobila s ňou dva rozhovory a napísala som o nej aj o jej knihách niekoľko článkov. Považujem ju za jednu z najlepších vojnových reportérok, i keď ona by mi na toto ihneď skromne oponovala. A ten druhý autor je poľský reportér a otec reportážnej literatúry Ryszard Kapuściński. Každý, kto čítal aspoň jednu jeho reportážnu knihu, vie, že bol ako autor a reportér absolútny unikát.

Ak by ste si mali vybrať, siahnete radšej po prozaickej knižke alebo poézii?

V prípade, že by som si naozaj musela vybrať, je to u mňa asi jednoznačné. Avšak neznamená to, že poéziu nečítam. Naopak, čím som staršia, tým väčšmi ju začínam chápať a objavujem jej krásu.

Odborný garant súťaže: **Peter Jaroš**

Porota: **Dana Podracká
Daniel Domorák
Dominika Madro
Alexandra Jurišová**

POÉZIA

Cena predsedu Trnavského samosprávneho kraja

Martina Aneščíková, Oponice

I. kategória

- 1. miesto: Kamila Lehetová, Košice
- 2. miesto: Klára Jurášová, Senica
- 3. miesto: Bronislava Bíliková, Hlohovec

II. kategória

- 1. miesto: Alica Vodrážková, Bratislava
- 2. miesto: Lýdia Kovaľová, Prešov
- 3. miesto: Terézia Ondrušková, Topoľčany

III. kategória

- 1. miesto: Alica Ištoková, Šintava
- 2. miesto: Jela Abasová, Trstín
- 3. miesto: Juraj Polakovič, Trstená

PRÓZA

Cena Slovenského literárneho centra

Ema Jacková, Rimavská Sobota

I. kategória

- 1. miesto: Ema Michelčíková, Prešov
- 2. miesto: Sára Šuríková, Bratislava
- 3. miesto: Marek Patinka, Vrbovce

II. kategória

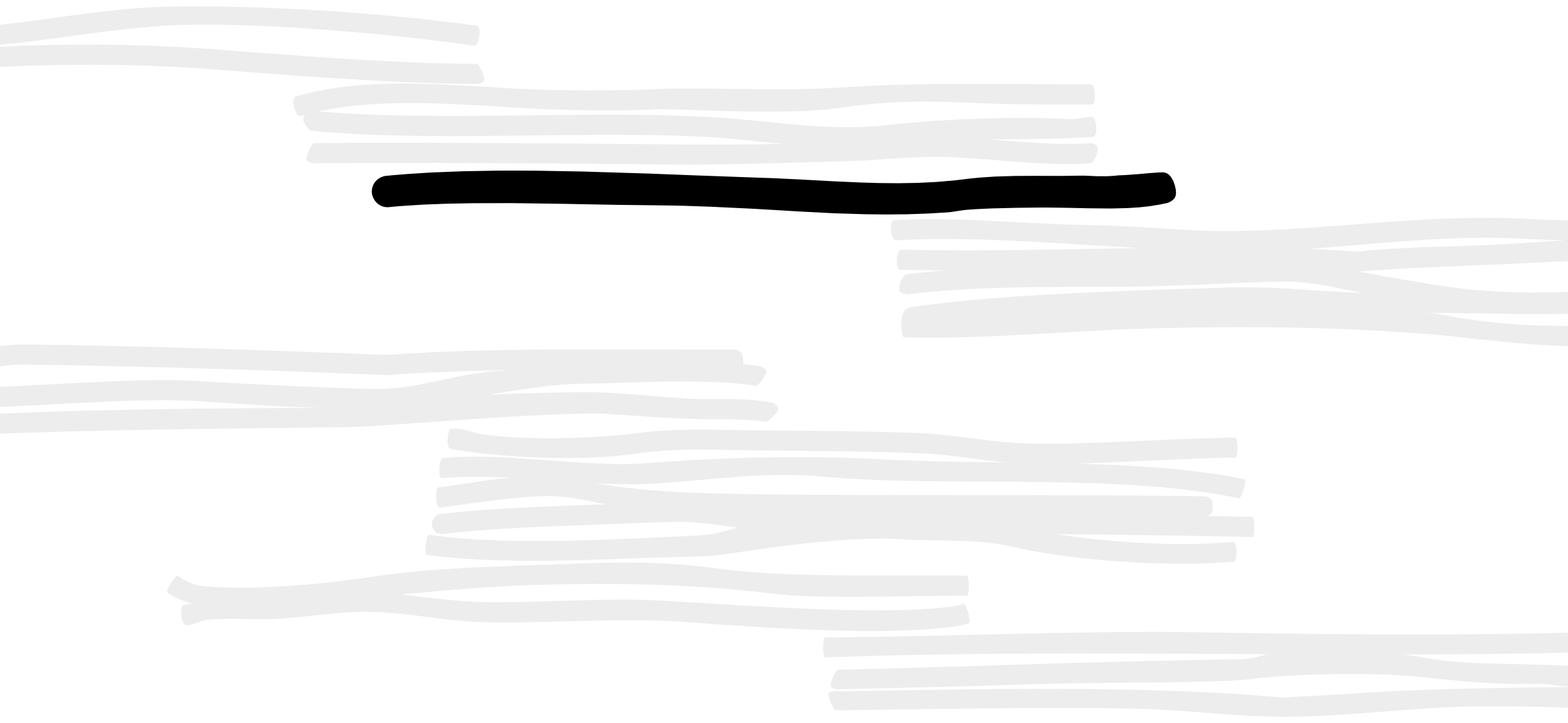
- 1. miesto: Lýdia Kovaľová, Prešov
- 2. miesto: Hana Mikulová, Bratislava
- 3. miesto: Lucia Kyseľová, Bratislava - Ružinov

III. kategória

- 1. miesto: Kamila Kvasnicová, Dohňany
- 2. miesto: Martina Stanislav, Nitra
- 3. miesto: Marián Nomilner, Trnava

Výber prác

POÉZIA

Cena predsedu Trnavského samosprávneho kraja

Martina Aneščíková

Minulú noc

minulú noc
som nemohla zaspáť
myšlienky sa mi túlali
ako strojom času
k šachovnici
v prázdnom kupé vlaku

až teraz
až teraz mi príde prázdne
lebo vtedy bolo plné
plné nás

vypáchlo to
čokoľvek mi vtedy
opantávalo zmysly

vrátila som sa pod kvapky dažďa
na jednom pleci
zatiaľ čo ty
si statočne bránil
to druhé
vrátila som sa k mláke
dosť veľkej na to
aby som ťa cez ňu navštívila

Dnešnú noc

na moment
som ti znova rozprávala
všetko čo mi napadlo
o spisovateľovi
ktorého knihu
čo som si vtedy kúpila
som prečítala rýchlejšie
ako sa patrí

alebo o svetoch
iných svetoch
o ktorých som doposiaľ
vedela iba ja

možno aj toto
bol len výjav z knihy
ktorú autor nechcel dokončiť
lebo knihy nekončia tak
ako sme skončili my
možno ešte čakáme
na ďalší dážď

Zajtrajšia noc

nevidela som ťa
celú večnosť
inde ako v mojej hlave
v snoch
ktoré ma mätú
a menia sa
na nočné mory
ako zdeformovaný obraz
v zakrivenom zrkadle
lebo tak ťa potom vidím

cintorín
mojich nevyslovených slov
mi znie v hlave
cirkuluje
ako šepkajúci vietor
v cirkuse
a ja neviem
či mám veriť svojim nociam
alebo svojmu srdcu

Modré akvarely

nevydržím
ten priestor medzi nami
tri sedadlá
v štyroch či piatich radoch
ale aj tak
som na tebe nechala oči
a priala by som si
aby som mohla povedať to isté

o tebe
o tvojich akvamarínoch

namaľovala by som ťa akvareľmi
aj keď netuším ako
ale ty si to zaslúžiš
všetku tú prácu
milión neúspešných pokusov

1. miesto

Kamila Lehetová

karavan

klietka pre divoké zvieratá
do pohybu ju dostávajú turistické kolesá
točí sa po zemskej kôre
a na chladničku chytá
spomienkové magnetky...
v nej mám detský areál
preplnený mapami a glóbusmi
všetky miesta som už prešla...
zostáva mi ešte obloha

na môj domček pripevním raketu...
dobyjem vlastný svet

psí lekár

líže moju krvavú náplasť
jazykovými kyselinami
tvorí tunelový prienik
dostáva sa k boľavej rane
lieči ju
lúpe chrastavú masku...

mikroorganizmová pavučina
spája bronzovú pokožku
krv sa schováva
v tmavej komore...

môj psí lekár všetko zahojí
ale škrabance na srdci
nikdy úplne nevylieči...

vodopád

plastová priepasť
sedí v strede ticha
mokrú záclonu
šnorchluje v pohári
listy vysušujú rybie lýtky
štipľavé kamene
pália hrdzavé dno

vlasý umývam v penovom kúpeli
pod silným prúdom
masírujem kávové pery
z hadej kože vytváram loptu
hrám basketbal s vodopádom...
zrkadlo prehľadá moje sny

2. miesto

Klára Jurášová

Na čo myslia nenormálni

Sú ľudia, ktorí knihy čítajú
a sú tí, ktorí ich píšú.
No čo ľudia, ktorí v nich bývajú,
čo v knihách nájdú skrýšu?
Začne sa to nevinne nejakou dobrou knihou:
Čítajú a čítajú, vety, stránky, kapitoly,
zaľúbia si ríšu divov,
hlavní hrdinovia sú ich idoly,
knihy im pomútia zmysly.
A potom, keď kníh už nie je dosť,
začnú si vymýšľať príbehy v mysli.
Len tak pre radosť.
Skáču medzi svetmi,
fantázia, skutočnosť.
V hlave tancujú s vílami a kvetmi,
navonok zachovávajú si dôstojnosť.
Únik pred ľuďmi a svetom,
do krajiny fantázie k svojim snom,
k mágii, čarom a kvetom,
tam, kde vždy dobro zvíťazí nad zlom.
Kde trolovia a princezné tancujú spolu,
všetci sú si rovní.
Nikto tam nehrá vedľajšiu rolu,
veď každý je lásky hodný.
A tento svet radosti
tých ľudí väčšmi láka.
Tam síce nie sú starosti,
ale v realite si za čudáka.
Preto to môžu skúsiť len tí,
ktorým jedno, čo sa neboja
byť: „Ten, čo ustavične sní“,
čo o meno „Normálny“ až tak nestoja.

Klamstvo je najmilšia pravda

Som to šťastné dievča,
úsmev na tvári mi žiari.
Mám veľa záľub a talentov,
byť šťastná, to sa mi darí.

Milujem samu seba,
milujem svoje telo,
rada na seba hľadím v zrkadle,
vždy kráčam len smelo.

Jem rada a pravidelne,
jem veľa, hlavne čokoládu.
Nevadí mi trochu pribrať,
mať špeky či dvojitú bradu.

Som šťastná a mám sa rada,
nikdy som si neublížila.
K svojmu telu pristupujem s láskou,
už dávno som sa nevážila.

Zalúbila som sa do správneho človeka
a sme spolu šťastní.
Nikdy mi neublížil a nie je na mňa zlý,
obaja máme cieľ rovnaký a jasný.

Milujem jar a milujem ľudí,
milujem slovo milujem.
Veď on ma tiež veľmi miloval,
pri spomienke na neho sa vždy usmejem.

Myslíte si – aká šťastná báseň,
no ja pri jej čítaní cítim v srdci nôž.
Je to veľmi smutný príbeh,
keďže každý verš je lož.

Som v pohode

Úsmev stále v tvári mám,
keď na správy sa pozerám.
Skúšam, ako chutí láska,
konečne ma niekto volá kráska.
Trochu som pribrala, ale to nevadí,
do leta sa to určite uhladí.
Kúpem sa vo vode,
v plavkách som v pohode.

Povedal mi, že mám schudnúť.
Vraj ak chcem s ním chodiť, sladké mám utnúť.
Znižujem príjem potravy a hmotnosť tela,
v sprche radšej sedím, aby som neomdlela.
Zúfalo chcem dosiahnuť ideálny tvar,
v zrkadle slaný vodopád zaplavil mi tvár.
Moje stehná sa trasú viac ako želatína,
brucho mäkké, chlpaté, že vraj nie som feminínna.
Všade mám tuky,
hlad mi spôsobuje muky.
Som čerstvo po rozchode,
ale áno, som v pohode.

Pri pohľade na jedlo chce sa mi zvracať,
ale kilá rýchlo začínam strácať,
takže je to v pohode.
Pri každom pohybe točí sa mi hlava,
no chuť do cvičenia neprestáva,
takže je to v pohode.
Na hrebene guče vlasov,
som posadnutá chudnutím a krásou,
ale som v pohode.

Áno, som v pohode,
moje srdce topí sa vo vode,
oči opuchnuté, červené,
ruky zjazvené.
Šesť dní som nejedla,
v tvári som obledla,
vyzerám jak mŕtvola,
no hovorím dokola:
„Som v pohode.“

Tajný denník

Červeným atramentom si píšem
na škaredý papier v škaredom denníku,
ktorý okrem mňa nikto nevidel.
Čítam si staršie zápisky,
červený atrament už takmer vybledol.
Z tých novších mi steká atrament po zápästí.

Život s nepriateľom

Vážim o 200 gramov viac, ako som vážila včera,
raňajky vynechám, postačí večera.
Desiatu vymením za mentolovú žuvačku,
„ťahák“ počtu kalórií skrývam vo vačku.
Na obed šalát, z ktorého ma napne,
na telesnej nevládzem, cítim sa trápne.
Prídem zo školy, čas na váženie,
už ma unavuje to ustavičné váhy stráženie.
Moja cieľová váha sa už štyrikrát zmenila,
viac kíl dole, viac som sa tešila.
Pohľad na moje trčiace kosti
prispieva mojej spokojnosti.
V sprche už nevládzem stáť,
blízki sa začínajú báť.
Vraj chudnem nezdravo a príliš veľa,
vždy keď sa postavím, stojím na mieste, aby som neomdlela.
Moje telo si už nepamätá pocit hladu
a môj žalúdok sa obráti, keď cíti čokoládu.
Pocitom sýtosti porušujem nepísané pravidlo,
najlepší kamarát s najhorším vplyvom je zrkadlo.
Pripomína mi, že nie som ako tie, ktorým tak závidím
tým, že mi ukazuje človeka, ktorého nenávidím.

3. miesto

Bronislava Bíliková

Parížska láska

Je to láska?
Alebo iba maska.
Zrodená z ohňa
a záhady hodná?
Akoby si klenot Nílu
a ja počítam každú míľu
prejdenou záhadou,
či vlastne budeš ňou.
Sú to posledné lúboštné básne,
alebo to zas niekde viazne!
Som ako stratené dievča v Paríži,
a pritom iba hľadám, či si to Ty.
Si Pán prsteňov,
alebo iba pár roztratených slov,
ktoré vo mne behajú
a chaos vyrývajú.
Utajená parížska švadlena,
sú to pre mňa iba vyznania,
ktoré do vetra hovoríš
a mňa ani len neoslovíš.
A ja už nemám dosť zlosti,
aby som Ti verila v milosti.

Strach

Ako sa ťa môžem striasť?
Keď nemáš ani len tvár.

Neviem prestať na teba myslieť,
objaviš sa, keď ťa najviac nechcem vidieť.

Zatlačíš tam, kde to najviac bolí,
kde si nabral toľko zlosti?

Ranené pocity zhadzujú ma,
prečo si si vybral práve mňa?

Ničíš ma, kazíš ma
– už nevládzem viac.

Ale ja raz zvíťazím a
budeš sa báť mňa, STRACH!

Prečo? Lebo!

PREČO? To je otázka na moje lebo.
Všetci sa pýtajú prečo?

Ale ja odpovedám iba LEBO.
Mrhanie času ma mrzí.

Načo sú nám odpovede?
Keď nemáme ani pojem o svete?!

Každý si žije svoj živôtik
– prečo nás viac nezaujíma,
prečo máme taký zvyk?

Prehra

Mŕtvy mýt sa vo mne rozplýva,
prečo som ale nevyhrala ja?

Úsmev na tvári, ruka mi máva
lúčim sa s výhrou, ktorú som nevyhrala.

Každý vie, ako to malo byť,
ale nikto s tým nechce nič robiť.

Vie to aj ten Dunaj, len to nikomu nechce povedať.
Predsa musí niekto prehrať a niekto sa musí smiať.

Modlitba

Ďakujem za krásny deň
ktorý mi dnes pripravil svet,
každá jednotka mi zlepší sen,
a preto chcem iba povedať
veľké Ďakujem.

1. miesto

Alica Vodrážková

Zmeny života

Lietam v tom.
Som v tom až po uši.
Stojíš na krehkom ľade.
Mám ťa plné zuby.
Ale to vyeskalovalo, čo?

Na počiatku bolo slovo, v našom prípade svetlo.
Každý čaká na tvoje prvé slovo, kým si dieťa.
Čoskoro ťa prestanú počúvať.
Irónia.

Kamaráti nás volajú na ihrisko.
Matky boli nadšené.
Potom nás volajú na cigy.
Zmena.

A vzťahy sa menia, my sa meníme s nimi.
Neviem ako ďalej, lebo opúšťam staré kruhy.
Nerušte mi moje kruhy!
Povedal kto?

Sme sami.
No nie ako v tej piesni od Hexákov.
Tak sa ja necítim.
Už okolo mňa nejazdia chlapci na bajku
Už nechodím v piatok na vodnú fajku.
Už nepovedia: pozri na tú čajku!

Asi som sa zmenila.
Alebo sa zmenil svet a ja nestíham.
Nešlapem s dobou a doba ma chce pošliapať.
Tak sa cítim.

Idem sa prejsť.
Vyčistiť hlavu.
Dám si zeleninovú šťavu.
Áno, aj keď chutí ako potrava pre králiky.
Zacvičím si jogu, napíšem knihu.
Alebo rovno učebnicu.
Budem potom učiť ľudí, ešte neviem čo.
Nestresujem, veď to príde samo.
No stále mi niečo chýba.
Humor?
Láska?
Kľúče od auta?

Zmysel.

Srdce na poličke

Zobudím sa, ale ležím ďalej.
Postavím na čaj a dám si pohár vody.
Mám svet naruby a naopak.
Ľudia si to vyložia všelijak.
Preferujem pojem hore nohami,
lebo nestojím nohami pevne na zemi.
Hlava mi lieta v oblakoch
a nerada hovorím o slovenských vlakoch.

Chytám sa každého stebľa.
Veď nádej umiera posledná.
Popadané myšlienky,
Rozutekané ako myši a lienky.
Snáď nebude treba lieky.

Izolovaná, odfiltrovaná, vyčiarknutá a sama.
Ohradená, zabarikádovaná, obrnená a sama.
Najprv som moje srdce odložila.
Na špičkách na poličku na dobu neurčitú.
Potom som sa na neho každý boží deň pozerala.
Už nerástlo, netriaslo sa pri smiechu.
Ako by mohlo?
Ten je s ním na poličke na dobu neurčitú.

A potom nastal skrat.
Srdce na poličke narástlo, od smiechu sa roztriaslo.
Nepoviem vám čím, či kým to bolo.
Hlavná vec, že sa to stalo.

Roztúžená, očarená, harmonická a šťastná.
Spoločenská, otvorená, láskavá a šťastná.
Stačilo pár dní, volám ich osudové a srdce už viac neležalo
na poličke.
Už sa ďalej nemusím stavať na špičky,
Kupujem si už len červené kachličky.
Na poličke bolo zrazu prázdno,
Tolko prachu som nevidela dávno.
A doba neurčitá
Bola perom preškrtnutá.
Pekné slová ju zmenili
Našťastie až do smrti.

O ženách

Mám kŕče a žiadny lbalgin poruke.
Ktovie, či je toto typ na ružovú tabletku.
Bodaj by som vedela, čo ma trápi,
či sú to ľudia a či krámy.
Tlačia ma vnútri ženskej bolesti? Práva?
To je jedno. Je to jedno a to isté.
Vidím transparenty šité na mieru,
vejúce hrdo na námestí mieru.
Oháňa sa s nimi aj tá dievčina, čo mi včera pomohla
s ošúchanou linkou, aj keď nemusela.
Ukrivdil jej snáď systém? Muži?
Sú to dve veci a pritom nenájdem dva rozdiely.
Môžem sa hnevať a kopať koľko chcem,
nie som Obelix.
Už po pár hodinách necítim žiadny vnem,
postav mi na útechu obelisk.

Vždy, keď si zabrdnem do nejakého muža,
samozvaného feministu,
čo čaká od ženy jej telo za večeru,
už som frigidná.
O mňa si muži ani len ten bicykel neoprú.
Ale radšej nebudem stojan na bicykel,
ako len tak stáť a prizerať sa.

Viem o tých slzákoch.
Viem o tých kľúčoch medzi prstami.
Viem o tých rýchlych krokoch,
ba aj o prechodoch cez cesty.
Viem o tom rýchlom tepe,
čo zrýchľuje sa kvôli tebe.

Viem o tých fejkových hovoroch,
čo robíme v tmavých podchodoch.
A aj tak to nie je koniec.
Mám si teda kúpiť rotvajlera?

Budeme vedieť, kedy je to dost?
A či to nevyhovuje?
Či to niekomu nepodopiera stupienok
na jeho rebríku do hláv ľudí?
Či to nie je dobrá kampaň,
žena, ovládaná zvnútra?
Diablovo stvorenie,
nášho ľudu zmorenie!
Radšej sa pozri
tu, hľa, na pána,
čo pije tvrdé
od roku pána.

V hlave mám všetky tie dievčiny,
čo stanú sa ženami
príliš skoro.
Bez detstva ale
nedá sa vyrásť.
Už je neskoro.

V hlave mám všetky tie dievčiny,
čo nemôžu sa brániť,
lebo musia strániť.
Čo ich ani vlastná matka
neutíši, neobjíme,
lebo im z nich tržba ide.

Roňme slzy.
Pre ne všetky.
Pre nás všetky.
Ak nie my, tak nikto.

2. miesto

Lýdia Kovaľová

A

A zastrela žalúzie ilúzií.
A ľudia sa stali múzeami –
v odrazoch reflektovali minulosť,
ktorej sa už nesmeli dotknúť.
A spomínala na spomienku,
na ktorú si nespomínala.
A snívala o vysnívanom sne –
nezvyčajná poetickosť zvyčajnosti.
A hľadala vodu vo vyschnutej studni
a všetko šlo odrazu dole vodou.
„A neplač nad rozliatym mliekom
a nerozlievaj mlieko nad plačom.“
A tak cúvala dopredu.
A to nevadilo,
lebo aj šíp najprv mieril dozadu,
keď letel.

3. miesto

Terézia Ondrušková

Ponor do veže

víra mi to v hlave
oči v spleti reality bezcieľne plávajú
iba tak
bez prístupu k realite

absencia záchytných bodov
priestor sa už rozplynul
maratón šprintu vedomia

medzi múrmi z mliečneho skla
vinník je zhluk nervov
bez stopky

Útlm dúhy

nanovo pochabo klesám do vzduchoprázdnej temnice
obalená v murive
krikľavá tuposť v tvári
v mysli rozpínajúca sa burina
mi nedovolí hľadieť na skutočnú ženu

Strach

závidím neexistencii
poplašným protirečeniam
nezaštopkaným zadným sedadlám
snáď nie som už vrak rozjatrený hromžením

Ty

zrnitý šum odpaľuje zvyšky kmeňa
slučka súžob sa pasie na dogmách cudzích
vysielaní

1. miesto

Alica Ištoková

Boli sme samy, keď nám vtrhol do izby pán moriak, až sa mu
triasol podbradok, lebo ho nikto nevedel zastaviť ani utíšiť,
a tak pokračoval v náreku nad dvoma sestrami

Ktorá princezná je moja?
A hodí sa biely žoržet do novembrového počasia?
Nosím tvoj rúž,
aby som nezabudla na to,
že máš plnšie pery ako ja.
Keď sa usmeješ,
tak sa ti zúžia,
podobne aj uši
sa ti zrolujú a spriesvitnejú.
Keď si buchne hlavy,
zvoní ako padajúce mandelinky.
Nedávaj si von tie čižmy,
hovoriš,
ešte je teplo.
Šliapeš hrozno,
ale ja sa ti smejem,
lebo počas vinobrania si nikto nehľadá manžela.
Nebúchaj si o mňa hlavu, si koza?
Rump! Prečo hráš na husle teraz?
Ty mi neodpovedáš!
Ja nechápem, čo máš s tými husľami.
Brali sme to obe športovo.

Kohút v jednom obraze

Prvá farba bola zelená;
taká, akú majú srnky v letku.
Druhý bol šepot od kohúta,
keď sa ráno prechádzal pod orechom
a počítal sliepky.
Neodvážil sa hovoriť hlasnejšie,
škrabal do zeme a premýšľal nad srnkami.

Srnka lieta lepšie ako kohút.

Objektív mieri na samca v agónii,
približuje ho ako čierny obraz,
ľalie vo vedre.
Zaostruje na ľalie
a kohút sa konečne pozrie do kamery.

„Úsmev!“
Kohút zoberie ľaliu do zobáka
a znovu pozrie do kamery.
Myslí na srnky,
na ich zelené chrbty.
Potom zdvihne krídla.

Kohút v dvoch obrazoch

Čierny a pochudnutý
zostal po poslednom kŕmení.
Neodvážil sa vystrčiť tretiu nôžku,
lebo aj tej by sa zmocnila rodina.

Deti mafiánov sú veľmi milé,
prespevujú mu pašie
a odháňajú zlých duchov tymianom.
„Kohútik jarabý...”

Kohút nikdy nezabudol na kameru,
je dokumentom,
ktorý by sa mal po prečítaní spáliť.
Objektív ho zachytáva z veľkej diaľky;
myslí na zrno, lebo je stále hladný
a na talianske deti, ktoré rodičia bijú husľami.

Celok;
deti prechádzajú pred kameru,
pozerú sa do nej
a vytvoria koridor pre kohúta.
Dve ho držia za krídla,
tretie za jazyk.

„Kohút nevie lietať!“
„Keď zhorí, bude voňať ako mamine spálené vlasy!“
„Hraj na tie husle!”

Zatmievачka.

2. miesto

Jela Abasová

Na pamiatku

I.
Hry si väčšinou vymýšľal ty.
Boli sme deti, ktoré zajal drak.
Stavajte len z hlíny, inak vás zožeriem.
Teba by zožral prvú, vravíš,
Lebo dámy majú prednosť.

Tľapkal si blato na drevenú kostru.
Nie je fér, že mňa by zožral prvú,
A prosím, vyber to drevo, mám strach.

II.
Z nášho dvora si pamätám
Skleník, je strašne ďaleko.
Ledabolo načrtnuté steny domu
A ešte dlaždičky,
Mravčiu cestičku.
Povedal si, ktorý prejde cez stred tejto prasknutej,
Je Ferdo a musíme ho zabiť.

Vidím nás z diaľky, máme rozžiarené oči.
Mravce cítili nebezpečenstvo, chodili iba po okraji,
Tak vo mne v ten deň
Nič nemuselo prasknúť.

III.
Iné legendy sa viazali ku skleníku.
Duch ženy s odomknutou čelúšťou
A včelou zašitou v uchu
Má ovisnuté ruky.
Vždy ťa bavili najmä veci, čo nesmiem mať,
Urážky, čo neviem vrátiť.
(Korytnačka nemá nohy).

Duchov sme plašili rôznymi spôsobmi.
Raz som našla tvoje amulety z hlíny
A pri zahanbenom dotyku lakťa
Som zistila, že ich staviaš bez jediného drevka.

IV.

Čosi nám zaplúvalo záhradu.
Nachádzali sme lámavé dlhé bledé nohy
A odpudivý ligot odtrhnutých krídel.
Mali sme určité podozrenie.
Hľadali sme to dlho a vytrvalo,
Hlbili v zemi katedrály,
Naše ruky sa stretávali v prázdnych sálach.
Počuješ bzučanie?
To budú sršne, vravíš,
Keď tri sršne poštipu, človek musí zomrieť.

Myslím, že dnes je toho záhrada plná až po okraj.
Duchovia vybledli, no ja stále mám na zátylku miesto,
Čo občas zabolí
Na tvoju počesť.
Počítam –
To bol jeden sršeň, to boli dva.

V.

Keď sa otec poskladal,
Do domčeka z krabice
Sa vošiel skoro celý.
Nechápal si to, z tvojej skúsenosti
Boli otcovia väčší ako hory.

Fascinovali ťa jej papierové steny,
Predžúvali sme ich jazýčkami ôs
A pilne budovali tvoje svety.
A keď prišlo zemetrasenie,
Vystřčili sme z okien vyrezaných nožom na papier
Plyšáky. To boli naše deti
(A ja som nechápala, no kričala som s tebou).
My ich obetujeme!
My ich obetujeme!

3. miesto

Juraj Polakovič

Philosophiae fluidum

Šťastie, philosophiae fluidum –
Tečie ako voda spod kohútika,
Prelieva sa pomedzi prsty stisnutej dlane
A pozornosti duše sa vymyká.

Vlieva sa do formy ako piesok,
Tvar prispôsobujúc umeline sveta;
Šťastie ak hnev, či smútok ho menia –
Nebojuje... Mení formu, tá je biedna.

Ak ho niet, tak čert ho ber, neexistuje;
Je to absencia zlosti, nič ničoty –
Priateľ, čo prisľúbil sa v detstve,
Je v dospelosti zradcom životným.

Šťastie, philosophiae fluidum –
Tekutá filozofia nešťastných duší;
Predmet záujmu smutného davu,
Čo čaká na slnečný svit, hoc vonku stále prší.

Šťastie, philosophiae fluidum –
Tekutina, čo pôrodom z tela uniká
A pomaly vysychá... Vysychá a smútok
Životom odrazu neraz preniká.

A predsa, čo sme bez vody, ak nie iba prach,
Hrajúc sa na smutné tvory, zbabelci
Sme, ak nie potvory, čo nevážia si nič,
Iba sebalútosť a neživé veci.

Šťastie, philosophiae fluidum –
Jazero a v ňom odraz našich tvárí,
Vôľou človeka je hľadať – a ten,
Čo hľadať prestal, sa len ako človek tvári.

Totíž ľahšie je ťiť v nešťastí,
No neľahšie tak ťiť-
Popierať vŝak moŝnosť ŝťastia,
Ak sa smútkom napchávaŝ, ach,
ŝkoda hovoriť...

Jeseň

Je jeseň, poludnie a ty píšeŝ.
Uvedomujeŝ si, ŝe vnútorný svet
Prevaŝuje a sám neveríš, ŝe
Si sa dočkala týchto viet.

Verne tomu vonkajŝiemu vzdávaŝ hold -
Je v ňom čosi magické, necítiŝ vŝak
To, čo kedysi bolo vŝade navôkol...
A hoc je to smutné, prasto je to tak.

Vo vetre akoby uŝ nechcel zastať čas.
Akoby zmeravel a unáhľene uteká,
Nepretrŝite unáŝajúc jadro vŝedných krás
A necháva ťa v samote - bezvládneho človeka.

Prezeráŝ si staré fotografie -
Nesú v sebe čosi, čo v minulosti
Odpúťalo duŝu spod melanchólie
A zamotalo myseľ v nenávratnej opitosti.

Odvtedy sa toho mnoho zmenilo -
Mnohokrát sa obtočili Slnko i Mesiac
Okolo Zeme, čosi iné vŝak zatienilo
Výhľadá, ktorý máŝ, onen tieň tak zosobniac.

A medzi svetom a tebou odrazu sú stá
Ťonglérov, čo v kýpťoch svet si ŝmolia.
A i keď kedysi pripomínali bezhlasné ústa,
Dnes sú to práve oni, čo ti osud volia.

Je jeseň, poludnie a ty píšeŝ.
Vstupujeŝ ako atrament do papiera,
Oznamujúc svet, ŝe ťa trafili - kníŝeŝ
A hnis z rany sa ti do srdca zaŝiera.

Strom

som strom, do ktorého neraz
fúka privalový vietor,
tancom sa nakláňam a poddávam sa
vábeniu jeho ŝuchorenia, ktoré nie vŝdy,
no tu i tam prezlieka sa za ničivý orkán;
jeho jemným pohladením sa vŝdy rozkolíŝem,
aby som sa priblíŝil ostatným, čo v jeho záveji
planú vášňou líhať si so mnou na spoločnú zem
a rojčiť -
údelom je milovať (sa)

som strom a prelamujem sa -
privalový vietor buráca mojimi listami,
okráda ma o mňa, kričí,
ŝe mu stojím v ceste;
prelamujem sa
na čiastočky seba, ktoré uŝ
nezozbieram
a vďakabohu! za tento nepokoj...
bez neho nie som prekážkou
(a čo znamená byť, ak nie zavádzať)
z ľásky, nenávisťi, núdze alebo prinajmenŝom
z tohto presvedčenia

odohrávajú sa na mne etudy -
malými krôčikmi si mravce do mňa vytesávajú
svoje budúce ŝivoty, aby si jedného dňa
mohli povedať, ŝe je ŝivot krásny,
keď oň netreba bojovať nasilu;
na moje konáre z vysilenia priletujú vtáky
a dôstojným hvizdom si vzájomne
vyznávajú svoje efeméry večnosti;
ŝivot si treba dobre nacvičiť,
(aby bola smrť dôstojná)

som strom, ktorý očiam nelahodí,
pokiaľ nepraská v ohni -
pokiaľ doň neletí sekera a netrhá ho na balast;
ale som aj strom, čo sa na jeseň búri,
horí bez plameňa a zapaluje celý les...
som list, čo sa suŝí medzi stranami knihy,
ovocie, čo sladne v koŝiku;
som strom, čo od seba uniká
(k sebe)

som strom a vrhám dva tiene –
vonkajší, čo chráni pred slnkom,
a vnútorný, čo chráni pred radostou;
isteže, je to len melanchólia vzdoru:
prahnúť po chlade a ochladnúť –
melanchólia protikladov:
vyrývať do stromu svoje meno
alebo visieť z jeho konára za krk

som strom, životom odsúdený dávať život
iným

Frankenstein

Zasväť ma, drahý Viktor,
Čo je krása a čo strach?

Kedy je Boh stvoriteľ,
A keď stvorí,
Kedy je z neho vrah?

Kedy ešte svoje dieťa miluje,
A kedy preň má pohnútky aj do pekla ísť stáť?

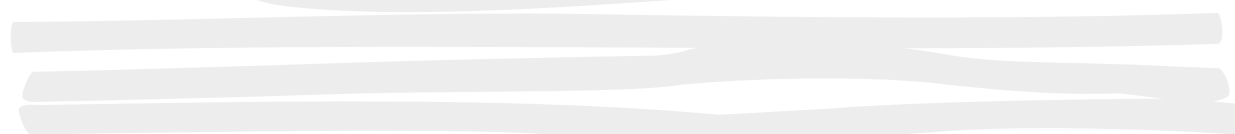
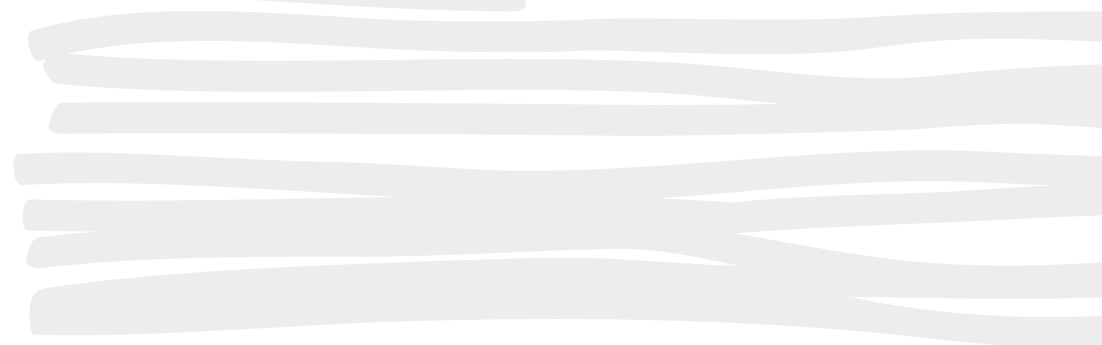
Povedz, Viktor,
Kedy je Boh milosrdný učiteľ,
A kedy by som sa ho mal už začať báť?

Láska

Láska je zákonitosťou fyziky
Predstavuje mihanie dvoch telies
Po zmršťujúcej sa kružnici
A odpor v rámci nej
Vypudzuje všetky neprizvané úlomky
Chamtivej erotiky
Stojace v ceste príťažlivosti dvoch
Božských častíc...

Výber prác

PRÓZA

EMA JACKOVÁ

Prázdné miesta

Veľká glazovaná mušľa, ktorá si hovelala na stolíku, slúžila ako šperkovnica. Vykúkal z nej zlatý, trocha pokrivený prsteň s belasým očkom. Nikomu nepasoval. Jej bol už príliš tesný a mne by sa bol zosunul aj z palca. Šumenie mora z tej mušle už dávno vyprchalo. Keď som bola malá, ešte šumelo. Videla som pred očami vlny, o ktorých mi rozprávala. Počula som, ako sa lámali o skaly, ako sa dvíhal vietor pred búrkou, ktorá hnala lode späť do prístavu. To všetko som v tej mušli kedysi počula. Dnes už mlčala. Nepočula som v nej nič, občas zacinkanie akejsi zapadnutej náušnice, ktorá sa stratila v jej ružovkastej dutine.

„Chceš ju? Tak si ju vezmi,“ povedala a usrkla si z kávy.

Prudko som zatočila hlavou. Nemala som rada, keď chcela rozdávať svoje veci. Tú mušľu som mala rada práve preto, že patrila jej. Pretože práve tam, kde bola, dokonale zapadala ako posledný čriepok do láskavej, dobre známej mozaiky, ktorý by nepatril do nijakej inej.

Šálku kávy som vzala z jej trasúcich sa rúk a položila ju na stôl. Zaliata len do trištvrti, aby sa nepoliala, dve tablety stévie a žiadne mlieko. Pod šálku som podložila háčkovanú dečku. Mahagónový lakovaný stôl sa leskol vysokým leskom ako všetok nábytok v obývačke. Ako glazovaná mušľa, ako pozlátané rúčky dvierok od vitríny, a tiež ako ich porcelánové a krištáľové obsahy. Lesk doby, ktorá sa už dávno minula.

„Tak akou spomienkou chceš začať?“ opýtala som sa jej a zapla nahrávanie zvuku na mobile. Tak veľmi kontrastoval so svetom, v ktorom som sa ocitla.

Na chvíľu sa zamyslela a zahľadela sa kamsi do diaľky, ďaleko za vitríny s nábytkom: „Asi Juhosláviou.“

Prikývla som a mala som dojem, že tá mušľa začne znovu šumieť.

Vlny sa lámu o skaly, slnko zapadá, večer chladne, stoly sa prehýbajú pod taniermi plnými čerstvých rýb ozdobených citrónmi. Tridsiatnici, niektorým ťahá na štyridsať, priateľia, rodičia, súrodenci, tajní milenci. Hýbu sa v rytme Paloma Blanca, pijú a smejú sa. Netušia, že tvoria spomienky. Takmer všetci sú mŕtvi. Ale nie dnes, dnes znovu ožili preto, aby sa z mušle znovu ozýval ich smiech. Zrazu z nej znie hudba a výskanie, cinkanie príborov, vlny a vietor. Ten však silnie. Zvuky ich krokov, klopanie podpätkov, dupanie. Jedlo v zhone sťahujú dovnútra, jedna ryba sa šmýka dolu z taniera a padá na jej bēžové šaty. Ona nadáva, ostatní sa smejú, začne sa smiať tiež. Kroky na terase sa zrýchľujú, vietor prehlušuje hudbu. Prvé kvapky ťažké ako olovo dopadajú na drevenú dlážku terasy, na prázdne stoly, na vysoko vyčesané účesy. Oslava sa presunie dovnútra. Hudba znovu začne hrať, z mušle sa ozve prvý hrom.

Smeje sa a jej oceľovo sivé oči sa smejú tiež. Zvyšok kávy už stihol vychladnúť. Keď sa natiahla po hrnček, vyšmykol sa jej z ruky. Káva sa rozlievala po stolíku. Tiekla po medzi krištáľovú vázu s vädňúcimi meninovými ružami, offkala jej okuliare na čítanie, poliala nový, štvrtkový Život. Rukami sa pokúšala podoprieť a vstať z kresla.

„Nechaj tak, ja to utriem,“ hovorím jej a bežím do kuchyne po handru.

Obe sme vedeli, že bez pomoci by sama do kuchyne neprešla.

„Načo ti to je?“ opýtala sa pochybovačne.

„Aby sme na to nezabudli. Nebola by to škoda?“ pripravovala som sa na ďalšiu nahrávku.

Zamyslela sa. V ten deň bola roztržitá. Nechcelo sa jej priveľmi spomínať. Rukami naznačila, aby som jej podala tanier s nedojedeným rožkom. Pomaly žula, v kútiku úst jej ostalo trocha taveného syra, pohľadom mi bola nesmierne vzdialená. Bola ďalej, než boli samotné spomienky. Kdesi, kde sa sama nevedela príliš zorientovať.

„Ak sa ti dnes nechce...“

„Ale chce,“ povedala s plnými ústami. Niekoľko padajúcich omrviniek som zachytila rukou a vysypala ich späť na tanier.

Ruže medzitým zvädli ešte viac. Jeden z lupeňov ležal odpadnutý na stole.

„Tak na čo by si si dnes chcela zaspomínať?“ opýtala som sa.

Bola ticho a bezmyšlienkovite jedla. Myslela som, že mi už neodpovie.

„Na domov,“ zašomrala.

Takže na domov.

Stojí pred zrkadlom v jednoduchých bielych šatách, dlhých až po zem. Mala také troje. Jedny biele, jedny fialkové a jedny svetlo zelené. A na nich má ako brošňu pripnutú kytičku konvaliniek. Nie, fialiek. Určite to boli fialky. Upravuje sa. Začína sa tanečný večer. Pre ňu nie je prvý a ani posledný. V pozadí spieva Chladil a ona už čaká na zavolanie spod okna, aby zišla dolu a pomohla chlapca prepašovať na zábavu. Vidí svoje priateľky. Jedna sa určite volá Jana, ale tie ostatné sú jej známe len po tvárach. Celý večer tancuje, nenápadne popíja s Janou a chlapcom šampanské, absolvuje všetky tanečné kolá i zábavu. Zabudla sa, je príliš pozde. Prišiel po ňu brat na motorke a ona musí ísť domov. Je príliš roztancovaná, aby šla domov. Hádajú sa. Jarný večer je mimoriadne chladný. Biele šaty počas rýchlej jazdy za ňou vejú vo vetre. Alebo fialové. Alebo svetlo zelené.

Keď do miestnosti vstúpila krstná, zatvárila sa prekvapene.

„Mali ste sa dobre?“ opýtala sa nás.

Stále mlčala a tak som musela odpovedať za nás obe.

„Skvelo, dali sme si kávu, spomínali sme, lúštili sme krížovku...“

Krstná začala skladať zo sušiaka bielizeň. Postelne obliečky s motívom žltých kvetov mala babka doma snáď odjakživa a stále vyzeralo ako nové. Skladala jej pestré blúzky, ktoré nosila na doma, a tiež voľné látkové nohavice, ktoré nosila v lete. Bolo horúco. Hoci boli okná zatiahnuté, škárami medzi žalúziami dnu prenikalo sýtožlté večerné svetlo a úpek augustových dní. Jediné svetlo, ktoré vídala, odkedy sa jej z domu vychádzalo zaťažko.

„Nie je ti teplo? Nedala by si si vodu?“ opýtam sa jej. Sedí na posteli, pod obrazom krajinky v hrubom zlatom ráme. Pred ňou na stole je položená prázdna váza a mušľa, z ktorej tentokrát vykúka remienok zlatých hodínok.

Mlčky pokrútila hlavou. Sadla som si vedľa nej na posteľ. Hoci bolo horúco, ruky mala na dotyk studené.

Krstná vzala bielizeň a išla ju odložiť do skrine.

„Kto je tá žena?“ opýtala sa babka.

Všetky osobné predmety mali akúsi zvláštnu silu rozprávať. Niektoré túžili kričať, iné len jemne šepkali. Všetko malo svoje miesto, i keď nič vlastne nikam nepatri- lo. Poháre, z ktorých sa nesmie piť, taniere so zlatým okrajom, z ktorých sme nikdy nejedli. Veci, ktoré boli roky nepovšimnuté, až pokým sa s nimi niečo nestalo. Až ich neprítomnosť im dala váhu, až prázdny krúžok v prachu na vitríne sa stal témou rozhovorov a vášní, až on tvoril príbeh. Symbol spomínania, o ktorý sme boli olúpení vinou, náhodou či časom. Chýbajúci pohár Zlatej Zuzany na stopke. Chýbajúce meno v spomienke. Chýbajúce roky. Chýbajúci človek. A odrazu, akoby tie prázdne miesta paradoxne zaplnili celkom všetko.

Hľadala som prsteň. Ten pokrivený, zlatý, s modrým očkom, ktorý nikomu nepa- soval. Hľadala som ho nie preto, že by som ho chcela, ale preto, že ho tam odrazu nebolo.

„Babka, nevidela si ten modrý prsteň?“

Pozrela na mňa so zvrášteným obočím a otázkou v tvári: „Modrý? Ale taký som ja nikdy nemala. Ja som mala červený...“ Rukami začala šmátrať po stole okolo seba, do ruky vzala mušľu a nervózne ňou hrkala. Čosi v nej cinkalo. Presvedčila som ju, že je to on a vyberieme ho potom. Hľadala niečo, čo nikdy neexistovalo.

Pleskne rukou po stehne a zabije komára. Po ňom jej na nohe ostáva krvavá šmuha a tiež pokrútené čosi, čo sa predtým ponášalo na hmyz. Ďalšie sa krúti okolo zažatej lampy, ktorá visí z terasy priamo nad nimi. Drobné, malé komáre i tie s dlhými nohami, a tiež fúra nočných motýľov. Sedia na bielych plastových stoličkách za plastovým stolom, na ňom pivo a grilované mäso, vôňa neďalekého jazera i smiech ľudí z kempu. Štyri ženy, všetky brunetky v šortkách a pestrých plavkových podprsenkách. Leto na južnom Sloven- sku. A odrazu zazvoní telefón a tá, ktorá sa volá Eva ide do domu. Vzduch hustne a na krk sa od potu lepia vlasy. Azda preto ich majú všetky vypnuté nahor. Eva sa vracia s plačom a vraví, že jej umrel otec. Vzduch zhustne na nevydržanie.

„Ibaže to nebol Evin otec, ale Katin,“ opravila ju v spomínaní krstná.

Babka krúti hlavou: „Evin.“

„Mama, vravím ti, že Katin,“ opravuje ju znova.

„Čo vy o tom môžete vedieť...“

Krstná sa zdvihne, berie si z konferenčného stolíka okuliare na čítanie a akýsi ča- sopolis. „Ty to už máš celé popletené, moja. Veď ty si tam vôbec nebola. Ja som ti o tom hovorila. Veď sú to moje kamarátky.“

Ostala ticho a zmlkla.

Viac sme už nenahrávali.

Celkom sa v tých prázdnych miestach stratila.

1. miesto

Ema Michelčíková

Zrkadlá

„Obsadené, prepáčte.“

Staršia pani si vzdychla a odišla nájsť iné voľné miesto v autobuse. Linde nebolo prí- jemné odmietnuť ju. Odvrátila sa. Bola tma, nevidela nič iné ako svoj vlastný odraz. Chudú pehavú tvár, prenikavo ryšavé vlasy uhladené do bezchybného drdola. Bolo vidieť aj kúsok z jej rozopnutej bielej vetrovky, pod ktorou mala školskú uniformu.

Krajina za oknom začala spomaľovať. Prenikavé šmuhy sa premenili na žiariace okná bytoviek. Linda sa potešila. Pani už voľné miesto trápiť nebude. Stále naň hľa- dela z konca autobusu.

Ingen by spoznala na niekoľko míľ. Tmavšia pleť, zvonové rifle, priveľká mikina, čierne kučeravé vlasy ako po výbuchu. Vtlačila sa do dverí pomedzi ďalších dvoch rozprávajúcích sa mužov.

„Aký si mala deň?“

„Dvojka z matiky,“ precedila pomedzi zuby. Ingen si súcítne vzdychla. Vedela, ako Linde na známkach záleží. Alebo skôr jej matke.

„To ma mrzí...“

„Nemusí, veď si to opravím. A doma v pohode.“

Klamala. Mama ju poriadne vyhrešila. Nechcela sa s tým zbytočne zdôverovať a trápiť ju. Linda jej závidela schopnosť súcítiť s ľuďmi. A aj omnoho viac. Napríklad, že mohla chodiť, kam sa jej zachcelo. Linda mala prísne stanovený denný režim: do ško- ly, domov na obed, na balet, a potom zas domov. Nič viac, nič menej. Nebavila sa kvôli tomu takmer s nikým, všetci sa stretávali po škole.

Ingen mohla chodiť v čom chcela, chodila do občajnej školy. Žiadna uniforma. Najviac jej závidela rifle. Linda ich nikdy nevlasťnila. Doma nosila tepláky alebo legíny. Túžila najmä po tých, čo boli na konci rozšírené.

„Linda? Linda!“ hlas Ingen ju vrátil do reality. Zmätené potriasla hlavou, aby sa prebrala.

„Niečo som zmeškala?“

Ingen sa opäť zasmiala svojím zvonivým smiechom, ukázala jasnobiele zuby.

„Vystupujeme!“

Bočná cesta sa zmenila na trojprúdovú, aj bytoviek bolo o čosi viac, takmer v každom okne sa svietilo. Rýchlo vzala tašku a ponáhľala sa ku dverám. Ingen ju nasledovala. Už dávno zis- tila, že sa Linda zamýšľa nad vecami viac, ako je potrebné. A niekedy stratila pojem o čase.

Na ulici bolo rušno. Mrzlo. Linda pokrčila nosom.

„Ešte aj snežiť začalo! Mali by sme sa ponáhľať dnu.“

Zas jej zmoknú vlasy. A mama sa zas bude hnevať. Ingen sa bezstarostne zasmiala.

„Čo najskôr vnútri? Tak schválne, dajme si preteky!“

Nečakala na odpoveď. Rozbehla sa, až jej poskakovali čierne kučery. Veď jej sa be-

žalo, v riflích... Linda sa na pár sekúnd znechutene pozrela na svoju sukňu, nakoniec sa rozbehla za kamarátkou.

Necítili si nosy.

„Ale no tak!“ vydýchla Ingen, keď dobehla pred mohutné drevené dvere. Linda ju čakala vystretá a hrdá na svoj bežecký výkon.

Vnútro tanečnej školy bolo veľkolepé: vysoké klenuté stropy, točité schodisko, na zábradlí pár barokových sôch a – výťah. Kazil celú poetiku haly. Sivá kovová skrinka s dverami, čo škripali. Jeho vnútro nebolo o nič lepšie. Dievčatá sa doň so svojimi taškami ledva zmestili. „Drevené“ linoleum pokrývalo steny, vzadu pokrivené zrkadlo odrážajúce dve spotené tváre. Linda naň fľochla a odraz nasadil rovnaký výraz.

Na horných chodbách hrubé dvere nahradili lacné, plastové, zelený koberec zakrýval staré parkety.

Linda si pred vstupom prihládila vlasy. Ingen to bolo jedno. Čierne kučeravé vlasy jej trčali na všetky strany.

„Ako balet?“ dlhšiu vetu zo seba jej mama nedostala.

„Ale, ako vždy,“ ani Linda sa nemala chuť rozprávať.

„Kedy máš v pláne opraviť si matematiku?“

„V priebehu týždňa určite...“

„V priebehu?“ mama zvýšila hlas, „pôjdeš si ju opraviť zajtra, mladá dáma. A žiadne výhovorky.“

„Veď mám plno jednotiek,“ zašomrla si sama pre seba.

„Čo to bolo?“

Neodpovedala. Chcela odísť do ticha svojej izby.

„Linda?“ mamin hlas ju zastavil. Prudko sa otočila a dúfala, že to nevyzeralo nahnevane či urazene.

„Rozhodla som sa poslať ti prihlášku na najlepšie baletné konzervatórium.“

V jej hlase nebolo počuť ani jeden otáznik.

„Už si ju poslala?“ prosila o zápornú odpoveď.

„Áno.“

To nemyslí vážne. Pocit zúfalstva sa predieral na povrch, aj keď sa ho snažila udržať na uzde. Vyhýbala sa očnému kontaktu. Nechcela mamu sklamať. Zasa.

„Fajn.“

Na viac sa nezmohla. Linda sa na balet prihlásila v troch rokoch a odvtedy ju tam držala viac zotrvačnosť a mamino presvedčanie, než jej vlastná radosť z tanca. Zaryla si tvár do vankúša.

„Mama ma chce prihlásiť na konzervatórium.“

„A ty to nechceš?“

„Tanec mám rada. Ale venovať sa mu profesionálne?“

Snažila sa hľadiť inam ako na kamarátku. Najprv na svoje nohy, potom von oknom a nakoniec pred seba. Staršia pani na ňu zasa gánila zo zadného sedadla.

„Je to ďaleko, určite pôjdeš na internát. Šanca na nový začiatok.“

„Ale nebudeš tam ty...“

Ingen sa usmiala.

„Za pokus by to možno aj stálo.“

„Ako si to predstavuješ?“ ak bola včera mama nahnevaná, dnes ju šlo roztrhnúť

od zúrivosti. „Ďalšia dvojka? Z geografie? Ako si to predstavuješ? Zanedbávaš najdôležitejšie predmety!“

„Mala som bod do jednotky,“ šepla.

„Na tom nezáleží.“

„Záleží! A veľmi! A na to tvoje konzervatórium ísť nechcem! Keby som mohla byť ako Ingen. Mohla by som nosiť zvonové rifle, chodiť, kam chcem, nemusela by som byť taká upravená...“

„Kto je Ingen?“

Každé z písmen v jej mene vyhláskovala tak opatrne, akoby hovorila meno kohosi nebezpečného.

„Kamarátka z baletu. Poznáme sa od troch rokov.“

„Ingen?“ opäť ten nezvyčajný prízvuk.

„Taká vysoká s čiernymi kučeravými vlasmi. Chodievame spolu každý deň autobusom...“

„Linda,“ jej hlas znel tak vážne, že úplne zastavil prúd sĺz, „nepoznám žiadnu Ingen, ktorá by sa s tebou denne stretávala.“

Nemala odkiaľ.

„Ja viem,“ priznala po dlhšej odmlke.

„Vieš? Niečo mi tajíš?“

„Nie. Len... Ingen bola vždy... Jednoducho normálna...“

Linda pomaly položila papierik na predchádzajúce miesto. Stále jej bežali hlavou dve vety: Ak nechceš ísť na skúšky, nechod. Vyber si vlastnú cestu.

Zahľadela sa na zvonové rifle. Nevedela, kedy jej ich mama stihla kúpiť. Ležali tam od rána, prevesené cez stoličku. Obliekla si k nim obľúbené pásikavé tričko – jediné zaujímavé, ktoré mala. Posadila sa na posteľ. Nechcela sklamať mamu, ale po tom, čo včera povedala, jej prišlo trápne tam ísť.

Prišla pešo k autobusovej zastávke. Mechanicky nasadla do autobusu číslo štyri na svoje obvyklé miesto. Míňali jednu zastávku za druhou.

„Prepáčte, máte tu voľné miesto?“

„Áno, samozrejme.“

Vystúpila takmer o hodinu neskôr ako zvyčajne. Budova tanečného konzervatória bola ešte mohutnejšia a prezdobenejšia. Sošky, ornamenty, kvety.

Bývanie na internáte si nevedela predstaviť.

Vyzrela z okna na chodbe. Mamino čierne auto práve zašlo za budovu. Pevnejšie zovrela rúčku kufra.

„Zaklopeš, vojdeš, pozdravíš sa a všetko bude v poriadku,“ opakovala si stále dookola, „zaklopeš, vojdeš...“

Dvere sa otvorili aj bez toho. Stálo v nich štíhle dievča približne rovnakého veku, aj keď bolo o niečo vyššie. Na tmavej tvári jej svietili gaštanové oči, čierne kučeravé vlasy jej odstavali na všetky strany. Vycerila na ňu svoje žiarivo biele zuby.

„Ty budeš Linda,“ podala jej ruku, „teší ma!“

Zdráhavo sa odzdravila: „A ty si...“

„Ingrid.“

Na chvíľu zavládlo ticho.

„Vadilo by ti, keby som ťa volala Ingen?“

Usmiala sa.

2. miesto

Sára Šuríková

Vražedný výlet

Kapitola 1

Záhľadný defekt

„Kde to zasa mám?“ vzdychla si Vanessa pri hľadaní obľúbeného svetra. „Tu je.“ Poberala si všetko, čo potrebuje do školy v prírode a išla zavolať svojim kamarátkam. „Čaute, baby, ste pripravené na týždeň plný zábavy a dobrodružstva bez rodičov?“ spýtala sa Kika. „Jasné,“ vykričala Stephani. „Ja už musím ísť spať,“ povedala Viky. „Tak sa vidíme zajtra. Papa!“ zvolala Vanessa.

„Tak Vanessa, čas ísť spať!“ zakričala na ňu mama prenikavým hlasom. „Jasné, mami!“ odvetila a začala sa prezliekať do pyžama, umyla si zuby a o desať minút si už ľahla spať.

„Jéj, konečne ráno!“ vykričala Vanessa hneď ako otvorila oči. Netrvalo dlho a dokonalo nachystaná Vanessa nedočkavo čakala, kedy už odíde z domu. Pred školou sa zvitáli všetky štyri kamarátky Vanessa, Kika, Viky a Stephani, rýchlo sa rozlúčili s rodičmi a nastúpili do autobusu.

„Vráťte sa nám živé!“ rýchlo za nimi zvolala Stephanina mama. „Uh, konečne už ideme. Dlhšie by som to už nevydržala,“ povedala natešená a nervózna Klára. „Neboj sa, vydržala by si to,“ odpovedala jej staršia sestra Ella, ktorá je so sestrou spolužiačka, keďže jej vychádzajú zle roky a rodičia ju dali do školy neskôr. „Naša 7. B už ide!“ zvolala šťastne učiteľka Marta. Viky a Stephani pokojne spali, zatiaľ čo Vanessa a Kika hrali kartové hry. „Roman sa zasa rozpráva so svojou taškou,“ vzdychol si učiteľ Andrej, keď sa obzeral po žiakoch.

18:26, o 2 hodiny neskôr

„Prásk!“ „Čo to bolo!“ všetci vystrašene vykričali. „Dostali sme defekt,“ oznámil smutne vodič autobusu. „Tak trieda, do hotela už musíme prejsť peši!“ zvolala učiteľka Marta. Všetci si pobrali svoje ruksaky a kufre a do hotela prišli peši. Bolo to len pár sto metrov, tak to našťastie nebola taká katastrofa. „Mne to príde čudné, že sme dostali defekt na takej hladkej ceste bez kameňov,“ zamyslene povedala Vanessa a dievčatá jej pritakali. „Podľa mňa tam niekto, kto vedel, že prídeme, niečo podstrčil,“ zamyslela sa Vanessa. „Zaujímavá teória Vanessa,“ poznamenala Stephani, ktorá s vyplazeným jazykom dotiahla svoj veľký kufor pred hotel. Deti sa s učiteľmi ubytovali vo svojich izbách, ale dievčatám stále chodil po rozume defekt na autobuse. „Baby, dnes na to neprídeme, čo sa stalo a nič s tým nespravíme, musíme ísť spať a zajtra môžeme ob-

zrieť to miesto, či tam nenájdeme nejaký klinec, alebo niečo iné,“ povedala Vanessa rozhodným hlasom. „Tak zajtra,“ zamrmlala Viktória, keď tu učiteľka akurát zvoláva všetkých na večeru. Najedli sa, umyli a nakoniec všetky natešene vhupli do vychladenej postele. „Dobrá noc!“ zvolali naraz.

Kapitola 2

Lapanie po dychu

Bolo ráno 7:32, keď už učiteľka pobehovala po chodbe a budila žiakov.

„Dobré ráno, dievčatá. Čas vstávať!“ otvorila izbu a hlasno pozdravila. Stephani už bola hore, tak slušne odzdravila. „Dobré.“ Zatiaľ čo Kika spala ďalej, Viky zívala a pomaly sa zdvíhala hore. „Áno, už som hore,“ zamrmlala unavená Viky. „Vaness, vstávaj,“ budila ju Stephani a jemne do nej šťuchala. „Dobre, už som hore!“ nahnevane odpovedala Vanessa. Vystriedali sa rýchlo v kúpeľni, obliekli sa a o desať minút neskôr už boli všetky nachystané a pripravené pred dverami. „Oh, počkajte, len si vezmem inhalátor!“ zakričala zrazu Viky, vbehla späť do izby a vytiahla čudný prístroj z batoha. „Aha, naša Vikuška ani dýchať nedokáže sama. Potrebuje na to prístroj. Ach, aké smutné. Nečudo, že je taká neschopná,“ posmievala sa jej Klára, ktorá vždy využije každú vec, aby niekomu urobila zle. „Viky za to nemôže. Takže buď ticho!“ obraňovala kamarátku Stephani.

„Podte deti, čaká nás ranná rozcvička,“ zvolal zrazu učiteľ Andrej, ktorý chcel zastaviť prípadnú hádku dievčat. Pomaly prešli všetci na dvor, kde sa začali rozcvičovať. „A hore a dole, predkloniť a zakloniť a skáčeme,“ kričal učiteľ Andrej, aby ho všetci počuli. Zrazu Viky prestala vládť a lapala po vzduchu. „Počkajte, potrebujem svoj inhalátor. K-kde kde je môj inhalátor? Však som ho sem d-dávala. Uhh, uhh!“ kašľavým hlasom kričala Viky.

„Klára, ty si jej ten inhalátor ukradla!“ ukazovala prstom Kika na Kláru, ktorú ihneď upodozrievala z krádeže. „Nie, ja som to nebola! Hmm!“ odvrkla Klára. „Dievčatá dosť, ten inhalátor tu niekde musí byť,“ zahriakla ich učiteľka a všetci sa pustili do hľadania. Ale nikto ho nenašiel. Viktórii už dochádzal dych, keď učiteľka rozkázala deťom, aby ho začali hľadať po izbách. „Podte, budeme prehľadávať rad radom všetky izby. Beda tomu, kto ho vzal,“ oznámila učiteľka Marta prísny a nahnevaným hlasom.

Vstúpili aj do Klárinej izby, ktorá bývala s Matildou a Ellou. „Tu to určite nebude, lebo ja som ten inhalátor nezobrala,“ obhajovala sa ihneď Klára. Učiteľka zrazu zdvihla Klárin vankúš a čuduj sa svete. „Aha, Viky, tvoj inhalátor!“ zajasala učiteľka a okamžite ho dala Viky, ktorá lapala po dychu už z posledného a bola celá červená. Klára nechápala, ako sa tam ten inhalátor dostal. „No tak Klára, chceš nám k tomu niečo povedať?“ spýtala sa prísne učiteľka Marta. „Uh, uh. Nie, ja som ho nezobrala!“ odpovedala nervózna Klára. „Žiaľ, vyzerá to presne naopak,“ poznamenala učiteľka, ktorá ju upozornila, aby sa vyvarovala ďalších problémov, lebo pôjde urýchlene domov.

„Ách!“ vydýchla si zrazu Viky z plných pľúc. „Ten inhalátor tam niekto určite podstrčil,“ tvrdila Klára svojej kamarátke Matilde, ktorá jej pritakávala. „Áno, určite. Však ty a kradnúť, no to nie!“ odpovedala Matilda, ktorá dávala najavo, že jej verí. Ale bola zjavne jediná. Ostatné dievčatá boli presvedčené o opaku. „No určite ty, zasa len klameš, tak ako to robíš vždy,“ obviňovala Kristína namyslenú Kláru. „Dievčatá, inhalátor sa už našiel, tak už je to jedno. Už nie je prečo sa hádať. Hlavné je, že Viky je v poriadku, či nie?!“ uzavrela debatu učiteľka Marta.

Kapitola 3 Stratená kamarátka

„Ale kam zmizla Stephani? Všetka tu doteraz bola!“ zvolala zrazu rozrušená Vanessa. „Áno máš pravdu, nie je tu, kde je?“ pridala sa nervózna Viky. „Určite si iba niekam odbehla,“ odvetil pokojne učiteľ Andrej, aby nevznikla zas ďalšia panika. „Možno išla iba na toaletu,“ dodal s nádejou v hlase. „Bez opýtania? Ona sa ma pýta, či sa môže napiť, nieto niekam odísť,“ vysvetľovala učiteľka, ktorá už v duchu hromžila. „Presne, ona sa pýta na všetko!“ priznali hneď vedľa stojace dievčatá, ktoré sa začali okolo seba nervózne obzeráť. „Aha, kamera, môžeme zistiť, čo sa stalo!“ pošepkala Vanessa radostne ostatným dievčatám, ktoré oznámili, že ju pôjdu hľadať po ubytovni. Svižným krokom si to ihneď namierili na vrátnicu, kde má vrátnik prístup ku kamerovým záznamom. „Dobrý deň, pán vrátnik, mohli by sme, prosím, vidieť kamerový záznam? Je to veľmi dôležité. Prosím!“ žobronili dievčatá. „Čo sa stalo, keď je to také dôležité?“ spýtal sa zarazene vrátnik. „Možno uniesli našu kamarátku,“ zašepkala Vanessa, ktorá nechcela robiť rozruch. „Dobre, ale máte na to iba pätnásť minút,“ zahlásil vrátnik, ktorý im vysvetlil, že deťom záznamy ukazovať nemôže. „Ďakujeme!“ zvolali svorne a ponáhľali sa do bezpečnostnej miestnosti. „Aha, tu je to. Nieкто ju odtiahol. Ale kto to je?“ spýtala sa Vanessa a zmraštila čelo. „Škoda, že mu nie je vidieť do tváre,“ poznamenala Viky škúliac na počítač. „Čo budeme teraz robiť?“ spýtala sa zamyslená Kika. „Začneme hľadať toho únoscu!“ vyhlásila razantne Vanessa. „Veď nevieme, ako vyzerá.“ Kike to nešlo do hlavy. „To síce nevieme, ale vieme, že je s vysokým chlapom,“ poznamenala Vanessa a ukázala na záznam, kde bolo vidieť, že dotyčná osoba je oveľa vyššia ako ich kamarátka a má mužskú postavu i oblečenie. Okrem toho si všimla aj čas, kedy sa to stalo. „Odtiahol ju do lesa pred pätnástimi minútami, takže nemôže byť tak ďaleko. Máme nádej, musíme ju začať hľadať,“ povedala rozhodne Vanessa. „Musíme to povedať učiteľke, aby sme čím skôr začali s pátraním. Podťe!“ zvolala Vanessa a vybehla z miestnosti rovno za učiteľkou. „Musíme ísť hľadať do lesa, rýchlo podme!“ vyhrkla Vanessa na pani učiteľku, ktorá nerozumela, čo sa deje. „Vaness, spomal, čo sa deje?“ zisťovala učiteľka Marta hľadiac na vystrašené dievčatá. „Musíme ísť hľadať Stephani do lesa, odtiahol ju tam nejaký chlap,“ zopakovala Kika pomalšie. „Mali by sme zavolať políciu, ak je to tak, dievčatá,“ vyhlásila učiteľka Marta a pozrela pri tom na svojho kolegu Andreja. „Nemáme čas, musíme ju ísť hľadať. Než príde polícia, bude to trvať,“ namietajú viaceré dievčatá. „Dobre,“ súhlasí učiteľ a prikáže žiakom vytvoriť dvojice. „Pôjdeme spoločne vo dvojiciach prehľadať les. Nikto sa nevzdial od ďalšej dvojice viac ako na tri metre. Je to jasné každému? Všimajte si všetko podozrivé. Nejaké roztrhané oblečenie, pošliapanú trávu, zlomený konár, či nedajbože krv!“ vyhlásil učiteľ.

Kapitola 4 Zakrvavená topánka

„Nič tu nie je, vráťme sa späť, určite si z nás Stephani iba robí srandu,“ rýpala opäť Klára. „Hľadáme niečo, čo Stephani mohla stratiť alebo nejaké iné stopy,“ odpovedala jej sestra. Deti sa predierali hustým lesom už vyše pol hodiny a ešte stále nič nenašli. Zrazu Roman skríkol: „Vidím krv!“ Okamžite k nemu všetci pribehli a učiteľ sa spýtal: „Kde je tá krv?“ Roman celý bledý zdvihol svoju doráňanú ruku. „Neznášam krv, robí

sa mi z nej zle, zranil som sa na kríkoch.“ Vtom si Vanessa všimla nejaký predmet v kríkoch. Zohla sa a vytiahla ho. Bola to zakrvavená topánka.

„Veď to je Stephanina topánka!“ vykrikla Kika. „Naozaj je to jej teniska?“ spýtala sa učiteľka a dievčatá jej svorne prikývli. Učiteľka poznamenala, že Stephani musela tadiaľto ísť a možno, že leží niekde v blízkosti zranená. Začala preto volať jej meno. Ostatní sa k nej pridali a ďalej prehľadávali okolie. V tom sa Kika a Viky vzdialili od ostatných a vôbec si to neuvedomili. Kráčali stále hlbšie a hlbšie do lesa. Slnko začalo zapadať, až bola tma a dievčatá zistili, že sa aj ony stratili. Vyľakané sa pritisli k sebe a začali volať o pomoc, ale nik ich nepočul.

„Nemôžeme tu ostať, bola by nám zima alebo by nás mohlo napadnúť nejaké zviera. Vraj sú tu medvede!“ vyhrkla Viky, ktorá si spomenula, že má vo vrecku mobil. Bol však bez signálu. Napadlo jej, že si mobilom môže posvietiť na cestu. Pár metrov pred nimi zbadali v dialke svetlo. „Pozri sa, mám fatamorgánu alebo je tam naozaj svetlo?“ zašepkala Kika. „Ale fakt, aj ja tam niečo vidím. Podme tam, ale musíme byť opatrné,“ odvetila Viky.

Kapitola 5 Útek

Ako sa približovali k svetlu, zbadali malú chatrč. Potichučky pristúpili k oknu a krčiac sa pod oblokom nahliadli dnu. „Aha, veď tam je zviazaná Stephani,“ tichým hlasom povedala Viky. Nenápadne pozrela na svoj mobil, či náhodou nemá signál. V tom momente sa za nimi objavil vysoký muž, ktorý v ruke držal loveckú pušku. Dievčatá od strachu vykriekli: „Aaaa!“ „Nehýbte sa!“ zreval na ne neznámy muž. „Postavte sa a kráčajte dovnútra. Nesnažte sa ujsť, lebo budem strieľať,“ neprijemne odvrkol. Keď ich zbadala zviazaná Stephani, oči sa jej na moment rozžiarili, ale keď uvidela za nimi jej únoscu, opäť zosmutnela. Uraštený chlap so šiltovkou na hlave dievčatá posadil ku kamarátke a zviazal ich. Potom sa vytratil von. Čo tam robil, dievčatá ani len netušili. Stephani sa už dlhšie pokúšala rozviazať si ruky, teraz sa jej to pomaličky darilo. Uzol začal povoľovať. Nakoniec ho nejakým zázrakom uvoľnila. Rozviazala rýchlo aj svoje kamarátky. „A teraz? Čo urobíme? Netušíš, kto je ten chlap, čo ťa uniesol, Stephani?“ spýtala sa Viky. „Nie, nemám ani poňatia, neprehovoril so mnou ani slovo,“ odvetila Stephani, ktorá túžila čo najskôr z chatrče vypadnúť. „Musíme ujsť. Teraz, keď sme tri, sa to aspoň niekto podarí a zavolá pomoc,“ vyslovila svoj plán Stephani, ktorá dievčatám začala vysvetľovať podrobnosti: „Každá bude utekať na inú stranu od chatrče.“ „Nie, musíme ísť spolu. Ty máš zranenú nohu. Nemáš tenisku a je tma. Ďaleko by si sama neutiekla,“ skočila jej do reči Viky. Nakoniec sa dohodli, že pôjdu spolu. Majú tak väčšiu šancu to zvládnuť. Otvorili potichu dvere a nahliadli von. Únoscu nikde nevideli, rozhodli sa utekať. Podopierajúc Stephani sa rozbehli, čo im nohy stačili. Nepočuli nič iba svoje bijúce srdcia. Ako sa však vzdalovali od chatrče, mysleli si, že mužovi ušli a začali spomaľovať, keď zrazu počuli výstrel. Strela ich tesne minula. „Na zem!“ zrevala Viky. „On po nás strieľa. Chce nás zabiť,“ vystrašene habkala Kika. „Musíme ísť ďalej, nemôžeme tu ostať, vie o nás,“ zadychčane poznamenala Stephani, ktorá kamarátkam prezradila, že niekoľko metrov ďalej je veľká roklina. Všimla si ju, keď ju únosca bral do chalupy. „Musíme ho nalákať do pasce a nejakým spôsobom ho zbaviť,“ povedala rozhodne. Dievčatá prekvapene na ňu pozreli. „Ako zbaviť? Chceš ho zabiť?“ opýtala sa habkajúcim hlasom Viky. „Pokiaľ mu neutečieme, potrebujeme ho aspoň nejakým spôsobom zabiť, aby za nami neutekal,“ odvetila im Stephani.

Kapitola 6 Medvedie pasce

„Pred roklinou sú pasce na medvede, o jednu som zavadila aj ja, ale našťastie sa mi nezachytila celá noha, mala by som ju potom rozdrvenú alebo zlomenú. Čítala som o tom článok,“ priznala Stephani, ktorá dievčatám vysvetlila plán. „Kika je najrýchlejšia, tak musí muža vylákať a bežať smerom k pasciam a budeme dúfať, že bude bežať za tebou a na nejakú stúpi. Ty si, Kika pozri, kde sú, aby si do nich sama nespadla,“ navrhla Stephani a pustili sa do nebezpečného plánu. Viky zbadala muža a dievčatám ho potichu ukázala. „Chod,“ posmelila Stephani Kiku a tá sa s krikom rozbehla a začala utekať. Muž ju zbadal najskôr, namieril na ňu, ale bola už ďaleko, tak sa rozbehol lesom aj on. Už ju dobiehal, keď tu zrazu zbadal pascu na medvede, snažil sa prudko zastaviť, ale na tráve sa mu šmykla noha, zakopol o konár a začal sa kotúľať dole svahom, pod ktorým číhala hlboká roklina. Dievčatá už počuli iba krik a potom ticho. „Čo sa stalo?“ pýtali sa Kiky, keď ju ostatné dve dobehli. „Neviem, do pasce nestúpil, vyhol sa jej. Počula som ho potom iba kričať, už som ho nevidela,“ odvetila Kika. „Možno padol do rokliny,“ odvetila Viky. „Nech je, ako chce, podme odtiaľto rýchlo preč. Pozri sa, tu je menej stromov, nemáš na mobile signál?“ spýtala sa Kika Viky. V tej chvíli sa jej oči usmievali, na mobile zbadala jednu paličku. „Rýchlo vytoč učiteľku,“ naliehala Stephani. Hovor sa im našťastie podaril a polícia ich s učiteľkou podľa signálu našla zhruba o hodinu neskôr učené pod skalou v hustých kríkoch. Schovali sa pre istotu, keby sa odniekiaľ vynoril únosca. Boli vystrašené, hladné, ale živé. Polícia prehľadala okolie, ale telo nikde nenašla.

3. miesto

Marek Patinka

Pozor, zlý pes!

Šťastia mala naša rodina vždy požehnane. A tým požehnane myslím naozaj, ale naozaj veľa.

Teda, nikdy som sa nezranil, nedostal pätku v škole alebo nebol chorý. Až na jedenkrát.

Vtedy som mal narodeniny. Mal som práve desať rokov a mama s otcom mi slúbili, že ma na narodeniny vezmú do zábavného parku. Deň predtým som ochorel. Veď to nie je šťastie, hovoríte si. No, ako sa to vezme. V ten deň totiž v zábavnom parku vypukol požiar, pri ktorom zahynulo päťdesiat ľudí práve na atrakcii, na ktorú som sa tešil najviac. A takto to bolo celý môj život. Všetci okolo mňa zažívali sklamanie, bolesť, hnev, ale ja nie. Dnes mám dvadsaťjeden rokov a už ma to nebaví. Ako môže človek povedať, že plnohodnotne žil život, keď ho nemôže dokonale precítiť. So všetkými radostami, starosťami, úspechmi i sklamaniami. Rozhodol som sa, že zistím, kam až siahajú hranice môjho šťastia. Ozaj ma riadne iritovalo byť stále ten najlepší, bezchybný, dokonalý. Mama mi vždy hovorievala, že šťastie dostane človek od života na oplátku za dobré skutky a zdalo sa, že je to naozaj pravda. Bola záchranárka a pomohla nespočetne veľa ľuďom. Chvíľu som rozmýšľal, čo spraviť, ale nič poriadne mi neprichádzalo na um. A tak som si povedal, že na to pôjdem priamo. Rozhodol som sa, že vykradnem banku. Áno, čítate správne – chystal som sa vykradnúť banku a ešte v ten deň som si zaumienil, že si to trochu skomplikujem, aby som to nemal také ľahké a prvé, čo mi padlo do oka, bol karnevalový kostým debrecínskej salámy z piatej triedy. Vec bola teda jasná. Vykradnúť banku a zistiť, aké hranice má moje šťastie. Nastal deň D. Musím sa priznať, že som mal predsa len trochu obavy, ale nakoniec som sa odhodlal. V dokonale šialenom kostýme som vystúpil z auta rovno pred bankou a rozbehol som sa dovnútra. Myslím si, že pri vstupe ma ten starý ochrankár ani nestihol zaregistrovať. Vstúpil som do stredu banky a zakričal som: „Toto je prepadnutie!“ Až vtedy sa ten ochrankár postavil, vykročil ku mne, no na moje šťastie sa šmykol na umytej dlážke a ako vrece zemiakov padol na zem.

Rozosmial som sa. Moje šťastie funguje! Bol som celý bez seba, karma ma stále nedohnala. Bol som taký rozrušený, že som si z tej banky aj zabudol zobrať peniaze. Vyšiel som von a zbadal som tri svižne sa blížiace policajné autá. Teraz ma znova dobrá nálada opustila a dal som sa do behu, aj keď neviem, či sa to, čo som ako saláma predviedol, dá nazvať behom. Vrátil som sa priamo do vedľajšej ulice. Stlačil som zopár kľúčiek na bránach – boli zamknuté. Stačilo tak málo, aby ma chytili, ale moje šťastie znova stálo pri mne. Pri murovanom plote jedného z domov bol opretý rebrík. Okamžite som to využil, preliezol som múr, zhodil som rebrík a tak som odrezal cestu

dovnútra aj von. Myslel som si, že som opäť v suchu. Až kým som sa neotočil. Na tom dvore som stál ja v kostýme debrecínskej salámy a oproti mne tri slintajúce rotvajle-ry. V tom strese a rýchlosti som prehliadol nápis na bráne. Pozor, zlý pes!

1. miesto

Lýdia Kovaľová

Povedala to veštica

Pozerala sa už tretí deň do korún stále tých istých dubov a v duchu si priala, aby začali opadávať. Bola polovica augusta. Zavretá na chate odratúvala Nela dni do konca leta. Pocit stereotypu jej pripadal rušivý. Vstávať o dvanástej. Naháňať jablko po nekonečnej chodbe. Vyjsť von. Obzrieť sa okolo seba len v tenkej nočnej košeli. Povzdychnúť si.

„Nela?“

Nevnímala. Nevládala vnímať macochine reči.

Myslela si, že ju nahradí. Burina posadená na mieste slnečnice. Mračná. Búrka. Slnečnica nemala dosť slnka.

„Nela, rozvádzame sa.“ „Nela, mama odchádza.“ „Nela, toto je tvoja nová...“

Pre Nelu bola stále len jamou, do ktorej jej otec v ťažkých časoch spadol. Otec jej odmala prízvukoval staré slovenské príslovie, vraj kto druhému jamu kope, sám do nej spadne, a tak bola Nela presvedčená, že to bola práve jeho vôľa, zahodiť do detailov naplánovanú budúcnosť.

„Nič sa nám nestane, povedala mi to veštica,“ chránila svojich súrodencov. A hoci všetci traja po čase náhradnú ženskú ruku do rodiny prijali, Nela nie. Ak to z nej robilo cynika, ako ju sama nazývala, nech. Cynici majú predsa len o čosi presnejší pohľad na život než zasnívajúci idealisti.

„Nela, čo ma nepočuješ?“

„Ale počujem.“

„Prečo mi neodpovedáš?“

„Lebo si sa nič nepýtala.“

Prekrútila očami: „Otec ťa volá do kuchyne.“

„Skutočne? Počujem teba, nie otca.“

„Nela, poď už do kuchyne,“ vliekol ju za ruku len o dva roky mladší brat, „otec ju chce požiadať o ruku.“

Nele zabehlo. Nele sa začal krútiť celý svet. Nele prišlo zle.

„Vezmeš si ma?“ povedal, „Mňa a moje deti za svoje?“

V hlave jej rezonovali tie slová, akoby boli adresované práve jej, večnej odporkyni záväzkov.

Listy, tráva a púpavy tvoriace lúčnu šachovnicu. Hodené kocky. Dopredu naplánovaná sicílska obrana. Šach. Mat. Dolinou sa rozliehal zvuk kopýt a v diaľke už zbadala

aj kone. Nevedela, kam šli, ale bežali v rytme jej myšlienok. Zdalo sa jej, že všetko uteká rovnako. Ešte pred pár rokmi hrala s mamou slepú babu. Zaslepila si oči a hodila sa na pôdu. Tenká tráva nevytvorila príjemnú perinu, naopak, nielenže hrubo narážala na jej chrbticu, ale aj popríhčila nahé členky chudých nôh. Neplač, dievča, neplač.

O pol ôsmej, keď sa púpavám už zavreli hlávky, sa pobrala späť pod strechu. Modré oči sa vďaka potláčaným slzám zosvetlili. Cez ramená si prehodila maminu košeľu a popraskané kosti ošetrila zelenou Alpou.

„Nela, tak tu si,“ venoval jej jeden pohľad otec, „daj si,“ lial jej do keramickej šálky nápoj.

Do jednej ruky vzala knihu a do druhej šálku bazovej limonády. Neznášala bazovú limonádu. Prehltla jeden dúšok a vyplula ho: „Z bazy mi je zle na žalúdku.“

Bez slova sa prechádzala doposiaľ nepoznanými trávnatými chodničkami, s knihou v ruke hľadala ideálne miesto na čítanie. Nakoniec sa usadila pri divoko tečúcom potôčiku a chrbát si oprela o spadnutý kmeň zoschnutého stromu. Potichu sledovala neustále plynúce prúdy a hľadala ich cieľ. Pripomínali jej každodenné bytie. Opätovné vstávanie, snaha o plávanie spojené s tušením, že nakoniec vždy zvíťazí rieka. Odnášajúc jednotlivcov tam, kam patria. Občas nepochopiteľné, ale rovnako nemožné to i súdiť. Ostáva len nechať sa unášať.

Obálka knihy jej pripadala neznáma. Nespoznala, čo vybrala z police. Prežívanou situáciou unavené ruky to vykonali za ňu, čo v tomto momente olutovala. Ako vždy, keď niekomu dovolila urobiť prácu za ňu. Nikdy to neskončilo podľa jej predstáv. Namiesto nezaujímavého obsahu knihy sa s väčším záujmom zadávala na opačný koniec vodnej plochy, oddelený len tenkou lávkou dreva. Stála tam veľká rodinka užívajúca si teplé slnečné lúče. Tri deti behali okolo ženy v stredných rokoch. Neline oči sa upriamili na jej tvár. Na očiach mala zaviazanú šatku a veselo sa chichotala, zatiaľ čo ju malé ratolesti štekli, štípali alebo jej tleskali pri ušiach. Šantivé deti sa teraz čoraz viac približovali k strane brehu, na ktorej sedela Nela a pokropili nerozčítanú knihu. Kvapkami sa nenechala rozrušiť, stále detailne pozorovala približujúcu sa siluetu. Voda zmyla všetky načrtnuté mosty. Odrazy minulosti sa vrátili v kolobehu dneška. Otriasla ňou mrazivá vlna husej kože. Zavrela ju a postavila sa. Odmietala pozrieť sa pred seba, tak len s pohľadom upretým na rozviazané šnúry roztrhaných pláteniek kráčala. Nevedela kam.

Po niekoľkých prejdených metroch pred sebou uvidela vyblednuté pódium s kedyosi ostrými farbami a evergreenmi v pozadí. Cez dav mladých ľudí tancujúcich na tejto nepodarenej dedinskej zábave sa prepchala dnu, s túžbou zabudnúť na dnešok alebo, lepšie, na celé obdobie dospievania.

Keď bola ešte malá, cítila sa utláčaná gigantickosťou sveta. A zakaždým, keď sa tak cítila, jej rodičia spolu opakovali: „Neboj sa, Nela, niekomu svet pri nohách ležať musí.“ A ona sa odvtedy skutočne nebála. Ničoho. Dennodenne vlastným telom bojovala za seba i za svojich súrodencov. Bola najstaršou, na papieri dokonalou sestrou, a tak sa to od nej aj očakávalo. Vstávať o piatej. Pripravovať súrodencom raňajky a podpisovať dôkazy šibalstiev, ktoré si všetci okrem nej mohli dovoliť robiť. Naháňať bežiacie detstvo po chodbe. Byť matkou bez vlastných detí. Vychovávať svojich

najmladších tak, aby vo svojej jedinej sestre nikdy nevidela reflektujúce sa utrápené oči a v bratoch zobudila istý otcovský pud, ktorý ani ona sama nemala. Dávať im takú lásku, akú dostávala ona, aspoň počas tých pár rokov. Nela bola nebojácnu dcérou a matkou, no v podstate sama nevedela, kým je. Mala mnoho životných rolí, ale tie v žiadnom príbehu netvorili jeden permanentný charakter.

Dostala sa k prírodou ušpinenému barovému pultu a našla za ním ledva plnoletého barmana. A namiesto zdvorilej ponuky drinkov dostala len: „Čo nalejem?“

Vtedy si Nela uvedomila, že pri sebe vlastne nemá vôbec nič. Okrem knihy, ktorú vlastne ani nepoznala, seba. S miernym ironickým posmechom sa naňho pozrela: „Hocičo, čo je zadarmo.“

„Zadarmo si môžete tak sadnúť za stôl,“ ukázal prstom, „alebo za klavír,“ prekrútil očami.

Nelu upokojila myšlienka, že nebola jediná, ktorá dnes šprintovala v silnej búrke spojenej s hromobitím a silnými bleskami, snažiacimi sa sasiahnuť ju. V túto chvíľu sa, obzerajúc si okolie – najmä smer, ktorý jej ukazoval človek s rovnakým osudom a boj s naturáliami, vzdala. Pod ťarchou jej zaťaženého tela stolička pri klavíri zaškrípala, rovnako ako melódia vychádzajúca z roky nenaladeného hudobného nástroja.

Keď sa v tú noc vrátila domov, zdalo sa jej, že ju už nikto nečakal. Ušami sa jej stále rozliehali vlastné tóny a pripomínali jej hodiny klavíra, na ktoré kedysi uprostred krátkeho detstva chodievala. V chalupe bolo omnoho chladnejšie ako vonku. Zamrazilo ju pri pohľade na natlačených súrodencov, vytvárajúcich si teplo. Rýchlym krokom sa presunula k termostatu, len aby zistila, že otec zabudol zapnúť plyn. S hnevom sa pobrala k spálni, no keď do nej otvorila dvere, zavrzgali. Hneď otočila hlavu smerom k súrodencom so zlým pocitom, že ich zobudila. V skutočnosti sa spod kôpky uvoľnila len jedna malá nôžka a ručička, patriaca Nelinej najmladšej sestre, Karolíнке.

„Odišli,“ potiahla ju za ruku.

„Prosím?“ nechápavo sa pozrela na Karolíнку, ktorá ju už ťahala von na terasu.

„Tu je teplejšie,“ podotkla a sadla si vedľa Nely.

„Ako odišli, Karolíнка?“

„Povedali, že o pár dní sú späť. Že sa o nás postaráš ty.“

„Otec?“

„Otec. A ona. Obaja,“ roztriasol sa jej hlas.

Nela si vzala malú sestru do náručia: „Zvládneme to, neboj sa.“

„Povedala ti to veštica?“

„Povedala,“ zasmiala sa Nela a zotrela Karolíнке slzy.

„Vieš,“ chytila staršiu sestru za ruku, „ja by som sa s ňou niekedy chcela porozprávať.“

„Prečo?“

„Aby som jej mohla poďakovať, že nás vždy chráni.“

„Tak ja ti sľubujem, že keď raz budeš veľká, urobíš to.“

„Aj to ti povedala?“

„Nie, to nie,“ postavila sa Nela s Karolíňkou na rukách, „ale viem to,“ zaviedla ju späť do postele.

Už pomaly začínalo svitať.

Hneď, čo deťom urobila raňajky a z veľkej skrine vybrala pre najmladších Človeče nehnevaj sa, aby sa pred obedom zabavili, vzala do ruky tašku s vôľou ísť na trh kúpiť čerstvú potravu. Obišla strom, včerajšie útočisko, a opäť sa pri ňom zastavila. Priamo do očí jej pozerala mama so šatkou na očiach.

Nela si vtedy prisahala, že pre svoje deti nebude len občasnými predznameniami, ale taktovými čiarami, oddeľujúcimi každý životný takt príjemnou pauzou.

Po niekoľkých opusoch sa ocitla Nela opäť na mieste dedinskej zábavy, kde sa už však nik cudzí nebavil. Staré miesto chátralo spolu s nedokonalými vytvorenými spomienkami. Okolo hrajúcej Nely teraz behal krídle vlastných štyroch a Karolínkíných dvoch detí s už dospelými bratmi, ujami. Miestnosťou už nerezonovali nesmelé etudy, ale veselé detské polky a všetci šantili. Behali sem a tam, pod stoličkami aj po nich a hocako to vyzeralo, smiali sa.

„Pozor,“ rýchlo zadržala melódiu pedálom, stiahla ruky a zastavila padajúcu neter Nela, „nepotkni sa,“ pohľadila ju.

„Ďakujem,“ chytla jej ruku Karolínka.

Večer Nela do pohárov naliala vodu s mäťovým sirupom a všetci si sadli na schody, pozorujúc čarovnú ružovkastú oblohu.

„A uvidíme dnes aj svetlušky?“ otočil k Nele hlavu jej najmladší syn.

„Istotne,“ odpila si.

„Ako to vieš?“

„Ona je totiž veštica,“ podoprela Nele chrbát Karolínka.

2. miesto

Hana Mikulová

Ráno potom

Snečné lúče sa vťahli dovnútra aj cez zatiahnuté závesy. Šplhali sa po zemi, po skrinkách, po posteli. Gabrieline stuhnuté telo ležalo pokojne na perine. Prenikavé ranné svetlo putovalo od posteľného rámu na vankúš, až osvetlilo i jej tvár. Pomaly otvorila oči. Nič. Ticho. Všetko akoby sa zaseklo v čase. Gabriela pohľadom prechádzala celý svoj byt. Všetko bolo presne tak, ako to nechala. Kabát prevesený cez kuchynskú stoličku. Rastliny šplhajúce sa jej poličkami. Škatule, ktoré ešte stále čakali na vybalenie. Telefón na nabíjačke. Pretrela si zalepené oči a posadila sa. Jej dych bol plytký a pomalý. Každý jeden nádych bol pre ňu námahou. Rukou sa podoprela o svoj nočný stolík, odhrnula kôpku prázdnych obalov od liekov rozhádzaných na stolíku a opatrne zdvihla do rúk svoj budík. 6:28. Znovu sa usadila a oprela si chrbát o posteľný rám. Čierne šaty jej prevísali z postele, až sa dotýkali zeme.

Gabriela sledovala tieň na podlahe. Niektoré sa pohybovali jemne do rytmu vánku, iné stáli pevne na svojom mieste. Z obyčajných machúl tmy sa stávali zreteľnejšie tvary, stoličky, váza s kvetmi, veže z neprečítaných kníh, stromy tam ďaleko za oknom. Bruškami prstov prechádzala po prikrývke. Vnímala okraje, kde sa mäkkosť periny prelínala s jemnou látkou šiat. Do uší sa jej predierala klasická melódia ranného mesta. Trúbenie áut a nadávky vodičov rovno pod oknom sa nedali prepočúť. Spustila nohy z postele. Nemyslela si, že ešte niekedy pocíti ten nechutný chlad podlahy. Pri vstávaní sa snažila pridržať všetkého možného, len aby sa znova nezrútila do paplónov. Keď konečne našla rovnováhu, pomaly prešla k stoličke a sadla si.

Necítila nič. To ju asi najviac prekvapilo. Teda, nie že by vedela, čo má cítiť, no aj tak. Jej hlava bola až znepokojivo tichá. Nevedela, čo má cítiť, nevedela, čo má robiť. Nevedela nič. Aspoň to zostalo nepozmenené. Jej dych sa konečne ustálil, no myseľ zostávala zahmlená rúškom zmätenia. Hlasno si povzdychla a rukou nahmatala telefón, ktorý ležal na stole ešte stále pripojený na nabíjačke. Na úvodnej obrazovke vyskočilo pár upozornení. Správy od mamy a otca na dobrú noc so záplavou srdiečok, fotky od najlepšej kamarátky z párty v Amsterdame. Život bežal ďalej. Akoby sa minula noc a veci vykonané počas nej úplne vyparili. Akoby sa nič nestalo.

Vedľa telefónu na kuchynskom stole ležal list zapečatený spáleným červeným voskom. Nerovnomerne roztečená tekutina úplne zahĺbila, čo bolo napísané na obálke. No Gabriela to nepotrebovala prečítať. Presne vedela, čo tam stojí. Vzala si list do ruky a hodnú chvíľu sa naň len dívala. Potom podsunula nechty pod vrchnú časť obálky a jedným ladným pohybom ju nemilosrdne pretrhla. Vybrala z nej, alebo skôr z toho, čo z nej zostalo, úhľadne napísaný list a USB kľúč. USB kľúč bolo to jediné, čo malo zostať z jej svetom nepovšimnutej, umeleckej duše. Všetky jej malé príbehy,

rozpracované trilógie. Všetko. List bol mierne rozmazaný kvôli nedobre zaschnutému atramentu, ale stále výborne čitateľný. Neprítomne naň pozerala. Myslou jej blúdila jediná otázka. A čo teraz? Čo má človek cítiť, keď rátal s tým, že už nikdy nič nepocíti? Urobila hlboký nádych a s ním aj veľký krok vpred. Mentálny krok vpred.

Vybrala USB kľúč z obálky, ale list do nej zasunula naspäť. Natiahla sa do svojej riflovej kabelky a snažila sa nahmatať zapaľovač. Jej pohyby boli ešte stále nemotorné. Nakoniec sa jej ho podarilo vyloviť a spolu s obálkou prešla do maličkovej kuchynky. V tomto byte bývala už dlhší čas, ale stále vyzeral, akoby sa len pred mesiacom nastahovala. Poskladané škatule lemovali stenu v kuchyni, niektoré ešte stále neotvorené. Veď predsa len, bolo by zbytočné ozdobiť si byt, ktorý by aj tak o chvíľu išiel späť na bytový market. Zatlačila list späť do obálky ako najlepšie vedela, aby náhodou nevypadol. Oprela si ruku, v ktorej držala obálku o drez tak, aby bol list aj obálka priamo nad odtokom. A zapálila ju. Najskôr plamene len jemne oblizovali papier, no po chvíli sa šíрили ako lesný požiar. Oheň nedočkavo pohlcoval list a s ním aj každé slovo, každé prepáč, každý dôvod prečo urobila to, čo urobila. Vosk sa začal topiť, stekať priamo do drezu a strácal sa v nekonečných útrobach potrubného systému. A stála tam tak dlho, až kým sa nevytratila i posledná kvapka vosku a nerozplynulo sa posledné slovo listu. Až kým sa sama nerozlúčila so svojim rozlúčkovým listom.

Cez otvorené okno sa dovnútra vdral krehký ranný vánok a roztancoval Gabrieline vlasy. Stála priamo pred oblokom, rukami opretá o parapetnú dosku. A počúvala. Zvuky mestského ruchu sa už trochu upokojili a zostala len ozvena jej myšlienok. A rozmýšľala. Treba umyť riady a zavesiť obrazy na stenu. Hodilo by sa aj konečne vyložiť tie škatule. Netreba tu náhodou viac rastlín?

3. miesto

Lucia Kyseľová

Príčiny nebývajú po jednej

Existuje niečo také ako fatálna chyba? Vyrastal som s vedomím, že každý životný dej má dôvod. Každú udalosť predchádza ďalšia, ktorá ju zapríčinila. Už od mala som si myslel, že život funguje na princípe jenga veže. Taká tá detská hra, v ktorej sa z malých drevených kvádrov stavia veža a potom sa z veže kvádre postupne vyťahujú. Keď bol vytiahnutý zlý kváder, časť alebo celá veža sa zrútila. No teraz, keď sa snažím nájsť jeden dôvod, ktorý zapríčinil celý ten spád oných udalostí, zlyhávam. Niekoľko rokov som sa zamýšľal nad tým, kto z nás vytiahol ten nesprávny kváder. Ale až teraz si uvedomujem, že pád veže nespôsobilo vytiahnutie len jedného kvádra. Jedna fatálna chyba nespôsobí tragédiu.

Tolkokrát som si v mysli všetko prehrával znova a znova. Čo keby som toto alebo tamto spravil inak? Nakoniec som prišiel len na to, že všetkému by sme predišli, len ak by sme sa my, piati, nikdy nestretli.

Viktora som spoznal v prvom ročníku na strednej. Popravde, asi by som si k nemu dobrovoľne nikdy sám od seba nesadol. Ale keďže môj vtedajší pätnásťurový budík z výpredaja zvykol dosť často štrajkovať, tak sa nie raz stalo, že som zmeškal autobus a bol som rád, keď som do triedy stihol vbehnúť skôr než profesor. Keďže som väčšinou vošiel do triedy tesne pred zvonením, nemohol som si veľmi vyberať, kam si sadnúť. Bral som, čo bolo voľné, no a v tento deň bola prázdna stolička vedľa tmavovlasého, vysokého, chudého chlapca.

„Smiem si sadnúť?“ spýtal som sa čisto len zo zdvorilosti. Tmavovlasý chlapec pomaly zdvihol hlavu od svojej knihy a upriamil svoju pozornosť na mňa. Len prikývol a ďalej sa venoval svojej literatúre. Myslel som si, že na seba počas celej hodiny ani neprehovoríme, keďže vyzeral ako typ človeka, ktorý veľmi nemá záujem vytvárať si vzťahy s ľuďmi v triede. Možno je to pokrytecké, ale naše priateľstvo začalo vtedy, keď sme zistili, že zdieľame rovnaké pohrdanie istými spolužiakmi. Jedno veľmi otravné a jednoduché dievča sa začalo vyjadrovať k debate, ktorej tému si už nepamätám, ale čo si pamätám, ako sme si s tmavovlasým chlapcom vymenili unudený a mierne znechutený pohľad. Keď si všimol, že aj ja by som najradšej dievča umlčal hocikým spôsobom, len aby som nemusel počuť už ani jednu nezmyselnú a stupidnú vetu, ktorú vypustí z úst, začal ju zo srandy imitovať. Išlo mu to dobre, až tak, že som v momente chytil záchvat smiechu. Po chvíli sa začal smiať aj on. Profesor nás poslal s poznámkou dosmiať sa za dvere a pridala k tomu aj monológ o tom, ako máme rešpektovať svojich spolužiakov a vážiť si ich názory. No nie, ďakujem. Keď sme vyšli von za dvere, chvíľu nám trvalo upokojiť sa. Vyčerpaný z tolkeho smiechu som sa chrptom oprel o žltú školskú stenu, ktorej dvesto ročná omietka opadávala viac než listy zo stromov

na jeseň a pomaly som sa po nej spustil na linoleovú podlahu. Tmavovlasý vysoký chlapec sa posadil vedľa mňa. Podal mi ruku a predstavil sa, akoby vedel, že aj keď spolu chodíme do ročníka už pol roka, tak som nemal ani poňatia, aké je jeho meno. Jeho ruka bola chudá a studená, no stisk mal komfortne pevný.

Od tohto momentu som s Viktorom trávil väčšinu svojho času. Istým spôsobom som bol fascinovaný jeho štýlom rozmýšľania. Ešte nikdy som nestretol nikoho, kto by mi prišiel tak zaujímavý. Taktiež som sa dozvedel o jeho problémoch so spánkom. Bolo až desivé, aké zriedkavé pre neho bolo mať kvalitný osemhodinový spánok. Obdivoval som, ako mohol normálne fungovať len s dvoma-troma hodinami spánku. Neskôr som zistil, že ho pri zmysloch udržiavala jeho závislosť na kofeíne. Tento spánkový režim mu len dopomáhal k výzoru pochodujúcej mŕtvolky. Jeho prirodzene bledá pokožka výrazne kontrastovala s tmavými šmuhami pod očami a jeho vysoké vychudnuté telo mu nepomáhalo vyzeráť o nič viac živšie. No aj keď jeho výzor dával na známosť opak, Viktor mal veľmi živú dušu. Nikdy si neodpustil sarkastickú poznámku alebo vtip na niekoho účet. Predsa len, jeho zmysel pre humor začal naše priateľstvo.

S Kamilom a Iris som sa neoznámil nejakým extra zaujímavým spôsobom, keďže naše prvé stretnutie si ani nepamätám. Pravdepodobne cez nejakú školskú aktivitu. No viem, že to bolo približne dva mesiace po tom, ako som sa spriatelil s Viktorom. Priateľiť sme sa totiž začali až po tom, ako som Kamila v bezvedomí spolu s Iris niesol do ošetrovne.

Bola streda, vyučovanie už skončilo a ja som mal v pláne ísť sa spolu s Viktorom prejsť do mesta a omrknúť jednu novú kaviareň. Ako som prechádzal školskou chodbou smerom k východu, minul som nižšieho plavovlasého chlapca, ktorý sa veľmi nad niečím rozčuľoval.

„Ces petits enfants sales et stupides! Čo ich matky nenaučili, že si svoje des choses majú hádzať do SVOJICH skriniek?! Nabudúce tým imbéciles insolents vyhádzem tašky von oknom, ak mi nimi ešte raz zabarikádujú skrinku,“ pohoršený plavovlasý chlapec sa sťažoval svojej kamarátke. Musel som sa sám pre seba pousmiať, keď som počul chlapcov vtipný francúzsky prízvuk. Rozčúlený Francúz je vždy čistá komédia. Tmavovlasé dievča sa snažilo chlapca upokojiť a stále mu opakovalo, že sa nemôže toľko rozčuľovať, a že si má dávať pozor na tlak. Už som mal takmer ruku na kľučke vchodových dvier, keď sa chodbou ozvalo hlasné „Tresk!“ Automaticky som sa otočil za seba a naskytol sa mi pohľad na malého Francúza ležiaceho na zemi a dievča kľučiacie pri jeho hlave.

„Preboha, čo sa mu stalo?“ dobehol som k dievčaťu a chlapcovi v bezvedomí. Tmavovlasé dievča mi až príliš pokojným hlasom odpovedalo: „To sa mu stáva, Kamil zvykne odpadávať na dennej báze, väčšinou je to spôsobené prudkým zvýšením alebo znížením tlaku. Čo sa mu tiež stáva dosť často, keďže tento hlupák sa stále vytáča kvôli úplným sprostostiam.“

Milé tmavovlasé dievča sa mi predstavilo pod menom Iris. Pomohol som jej Kamila odniesť na ošetrovňu. Nie som veľmi fyzicky zdatný, ale keďže Francúz nevážil viac než 60 kg, tak sme ho dvaja bez problémov zvládli to jedno poschodie poniesť. Viktora som informoval o nečakanej nepríjemnosti, ktorá ma postihla, a že sa ešte chvíľu zdržím a počkám, kým sa chlapec preberie, no on sa rozhodol, že príde a počká so mnou. Kým sme sedeli pred školskou ošetrovňou, Iris nám stihla porozprávať rôzne príhody, kedy Kamila vyplo v najviac nevhodných chvíľach. Musím priznať, že som mu

toto zdravotné postihnutie vôbec nezávidel, ale klamal by som, ak by som povedal, že by som nechcel vidieť, ako odpadne nad vlastnou narodeninovou tortou. Iris nám povedala, ako sa s Kamilom poznajú už odmala a riešenie jeho odpadávania je pre ňu každodennou rutinnou. Keď Viktor medzi rečou spomenul, že sme mali plány ísť do kaviarne, Iris trvala na tom, že nás pozve na zákusok za tieto nepríjemnosti a zdržanie. Obaja sme sa ju od toho snažili odhovoriť, ale bola neodbytná. Ani neviem ako a ocitol som sa na veľmi nestabilnej drevenej stoličke jesť čerešňový koláč oproti Kamilovi spolu s Iris a Viktorom. V ten večer som sa bavil ako nikdy. Z Iris neustále vyžarovala pozitívna energia a pokoj, páčilo sa mi to. V dnešnej dobe je veľmi zriedkavé nájsť niekoho s tak nepoškvrnenou, čistou a veselou dušou, akú mala ona. Plus s tak nenormálne podrobným prehľadom o znameniach zverokruhu. Dozvedel som sa, že moje znamenie, škorpión, je najviac nepochopené znamenie zverokruhu, a že by som sa vraj dobre uplatnil v kriminológii. Viktora zas oboznámila s faktom, že by mal mať ako býk urážlivú povahu. Kamil sa na jej posadnutím zverokruhom a astrológiou len smial a z nás si uťahoval ešte väčšmi, že vôbec zvažujeme jej slová. Podľa jeho názoru sú to, citujem: „Obscénités charlatanes, vymyslené ľuďmi, ktorí mali potrebu rozdeliť spoločnosť do škatuliek.“

Po tomto dni sme sa začali stretávať pravidelne. Do tej kaviarne som zvykol chodiť sám aj roky po tom, aby som si pripomenul staré časy, keďže jej návštevu toho večera považujem za kľúčový bod začiatku nášho priateľstva.

Miriam, pre nás Ria, sa k nám pridala ako posledná. Navštevovala cirkevnú školu niekoľko blokov od našej štátnej. Prvýkrát som Riu videl, keď ju Viktor zobral na jedno z našich pravidelných stretnutí po škole. Jej krásne zelené oči si nás všetkých preskenovali od hlavy až po päty. Nakoľko prenádherné oči mala, vyzerali mŕtvo. Každý s pozorným zrakom si už na prvý pohľad všimol útrapy a smútok v nich. Keď som sa Viktora pýtal, odkiaľ ryšavé dievča so smutným pohľadom pozná, povedal mi, ako ju jedno ráno videl samu sedieť na obrubníku pred cintorínom. Slzy jej tiekli dole lícami, no jej výraz bol prázdny. Sám nevedel, čo mu to napadlo, ale prisadol si k dievčaťu a ponúkol jej cigaretu. Keď mi Viktor v skratke povedal, prečo tam Ria sedela, smútok v jej pohľade dával zmysel. Nedovolím si povedať, že som chápal. Rozumel som, ale príde mi pokrytecky povedať, že chápem, akú bolesť cítila, keď som ešte nikoho blízkeho takým spôsobom nestratil. Riin brat si vzal vlastný život. Viktor dôvod ani podrobnosti o onej udalosti vtedy ešte nevedel, no keď Ria začala oficiálne patriť do našej malej skupinky, zistili sme.

V stehnách mi vystreľovala páľivá bolesť. Pri každom kroku som mal pocit, akoby mi niekto rezal do nôh. Už ako tretiak na strednej by som mal mať lepšiu fyzickú výdrž, pomyslel som si. „Ešte ako ďaleko?“ divil som sa, že mi bolo rozumieť pri tom, ako zadýchane som zo seba vyplúľ otázku.

„Slečna nám už nevládze?“ podpichovačne sa ozval Vik.

„Už nie dlho, navigácia mi ukazuje ešte cca dva kilometre.“

„To si vrela už pred hodinou, Iris,“ vzdychol som zúfalo.

„Pozri, Nik, zdravotne postihnutý Francúz tento malý kopček zvláda bez problémov. Dokonca aj ja s mojimi zafajčenými pľúcami vyzerám menej, že o chvíľu odpadnem, než ty,“ ďalšia výsmešná poznámka od Viktora.

„Kto ti môže za tie doničené pľúca? Ja som si svoju diagnózu nevybral,“ ozval sa hravo Kamil.

„Musel si si rypnúť? Ale to nebola pointa toho, čo som sa snažil povedať,“ obhajoval sa Viktor. Ria sa na nás len chichotala.

„Musel,“ Kamil sa s chichotom otočil a poslal Vikovi vzdušnú pusku, nad čím Vik len zagúľal očami.

Rátal som s tým, že na niekoľkodňové kempovanie si treba zobrať dosť veľa vecí, a že ich budem musieť odniesť na vlastnom chrbte. No myslím si, že každým krokom a každou minútou ma ten minimálne pätnásťkilový ruksak zatlačal hlbšie a hlbšie do hlíny, ktorou sme sa brodili. Vždy, keď som mal pocit, že už vidím koniec toho hnusného kopca, tak sa tam zrazu zjavil ďalší a ešte strmší. Mal som zostať doma, to bola myšlienka, ktorá mi prebehla mysľou aspoň osemkrát za hodinu. O zábavu na ceste sa nám staral Kamil, ktorý po ceste stihol po francúzsky zanadávať veвериč-kám, ktoré po ňom, podľa neho určite zámerne, hádzali šišky.

Po tom, ako sme konečne vyšliapali posledný kopec, som si prisahal, že už nikdy v živote na žiadnu túru nepôjdem. Vtedy som ešte nemohol tušiť, že tento výlet sa zapíše na prvé miesto zoznamu mojich fatálnych životných chýb.

„Podaj mi tú dlhú tyč.“

„Čo tak nabudúce použiť prosím,“ frflala Ria pri tom, ako Francúzovi podávala jednu z kovových tyčí na postavenie stanu. Miesto, kde sme sa utáborili, naozaj stálo za tú krv a slzy, čo som vypotil cestou tam. Tak zelené stromy v meste nenájdete. Dokázal som cítiť ten pokoj okolo mňa a to ani nespomínam krásne ticho. Nedaleko miesta, kde sme sa utáborili, bolo malé jazero. Môcť sa ochladiť v chladnej vode padlo v tých nechutných letných horúčavách veľmi vhod. Moje rozplývanie sa nad pokojom a krásou tohto lesa prerušil Kamil.

„Aký stupide autiste, ktorý očividne nepozná fyzikálne zákony, toto vymyslel!“

Odvrátil som zrak od prírody a pozrel som na frustrovaného Francúza, vedľa ktorého ležalo niečo, čo určite nebol správne postavený stan. Kopa železných tyčí bola zamotaná do akejsi hnedej látky.

„Skúsil si si pozrieť návod?“ spýtala sa Ria.

„Žiadny k tomu nebol!“ rozhodil rukami Francúz. Kamila som už nejaké tie roky poznal a naučil som sa z jeho výrazu vyčítať, kedy s ním hodí o zem. Presne teraz mal v očiach ten prázdny pohľad do zeme a zvrátené obočie, ktoré máva, keď sa ma začne zatmievať pred očami. Stihol som k nemu dobehnúť skôr, než jeho telo dopadlo na zem. Opatrne som ho položil na zem a podložil mu hlavu ruksakom. Pre nikoho z nás toto nebola novinka, takže sme ďalej pokračovali v stavaní tábora. S Vikovou pomocou sa mi podarilo z kopy tyčí a látky postaviť stan aj bez návodu. Iris s Riou zvládli postaviť svoj stan bez väčších problémov.

Večer sa založil táborák, opekali sa špekáčiky a otvorilo sa víno. Spievali sme. Potom sa otvorilo druhé víno. Ria a Viktor sedeli blízko seba a sem-tam sa k sebe naklonili, aby si niečo navzájom pošepkali. Síce to oficiálne ani jeden z nich nepriznal, no nikto z nás nebol hluchý, slepý ani sprostý. I keď pri Kamilovi by sa o tej poslednej vlastnosti občas dalo polemizovať, ale nechajme to radšej tak. Všetkým nám bolo jasné, že spolu niečo majú. Úprimne som im to prial a niekde v hĺbke duše som dúfal, že by Viktor mohol byť schopný rozohnať ten oblak smútku v Riiných očiach natrvalo.

Otvorilo sa tretie víno. Ria sa rozplakala. V ten večer pri ohni nám porozprávala všetko, čo sa stalo s jej bratom. Povedala nám o tom, ako veľmi sú jej rodičia a vlastne celá rodina nábožensky založení. Ako som ju počúval, tak to ich „náboženské založenie“ podľa mňa už veľmi tesne hraničilo s fanatizmom. Ako veľmi vnímajú sexuálnu

orientáciu na opačné pohlavie ako neodpustiteľný hriech a chorobu. V tej chvíli som už vedel, akým smerom to pôjde. Na ich cirkevnej škole sa rozniesli klebety o jej bratovi a o jeho orientácii, ktoré viedli k následnej šikane jej brata, aj jej. Ria spomenula aj nejaké konkrétne mená, ktoré mne osobne nič nehovorili. Ak niekto niekoho zo spomenutých mien šikanátorov spoznal, tak to na sebe nedal poznať. Jej brat to veľmi ťažko zvládal, až sa raz počas jednej slabej chvíľky preriekol pred rodičmi. Ich rodičia sa dozvedeli všetko, no zarážajúce bolo, ako ich skutočnosť, že ich syn bol šikanovaný a každodenne ponižovaný takmer vôbec nezaujímala. Jedinú vec, ktorú mali zámer riešiť, bola tá „choroba zaslaná diablom“ v ich synovi. Ria povedala, že sa mu vyhrážali, že ho pošlú do očistného tábora, kde ho z jeho teplosti „vyliečia“. Vravela, že nič nelutuje viac než to, že sa za neho v ten večer nepostavila. Možno by to skončilo inak, keby bola schopná postaviť sa vlastným rodičom... Toto bola jej fatálna chyba. Ria si ráno našla na stole list na rozlúčku. Policajti ešte v ten deň našli chlapcovo telo vyplavené na brehu rieky. O týždeň sa konal pohreb.

Môžem úprimne povedať, že v tú noc sa nikto z nás poriadne nevyspal. Viktor sa snažil byť čo najväčšou oporou pre Riu a my traja sme len bezcieľne hľadeli na tmavomodrú oblohu plnú hviezd. Každý stratený vo vlastných myšlienkach. Aj obloha sa tam zdala byť modrejšia a mesiac svetlejší.

Nasledujúce ráno sa téma z predošlého večera ani nespomenula.

„To je čo?“ Viktor s nechutou ukázal prstom na košík plný húb.

„Nikdy si nevidel hríby?“ pozrel naňho Francúz. Ria s Iris tiež na huby nepozerali veľmi nadšene.

„Kamil, nehnevaj sa, ale ani ja veľmi nedôverujem tým tvojim hríbom,“ ozval som sa, „kedy si to vôbec stihol nazbierať?“

„Mňa by zaujímalo, odkiaľ vytiahol ten košík,“ zamrmlala si Ria.

„Dnes ráno, kým ste vy všetci ešte dúfali v to, že sa vám podarí aspoň na chvíľu zaspáť. No ale ja to sám jesť nebudem,“ zhodnotil malý Francúz, ako mu padol pohľad na ten plný košík hríbov. Nakoniec sme demokraticky zhodnotili, že bude najlepšie ísť tie hríby niekam vysypať, nech si hnijú radšej niekde v lese, než aby nám zavádzali pri stanoch. Bol som vyslaný spolu s Francúzom ísť nazbierať drevo na večerný táborák. Zároveň sme sa ujali misie zbaviť sa hríbov. Po honbe za drevom sme natrafili na ďalších milovníkov prírody a kempovania. Párik s malým chlapcom, mohol mať tak desať, si práve stavali stan. Slušne sme sa pozdravili a ďalej sme si išli po svojom, no vtom sa Kamil otočil a vrátil sa späť k rodinke.

„Nemali by ste záujem o hríby? Fajnovky, s ktorými tu kempujem, nad nimi ohrnuli nosom, a že ich mám vysypať. Dnes ráno nazbierané. Je mi ľúto ich len tak zahodiť,“ s prosbou v hlase Kamil prehovoril na rodinu.

„Ja sa moc do hríbov nevyznám,“ s pochybnosťami odpovedal muž.

„Nebojte sa, odmala som ich so strýkom chodieval zbierať,“ ubezpečoval muža Kamil, „môžem sa vám za tieto hríby zaručiť.“

Muž sa pozrel na manželku pre nemý súhlas, a keď mu prikývla, odpovedal: „Tak potom prečo nie? Jedlo by nikdy nemalo prísť nazmar. Koľko za ne chceš, chlapče?“

„Och, nie nie. Venujem vám ich.“ Muž sa pohrabal v taškách a vytiahol vrečko, do ktorého takmer všetky huby presypali.

Hríbov sme sa úspešne zbavili a už s nazbieraným drevom sme sa vrátili späť do tábora. Už si presne nepamätám, čo sme v ten deň konkrétne robili, pravdepodobne sme si boli zaplávať v jazere, no to je celkom nepodstatné. Podstatné je nasledujúce ráno.

Vyliezol som zo stanu celý dolámaný a sadol si na lavičku k Viktorovi a Iris. Bolo to chladné ráno. Cítil som, ako sa mi svieži vzduch cez nos vlieval do pľúc a zase von. Viktor si v prstoch prehadzoval svoju rannú cigaretu a o niečom debatoval s Iris. Potom sa otočil mojim smerom.

„Nik, počuj, dnes ráno som našiel ten košík ešte s pár hubami a dobre, že sme to nejedli. Ten hlupák nás skoro otrávil.“ Prvotné zmätenie vystriedal šok. V momente mi stuhla všetka krv v tele a obliat ma studený pot. Ledva som vnímal ďalšie Vikove slová. „Kamil si pravdepodobne pomýlil plávku trávozelenú, čo je veľmi chutná jedlá huba, s muchotrávkou zelenou. Keď nie si znalý hubár, tieto dve huby ti môžu pripadať takmer identické.“ Chvíľu som sa nedokázal pohnúť. Pred chvíľou príjemný chladný vzduch mi teraz trhal pľúca. Ruky sa mi nekontrolovane triasli... Možno ich ešte nejedli. Pri tejto myšlienke som sa okamžite postavil a rozbehol som sa smerom k táboru trojčlennej rodiny. Kolená sa mi podlamovali a potkýnal som sa o každý konár. Počul som, ako sa Vik s Iris rozbehli za mnou. Niečo kričali, no ja som nebol schopný vnímať. Ledva som sa držal na nohách. Pamätám si, ako som zastal pred ich tmavozeleným stanom a len som... stál. Bolo ticho. Možno ešte spia. Podišiel som k stanu bližšie a načiahol som sa po zips. Mal som pocit, akoby sa čas spomaľoval, sekundy trvali minúty a minúty trvali hodiny. Vošiel som do stanu. Vyzerali ako spiaci, na chvíľu mi odľahlo. No kolotoč paniky sa začal znova v momente, ako som si všimol, že sa mužovi ani žene nedvíha hrudník. Opatrne som si klákol k mužovi a pokúšal som sa mu spotenými prstami nahmatať tep, ale márne. Potom som s ním poriadne zatriasol. Nič. Posunul som sa k žene a aj tej som sa už nekontrolovateľne trasúcimi sa rukami biedne pokúšal nahmatať tep. Desaťročný chlapec vyzeral, že ešte žil, ale ani to nemuselo byť nadsada. Ani som nezaregistroval, kedy do stanu vošla vystrašená Iris, vonku stál Viktor, rozospatá Ria a Kamil už v bezvedomí ležiaci opäť v hline. Viktor mu už musel stihnúť povedať o tých hubách.

Zvyšok mám celkom zahmlený. Viem, že Ria išla hľadať signál, aby mohla zavolať záchranku. Keď sa jej to konečne podarilo, zdravotníci sa k nám aj tak dostali až o dve hodiny, keďže sme boli v dákej úplnej diere a ešte k tomu v lese. Kamil sa medzitým stihol prebrať. Všetci sme automaticky zdravotníkom povedali to isté. Išli sme po ďalšie drevo do pahreby, a takto sme ich našli. Že nemáme tušenie, čo sa stalo, a že sme týchto ľudí nepoznali a ešte nikdy nevideli. Toto bolo prvýkrát, čo som sa takmer povracal od stresu. Väčšinou mi klamanie nerobilo problém, pokiaľ som sa dostatočne dokázal odosobniť. Presvedčil som sám seba o pravdivosti mojej verzie. Najlepší klamári vždy aspoň trochu veria v to, o čom vás presvedčajú. V tejto situácii som ale nedokázal myslieť na nič iné než na to, akí strašní ľudia sme. Nezastavil som ho, keď im ponúkal tie hríby. Nemal som ako vedieť, že sú jedovaté. Ale aj tak ma zožierala vina. Každé jedno slovo, ktoré som vravel záchranárovi v červenej veste o tom, ako nemám tušenia, čo sa im stalo alebo ako som ich našiel, má páliť na jazyku.

Náš kempovací výlet týmto incidentom, pravdaže, skončil. Cestou dole nikto neprehovoril, ale všetci sme mali na mysli to isté. Zabili sme dvoch dospelých ľudí. Pripravili sme desaťročné dieťa o rodičov. Našou hlúposťou a nedbanlivosťou sme niekoho pripravili o život. Čo keď sa to dieťa preberie a povie niekomu, že tie huby mali od nás. Napínalo ma len z toho, ako som na to myslel.

Asi po týždni sebadeštruktívnych myšlienok a obviňovania som sa dozvedel, že chlapec otrave v nemocnici podľahol. Aj keď pravdepodobne požil menšie množstvo

než jeho rodičia, záchranári sa k nemu dostali príliš neskoro, a kým zistili, čím bola otrava spôsobená, chlapcovi zlyhala pečeň. Ako som sa to dozvedel, odľahlo mi. Nikto nezistí, čo sme spravili. V sekunde na to ma zaplavila vlna znechutenia zo seba samého, keďže som si uvedomil, že ma strach z odhalenia a následkov za moje činy desia viac, než samotný čin. No teraz, keď už s týmto tajomstvom žijem niekoľko rokov a každý deň nesiem ťažobu viny, rád by som prijal trest a pokánie. Kiežby som mohol povedať, že neubehol ani deň bez toho, aby som na mŕtvu rodinu nemyslel, no opak je pravdou. Ľudia zabúdajú. Na niektoré bôle je najlepším liekom zabudnutie. Vinu cítim stále, no moje citové naviazanie na onen incident časom opadalo. Môžem len povedať, že po tejto tragickej udalosti, za ktorú som bol sčasti zodpovedný, išlo všetko dole vodou. Už nič nebolo ako predtým. Ak si myslíte, že priateľstvo je schopné niečo takéto prekonať, vyvediem vás z omylu. Nie je. Ale to je v poriadku, aj moje naivné mladé ja si to myslelo. Náročné je vysporiadať sa s niečím takýmto ako jednotliviec, nieto ešte celá skupina ľudí. Dlhý som sa snažil veci vrátiť do pôvodného stavu. Udržať nás pokope, ale každá moja snaha zväčša vyšla nazmar. Vtedy som si prvýkrát podvedome uvedomil, že je jedno, aké silné puto si myslíte, že medzi sebou máte. Alebo aké prelomové zážitky ste spolu zažili. Všetko stratilo význam.

Každý sme sa s vinou snažili vysporiadať po svojom, no Kamil niesol na pleciah najťažší balvan. Dlhý som sebecky ignoroval, ako veľmi trpí. Tvrdil som sám sebe, že som to nevidel. Nebola to pravda. Svoj smútok a vinu sa pokúšal utopiť v alkohole a drogách. Čím ďalej som ho častejšie videl na mol než triezveho. Potom som ho už nevidal vôbec. Keď som si konečne priznal situáciu, bolo už neskoro ponúkať mu pomoc. Kamil bol prvý, ktorý sa od nás, odo mňa, dištancoval.

Iris viac zasiahla vec s Kamilom, než samotná udalosť. Viktora a Riu som nejaké obdobie po stanovačke nevidel. Po mesiaci a pol sme sa znova začali stretávať už len my štyria. Bolo to... iné, ale ja som stále dúfal v to, že to nejako napravím. Nemohol som si dovoliť ich stratiť.

Po tom, čo som zistil, aké je to nebyť sám, som to už nikdy nechcel zažiť. Boli pre mňa všetkým. No neskôr som Iris a Riu začal vídať spolu častejšie len samé dve. Toto sa stalo pravidlom po tom, ako sa Vik s Riou rozišiel. Myslel som si, že všetci potrebujú len čas, a že sa čo nevidieť všetko vráti do starých koľají. No teraz viem, že už vtedy žiadne MY nebolo.

Boli dve hodiny ráno, keď ma zobudilo zvonenie. Automaticky som sa načiahol za budíkom, ale zbytočne, keďže to otrasné zvonenie vydával môj telefón. Konečne sa mi podarilo ho nahmatať, s nevôľou som si pretrel zalepené oči a hneď som ich aj zažmuril kvôli vlne ostrého svetla, vyžarujúcej z displeja. Na obrazovke svietilo Viktorovo meno.

„Prosím?“

„Si doma?“

„Momentálne áno, ale o pár minút budem na ceste k tvojmu domu s kanistrom benzínu a zápalkami, ak mi nedáš dostatočne dobrý dôvod na to, prečo si ma zobudil,“ odpovedal som otráveným, rozospatým hlasom.

„Nemôžem spať a potrebujem ti niečo povedať.“ Z tónu Vikovho hlasu som vycítil, že to nebude len tak. Čo by som pre neho neurobil. Posadil som sa a začal hľadať nejaké tričko.

„Kde si?“

„Pod bránou.“

„Mojou?“

„Vieš čo, nie. Pod bránou tvojej babky, má veľmi peknú nočnú košelu. Jasné, že pod tvojou,“ sarkasticky odpovedal Vik.

„Daj mi päť minút,“ povzdychol som si.

Kráčali sme v čiernote po moste. Najbližšie svetlo boli reflektory, navigačné svetlá lodí a osvetlené prístavy. Hviezdy v tú noc vidieť nebolo, skrývali sa medzi mrakmi, akoby nechceli počuť ani vidieť, tak ako ja. Zdieľali moju túžbu vypariť sa – aj ja by som sa rád vedel občas zahrabať medzi mraky a prečkať všetko v pokoji. Posadili sme sa na zem k zábradiu. Nohy mi viseli cez zábradlie nad divokým prúdom rieky. Po chvíli mlčanlivého sledovania vysvietených budov v centre mesta Viktor začal hovoriť.

„Predpokladám, že si ešte nepočul o Riinej zmene školy a ani dôvod, však?“ Môj zmätený výraz, ktorý rozpoznal aj v šere, ktoré nás obklopovalo, mu dal za pravdu.

„Pre kontext, Ria mi vravela, že spolužiaci jej brata neboli informovaní o jeho smrti. Jedného dňa sa jednoducho neukázal na vyučovaní, študenti si najskôr mysleli, že len prestúpil na inú školu. Dokonca o tom nevedela ani väčšina profesorov.“ Viktor sa nachvíľu zahľad na prúd vody pod nami, nadýchol sa a pokračoval: „Týmto tajnostkárstvom sa Riini rodičia snažili, podľa jej slov, predísť zahanbeniu v spoločnosti, keďže samovražda je podľa Biblie neodpustiteľný hriech, ktorý ti zabezpečí priamy lístok do pekla. S ich dôvodom sa nestotožňovala, ale bolo to pre ňu tak lepšie. Nepotrebovala, aby ju spolužiaci nenávideli ešte viac než už nenávidia. Keď nikto nevedel, nemohol jej to každodenne pripomínať v uštipačných narážkach, nebudaj si z toho robiť žarty.“ Pozorne som počúval každé jedno slovo. Riiných rodičov som nikdy nemal možnosť spoznať, no aj tak som k nim prechovával istý odpor. Presne takýto typ pobožných ľudí robí zlé meno celému náboženstvu. Zveličene povedané, potom si ľudia myslia, že každý kresťan je fanatik, ktorý považuje za hriech pomaly aj dýchanie.

„Lenže nejakým spôsobom sa táto informácia asi pred mesiacom dostala presne k ľuďom, ku ktorým nemala. Ria mala v škole niekoľko týždňov čisté peklo. Našťastie sa jej podarilo presvedčiť rodičov, nech ju nechajú prestúpiť.“ Viktor si siahol do zadného vrecka nohavíc a vytiahol balík cigariet. Zdvorilým gestom ponúkol aj mne. Len som nesúhlasne pokrútil hlavou. Keď si pri mne zapáli, vždy ma ponúkne, aj keď vie, že si nikdy nezoberiem. Už som mal možnosť vidieť, ako závislosť ničí životy, aj keď len nikotínová. Z druhého vrecka vytiahol zapalovač. Do nosa mi udrel smrad dymu, ktorý pripravil toľko ľudí o časť slobodnej vôle. Viktor zavrel oči, ako vydýchol dym.

„Otázka je, ako alebo presnejšie, cez koho sa tá informácia dostala von. Pretože my štyria sme boli takmer jediní, čo sme o tom vedeli. Ja som nikomu nič nespomínal. Ad jedna, nemal som na to dôvod. Ad dva, nemal som komu, keďže vy ste boli jediní priatelia, ktorých som mal. Tipujem, že ty si na tom podobne,“ skonštatoval Viktor. Nemýlil sa, ale neveril som, že by Iris alebo Kamil boli schopní roznášať citlivé informácie. Navyše, keď si určite boli veľmi dobre vedomí, aké následky by to so sebou prinieslo. Bol som presvedčený, že ani jeden z nich by Rii v živote vedome neublížil. No čo keď sa preriekli pred niekým, kto poznal niekoho, kto vedel, kto je Ria a jej brat.

„No toto ani zďaleka nie je všetko,“ Viktor prerušil môj pochod myšlienok, „po tom, ako som sa dozvedel o tej ďalšej veci, takmer som začal veriť v karmu. Jeden študent na Riinej, už teraz bývalej, škole si v skrínke našiel jedovatého hada. Zhodou okolností bol tento študent strojcom najväčšej šikany voči Rii a jej bratovi. Keď si chalan išiel vymeniť učebnice do skrínky, had naňho zaútočil, keďže sa cítil v ohrození. Po uštipnutí chlapcovi odumrela celkom veľká časť tkaniva na ruke, až tak, že mu hrozila ampu-

tácia, no šťastena sa naňho usmiala a nakoniec sa lekárom podarilo ruku zachrániť.“ Na pár minút mi Vik nechal čas na vstrebanie všetkých informácií. Bolo to, akoby mi treskol drevenou doskou cez ksicht. Logicky, ten had sa sám do školskej skrínky nedostal. Otázka je, kto by toľko riskoval, len aby sa chalanovi pomstil?

„Možno to s Riou nemalo nič spoločné. Hnusné decká majú veľa nepriateľov,“ podotkol som.

„Možno,“ odvetil Viktor popri tom, ako sám zvažoval túto možnosť. „Ale príliš veľa vecí do seba zapadá na to, aby to bola náhoda. Každopádne, som príliš vyčerpaný z Riiných mentálnych zrútení, aby som rozmýšľal nad tým, kto by mal dostatočný motív.“

„Nemajú na škole kamery?“

„Pravdaže majú, ale nechci mi povedať, že ty by si išiel niekomu nastražiť hada do skrínky, len tak vo svojom normálnom oblečení s odkrytou tvárou. Osoba na zázname bola vraj zamaskovaná tak, že kompetentné osoby nevedeli zistiť ani pohlavie páchatela. Navyše školské kamery nie sú nejako extra kvalitné, keďže financie, ktoré školy dostávajú od štátu, nie sú bohviečo.“ Viktorove slová mali niečo do seba, ale neboli to zrovna najlepšie správy.

„Je na tom veľmi zle?“ opatrne som sa spýtal.

„Ria na tom nikdy nebola úplne dobre. Ale po stanovačke a po tom, ako sa pravda o jej bratovi dostala von, mi jedno obdobie dennodenne plakávala na ramene. Dlhो som sa držal toho, že ju milujem a že ju budem podporovať, bol som odhodlaný s ňou prekonať čokoľvek. Bohužiaľ, prepočítal som sa vo vlastných schopnostiach. Prvý týždeň som sa išiel roztrhnúť, aby som tu pre ňu bol každú sekundu, čo ma bude potrebovať. Druhý taktiež. Počas tretieho a štvrtého som začínal pociťovať, ako ma to všetko mentálne vyčerpáva. Po mesiaci a pol neustáleho utešovania a utierania jej sĺz som bol psychicky unavený ako nikdy.“ Viktor si zapálil druhú cigaretu a pokračoval. „Mal som pocit, akoby ma jej smútok celého pohltil a vysal zo mňa život.“

„To ma mrzí, dúfal som, že sa ti raz podarí ju z toho smútku dostať, aj keď som tušil, že sa to nebude dať.“

„Zistil som, že niečo také nie je momentálne, a ani v blízkej, ani ďalekej budúcnosti možné. Prežila toľko tragédií, že nemám šancu sa ani len priblížiť k úplnému pochopeniu jej trápenia a tým pádom nie som schopný jej dať takú pomoc, akú potrebuje. Veľmi ma bolí pripustiť si to, ale Ria je momentálne príliš smutná na to, aby bola milovaná. Pokúšať sa o to, je hodné sebapoškodzovania,“ dopovedal Viktor. Mal som pocit, že sa za toto rozhodnutie sčasti nenávidí, no vedel, že to musí spraviť pre seba. Snažil sa, snažil sa viac, než by vydržal hocikto iný. No niekedy sú veci väčšie než my.

„Nakoľko toho človeka miluješ, občas si treba uvedomiť, že nie je tvojou zodpovednosťou starať sa o šťastie iných,“ povedal som a súcitne som naňho pozrel. Viktor len prikývol a upriamil svoj pohľad na vysvietené budovy v dialke.

Nevinil som ho za to, že to s ňou vzdal. Chápal som, no vedel som fakt, že ich vzťah bolo to posledné vlákno, čo nás vtedy ešte ako-tak držalo pokope. Táto konverzácia s Viktorom mi konečne otvorila oči. Prestal som sa snažiť obnoviť a opraviť si vzťahy s Iris a Riou. Prestal som Kamilovi volávať na odvykačku (aj tak sa nikdy predtým ten telefón zodvihnúť neuráčil). Viktora som ešte sem-tam vídal, ale ako plynul čas, tak sme sa navzájom pomaly ale isto odcudzovali. Nevravím, že to bolo pre mňa jednoduché, ale snažil som sa zabudnúť. V skutočnosti to bola jedna z najťažších vecí, čo som v živote musel urobiť.

V roku 2015 som úspešne zmaturoval. Dostal som sa na celkom slušnú výšku a študoval odbor trestného práva, kriminológie a kriminalistiky. Cez stratu priateľov som sa pomaly dostal, sústredil som sa výhradne na štúdium a na vlastné záujmy. Postretával som rôznych ľudí, no nikomu sa nepodarilo dostať tak hlboko do môjho srdca ako im. Naučil som sa žiť so svojou vinou a chybami.

Už som si myslel, že táto pomätená etapa môjho života sa skončila. Došlo mi, že som sa mýlil, keď mi v jedno decembrové poobedie, ktoré som trávil v knižnici, cinkla SMS-ka. Nachvíľu sa mi zastavilo srdce po tom, ako som si prečítal meno odosielateľa. Iris.

Hneď som si správu otvoril. Iris sa ma pýtala, či by som nemal záujem stráviť s ňou a s našou starou, už dávno rozpadnutou partiou Silvester. Skrsla vo mne iskra nádeje. Predsa len by sme to mohli možno dať všetci znova dokopy. Dva roky vyrovnávania sa s ich stratou boli v sekunde v háji. No potom ma znova prepadla skepsa ohľadom celej tej veci. Chvíľu som zvažoval, či ísť. Predsa len, mám vybudovanú dostatočne silnú mentalitu na to, aby som ich zvládol stratit druhýkrát? Prežiť si všetko celé odznova bola posledná vec, čo som vtedy chcel. Ale aj napriek tomu, koľko dôvodov nejst som mal, Iris som odpísal, že ich veľmi rád všetkých znova uvidím a nech so mnou ráta.

O tri týždne neskôr som sa ocitol na pumpe pri nejakej dedine, ktorej názov som nevedel ani vysloviť. Cesta k chate by normálne mala trvať okolo hodiny, no kvôli zľadovateným cestám som do cieľa so svojou bielou, ojazdenou škodovkou dorazil až o dve.

Pred chatou na mňa už čakal Viktor. Vyzeral živšie. Jeho pokožka bola síce stále bledá, ale tmavé kruhy pod očami som nevidel. Tiež trochu nabral na váhe a podrástli mu vlasy. Svoju cestovnú tašku som si zbehol odniesť hore vŕzgajúcim schodiskom do jednej z izieb a zbehol som naspäť dole so všetkými sa privítať, keďže som dorazil ako posledný. Celý večer sme presedeli v spoločenskej miestnosti a rozprávali sme si, čo kto za tieto tri roky prežil. Viktor študuje právo a býva na intráku. Postážoval sa na svojich neporiadnych spolubývajúcich, ktorí mu vyžierajú potraviny z chladničky a nikdy si po sebe nič neupracú. Ria chodí k terapeutovi a vyzerá, že sa má lepšie, odsťahovala sa od rodičov a tiež študuje. I keď vždy, keď jej pohľad padol Viktorovým smerom, bolo vidieť, že ju pichlo pri srdci. Viktor to síce nedával najavo, ale vedel som, že pozerá sa na ňu ho bolí rovnako. No bol rád, že sa jej polepšilo. Jej utrápené, krásne zelené oči boli síce stále zarmútené, ale zdala sa mi byť istým spôsobom veselšia. Napätie medzi nimi dvoma bolo citeľné, ale zanedbateľné. Kamil sa zbavil svojej alkoholovej závislosti, absolvoval dve odvykačky a teraz navštevuje stretnutia anonymných alkoholikov raz za dva týždne. Všimol som si, že ho to dosť poznačilo. Tiež sa snažil vyzeráť nadšený z tohto nášho opätovného stretnutia, no znova zapadnúť do role toho, kým kedysi bol, mu z nás išlo najhoršie. Iris nám porozprávala o svojom, od nej o 6 rokov staršom, priateľovi. O tom, ako skúšky na vodičský preukaz spravila až na tretikrát a o jej pláne otvoriť si vlastnú pekáreň.

Silvestrovský večer prebehol celkom pokojne. Kvôli Francúzovi sa podávalo len detské ovocné šampanské, ale nikto sa nestážoval. Iris bola asi jediná, na ktorej som si všimol len fyzickú zmenu. Pribudlo jej zopár malých vrások okolo očí, ale stále jej zostala tá veselá jemná dušička, ktorá sa o všetkých starala. No ona tiež musela cítiť to takmer nepostrehnutelné, ale citeľné napätie, čo sa vznášalo vo vzduchu pri každej konverzácii. Všetci sme si zapálili po prskavke, trochu sme podebatovali pri kozube, pospomínali sme na pekné zážitky a išli sme si ľahnúť. Nikto nespomenul ani slovo

o stanovačke. Všetci sme sa úspešne tvárili, akoby sa naše kolektívne traumy nikdy nestali. Bol to pekný večer, ale mal som z neho skôr pocit ako z rodinnej oslavy, na ktorej sa snažíš zo zdvorilosti vychádzať s každým členom rodiny, aj keď polovicu ľudí vlastne nepoznáš, než zo Silvestra s najlepšimi priateľmi.

Nasledujúce ráno Kamil dostal nápad využiť prvý januárový sneh. Vyšli sme z chaty naobliekaní ako na severný pól a začali sme sa ohadzovať snehom ako malé deti. Za celý čas, čo som na chate tohoročného Silvestra strávil, toto bol jediný moment, kedy som sa opäť cítil ako stredoškolač, ktorého jedinou starostou bol test z chémie. Škodoradostne som sa chichotal na tom, ako Ria začala poskakovať, keď jej Iris hodila sneh pod tričko. Ako Francúz ukradol snehuliakovi mrkvový nos a nahradil ho šiškou, lebo „jedlom sa nesmie plytvať...“ a „čo by za tú mrkvu dali deti v Afrike...“

Viktor práve útočil snehovými guľami na Iris, ktorá sa kryla za stromom tesne pri strmom spáde, pod ktorým sa nachádzalo zamrznuté jazero. Práve sa chystala oplatiť mu útok, keď podvedome spravila dva kroky dozadu, aby sa mohla lepšie zahnať... Tieto dva kroky vzad boli Irisina osudová chyba. Sneh povolil a Iris v momente padala strmým kopcom dole. Ako prvý si to všimol Viktor a hneď sa za ňou rozbehol. Skôr než stihol dobehnúť k spádu, začuli sme hlasný tresk a zvuky lámania ľadu. Ani sekundu som nerozmýšľal nad tým, čo robím, a už som sa strmým kopcom šmýkal dole k jazeru. Tenší ľad blízko brehu jazera bol prerazený a ligotala sa na ňom červená tekutina. Krv. Nebolo jej veľa, ale aj tak som spanikáril. No Iris pri tom mieste neležala, čo mohlo znamenať len jednu vec. Navrela mi hrča v hrdle, keď som príliš rozmýšľal nad tým, čo sa práve stalo. Nemohol som premárniť už ani sekundu, vykročil som po zamrznutom jazere s cieľom dostať sa bližšie k miestu, kde sa Iris potopila. Viktor mi bol v päťách. Ria sa snažila presvedčiť Kamila, nech zostane na brehu jazera, keby sa náhodou rozhodol odpadnúť, tak nie na ľade. Srdce mi búšilo až v hlave a celé telo mi ovládla panika. Keď sme s Viktorom Iris nenašli vo vode pod prelomeným ľadom, začali sme rýchlo rozhrňáť sneh napadaný na povrchu jazera. Musela si pri páde naraziť hlavu, čo potvrdzovala aj krv na ľade, a upadnúť do bezvedomia, inak by sa už snažila vyplávať. Po chvíli som rozhrnul sneh a pod ľadom uvidel rozmazanú siluetu postavy. Iris.

„Viktor! Tu!“ zvriskol som.

Nenapadlo mi nič lepšie, ako sa pokúsiť rozbiť ľad vlastnými päťami. Keby Iris odplavilo viac k brehu jazera, kde bol ľad tenší... Plnou silou som páčil jednu ranu za druhou. Cítil som, ako sa mi lámu kosti popri hánkach. Ľad sa sfarboval mojou krvou. Ale adrenalín potlačil všetku bolesť zo zranení, ktoré som si spôsobil pri zúfalej snahe prebiť sa k Iris. Celé toto sa odohralo v sekundách. Znova som mal pocit, že sa čas spomaľuje. V mysli som videl, ako ľad pomaly povoľuje a praská, až sa nakoniec úplne rozlomil. Viktor mi pomohol polámať ľad a zväčšiť tak otvor. Vytiahli sme Irisino ľadové telo von z vody. Začali sme ju oživovať, ona z pľúc vykašľala všetku ľadovú vodu, ktorá jej pred chvíľou zalievala pľúca a znemožňovala dýchanie. Pomaly sa jej zdvihli viečka, pozerala sa na nás tými karamelovo hnedými očami, ktoré boli znova plné života... Bohužiaľ, takto sa to nestalo. Och, čo by som dal za to, ešte raz vidieť jej oči. V mysli som si síce premietol, ako sme Iris zachránili a všetko dobre skončilo. Lenže takto život nefunguje a ja som bol ešte stále zaseknutý v momente, kde som bezhlavo zakrvavenými päťami mlátil do ľadu s malou iskríčkou nádeje, ktorá pomaly vyhásila. Na chvíľu som sa opäť ocitol v zelenom stane. Pocítil som ten nechutný pocit

úplnej paralyzujúcej neschopnosti a bezmocnosti. Nedokázal som rodinu zachrániť tak, ako teraz nedokážem zachrániť Iris. Viktor vedľa mňa niekoľko minút sedel a len čakal, kým si aj ja uvedomím, že už je neskoro. Od vyčerpania som klesol na ľad. Pomaly som začínal vnímať bolesť, čo mi vystrelovala z prstov až po zápästie. Nevieam, ako dlho som tam ležal. Celkovo som stratil pojem o čase. Nepamätám si, ako som sa dostal späť do chaty, ale matne si spomínam, ako som mužovi v policajnej uniforme vysvetľoval, čo sa stalo a v strede príbehu som sa hystericky rozplakal. Pre neho to bol len príbeh, pre mňa realita. Nový rok, na ktorý nikdy nezabudnem.

O tri dni nás rodičia Iris pozvali k nim domov, že si ako jej priatelia môžeme zobrať na pamiatku nejakú jej osobnú vec. Vošiel som do miestnosti, ktorá ešte donedávna patrila Iris a v okamihu mi padol zrak na tri veľké teráriá pre plazy, najskôr hady.

O štyri dni sa konal pohreb. Vtedy som Viktora, Riu a Kamila videl naposledy. Sledoval som, ako ľudia, ktorí vyzerali ako moji priatelia, postupne predniesli svoje dopredu nacvičené smútočné prejavy. Nízky plavovlasý Francúz mal stále ten istý prízvuk a nevyrástol ani o centimeter, no osoba, čo rozprávala pri vysokom drevenom stolíku, už dávno mojím priateľom nebola. Teraz mi príde komické, ako som sa bál, že by som ich mohol stratiť druhýkrát. Niečo také nebolo možné, keďže ľudia, ktorých som kedysi poznal a miloval, už neexistujú. Je fascinujúce, ako sa ľudská osobnosť dokáže časom a okolnosťami tak radikálne zmeniť. V tomto momente som bol síce zdevastovaný zo straty Iris, ale konečne som sa cítil na okamih voľný. Už nebolo nič, čo by ma viazalo späť k mojej minulosti.

Tragická realita života, ľudia sa menia a nič netrvá večne.

1. miesto

Kamila Kvasnicová

Udalosti v regióne

Na konečnej vystúpim spotená, tečie zo mňa už od autobusovej stanice. Ešte raz si skontrolujem svoje veci: diktafón, digitálny fotoaparát, zápisník viazaný vo vegánskej koži a tenká peňaženka. O dvadsaťštyri hodín tu budem stáť s materiálom na článok, ktorý Šéfredaktora presvedčí o mojej kompetentnosti. Nasledujem cestu do lazu, prvé strechy trčia nad protifaľným kopcom. Najskôr zísť dole, potom vykráčať hore. Zanechávam za sebou pot zmiešaný s opaľovacím krémom. Po chvíli ku mne pribehne nemecký ovčiak s ovisnutým jazykom, srst' na bruchu má zlepenú a plnú bodliakov. Poškrabkám ho za ušami. Zastavím na okraji cesty, hľadáčikom zamierim na nápis „Podpora rozvoja vidieka“. Čoskoro by sa mali začať výkopové práce, na tabuli sa leskne suma od Európskej únie. Pes označuje jeden z dvoch stĺpikov. Moč v teple hneď uschne.

Má to byť článok na oŕukanie. Oŕukávam sa ale už polroka a predtým som sa oŕukávala v Prahe. Aj žmurkanie od Šéfredaktora bolo na oŕukanie, spolu s pohľadmi k môjmu stolu. Aj to, ako ma zastavil v chodbe k záchodom a za pusinku mi slúbil väčší, dôležitejší text. Nepovedala som nič a zobrala krátky článok o novom vodovode. Myslela som, že sem nebudem musieť ísť, že si nedonesiem domov na topánkach dedinský prach. Šéfredaktor mi síce najskôr slúbil odvoz, no z jeho reči ostalo pár eur na autobus.

Krátko po rozchode našich som tu bývala. Môj otec tu kúpil dom a matka sa presťahovala do vzdialeného mesta. Nebola som už dieťa, ten dom by som si mala pamätať lepšie, mala by som byť schopná nakresliť jeho kópiu. V spomienkach je však nejasný, ako keby som ho neohrabane formovala z plastelíny, ktorá sa bránila detailom.

Vychádzam so psom na kopec pred prvým plotom. Všetky dôležité miesta stoja tam, kde boli, keď ma otec pred ôsmimi rokmi zaviezol na vlakovú stanicu. Pole za dvorom Gazdíkovcov je naľavo, krčma s jedným stolom na dvore vpravo. Odfotím dva domy na okrajoch cesty, keby mi Šéfredaktor za dve pusinky predsa len ponúkol niečo lepšie. Pred bránou Gazdíkovcov točím krytkou na fotáku, prstom ťukám po objektíve. Ujo Gazdík, ako som ho odjakživa volala, má otvorené. Pes vbehne dnu, páči sa mi. Nevie, že svet sa nekončí za dedinou. Nezistí to, pokiaľ sám nepôjde ďalej a inštinkt ho nezatahne späť. Vždy sa musí vrátiť a ochraňovať svoju misku, svoju reťaz, omočený plot.

Ujo Gazdík sa usmieva už od dverí, víta ma a bozkáva na líce. Strnulo ho chytám za lakeť. Má na sebe montérky a čižmy po kolená, musia sa mu potiť nohy. Trochu pribрал, no ešte mu nezačali padať vlasy. Vedie ma do chalupy, do zimy a prítmnia. Keď si vyzujem topánky a moja noha sa dotkne studenej podlahy, takmer zavzdychám.

Ujo Gazdík ma čaká v kuchyni, do lavóra schováva neumytý riad po obede. Zazriem smaltovaný pohár so zvyškom popučených jahôd, poldecák a lyžičku so zaschnutou kávou. Rýchlo poskladá rozložené noviny a potom mi odsunie stoličku s koženkovým poťahom.

„Tak rozprávaj, ako sa máš? Vôbec si sa nezmenila.“

Z police vyberie pohár a urobí vodu s bazovým sirupom. Rozmýšľam, či vodu ťahal zo studne, pri vôni bazového sirupu mi stuhne jazyk. Pohár vypijem zo slušnosti.

„Dobre. Robím v novinách.“

Zavrtím sa na stoličke, na kraji z nej vylieza molitan, začnem ho žmoliť v prstoch. V tejto kuchyni som sedela veľakrát, no nikdy sme tu neboli sami. Vždy tu bol jeho syn Erik a Ujo sa pozeral na neho. Ja som bola dievča od susedov. Stačili mi oči a ruky. Ústa som mala len preto, že mi narástli. V kuchyni bzučí mucha, no nikde ju nevidím.

„Tak si dáme za jeden na rozviazanie jazyka.“

Po domácu musí zísť do pivnice. Má prach na parapete a neumyté okno, záclonu nakrivo. Obzerám si magnetky a pohľadnice na chladničke. Bratislava, Balaton, Berlín. Z Balatonu len magnetka ale z Berlína pohľadnica. Na návšteve sa nedotýkame toho, čo nie je naše, tak mi hovorieval otec. Lenže pohľadnica má hladké rohy, neprezala by ma. Má Erik stále chudé, otlčené písmo, v ktorom bodky vyzerajú ako čiarky? Zdvihla by som sa, no prudkým pohybom by som strhla chĺpky na mojom stehne.

„Škoda, že tu Erinko ešte neni.“

Vyšiel z pivnice a teraz ma pozoruje. Ja pozorujem zaváraniny vyložené na vrchu kuchynskej linky. Uhorky plávajúce v kalnej vode a kôpor zakrútený okolo tej najmenšej. Neviem, čo mu mám povedať. Ujo mi naleje do poldecáka a pripijeme si. Keď ani on nevie, o čom hovoriť, začne o synovi. Možno zabudol, že vo vlastnej kuchyni si môže sadnúť a tak ma pozoruje od kuchynskej linky.

„Príde zajtra ráno alebo možno ešte dnes. Letí z Berlína zo stáže.“

Možno potrebujem ešte jeden. Ujo si to všimne, naleje nám obom. Poldeci sa mi zdá väčšie ako espresso, ktoré s rovnakým odhodlaním pijem ráno v redakcii, kým neurobím druhé pre Šéfredaktora.

„Začneme?“

Rozopnem batoh, ktorý leží pri dychčiacom psovi. Nachystám si poznámky a diktafón. Tento článok mohli dať radšej Beate, namotivovanej študentke, ktorá by sa nepripila za prvých desať minút a nechcela by si prečítať, čo Erik píše otcovi zo zahraničia.

„Ako som vám už spomínala, píšem článok o tej situácii s vodovodom.“

„No, pýtaj sa.“

„Ako sa obec zmení, keď sa postaví vodovod?“

„To si sa mohla Erika spýtať, on by ti povedal. Čo ja viem.“

Pozerám na tú otázku a nepamätám si, kto ju písal. Ešte včera som sedela na balkóne a s Michalom sme sa smiali na článku o nejakom vodovode, ktorý možno nikdy nebude. A ja sa budem tváriť, že sa postaví a o mesiac bude z kohútikov tiecť voda. Michalovi som nepovedala, že dobre viem, ako sa obec zmení. Ujo má zoschnuté muškáty, necháva ich na prednom okne, kde slnko svieti najsilnejšie. Zbytočné kvety.

„Lepšie bude isto. Nebudem tolko zo studne ťahať.“

„Ujo, skúsime to zajtra ráno radšej, dobre?“

Môj mozog začína horieť. Požiar ide od čela k ušiam. Chladnička začne bzučať, ako keby vedela, že sa na ňu nepozerám. Zastavím nahrávanie. Snažíme sa vydať zo

seba smiech. Potom obaja započujeme šúchanie pneumatík pred domom. Erik má pekné auto, nové, určite je čisté a dobre vonia, na zrkadielku sa mu hompáľa strom s arómou. Muselo byť drahé, Michal by vedel, ako veľmi. Potia sa mi dlane, myslím, že o chvíľu odpadnem a môj mozog sa premení na popol. Je to dlho, čo sme sa s Erikom nevideli. Ujo Gazdík ho objíme. Má takú zvláštnu otcovskú lásku, cudziu.

Zbadá ma. Viem, že ma zbadal, lebo ma začne bolieť chrbát, všetko v ňom pichá. Ozýva sa dotyk pokosenej trávy rozloženej na lúke, opäť cítim škrabance zo stebiel otláčených do mojej kože. Erik mi podá ruku, zatrasie ňou, ako keby sme boli partneri, ktorí práve uzavreli výhodnú dohodu. Biele tričko a biele tenisky, krížik na retiazke okolo krku. Pozdraví ma a tým sa to končí, otočí sa na otca.

Naobedujeme sa v tichosti. Sedíme, ako nás posadil Ujo, aby sa na nás mohol pozeráť a mať v očiach tú lásku, z ktorej mi je na zvracanie. Rozprávajú sa o Berlíne.

Trpíme obaja rovnako. Erik sa na mňa nepozera, reže do svojich buchiet a lekvár vytláča na tanier. Dokončím jedenie prvá, no s každým sústom mám pocit, že sa mi pred žalúdkom tvorí kolóna. Granko je suché, aj keď sa vpája do masla. Erik vytiera tanier posledným kusom buchty. Niekde v kuchyni vráža do okna mucha. Súcitím s ňou. Erik ju o chvíľu primliaždi lapačkou.

Vyjdem na zadný dvor a sadnem si na lavičku. Otvorím poznámky, pre starostu mám niekoľko otázok. Príde zajtra ráno. Som pripravená, prečítala som zmluvy na stránke obce. Pravdepodobne som bola jediná, kto sa namáhal. Pre posledný článok pred fotkami zo zápasu piatej futbalovej ligy. Zmluva na výkopové práce bola uzatvorená s pochybnou firmou, šepkám si a píšem na papier. Založená pár mesiacov dozadu, sídli na adrese... Výtlačok novín možno pošlem otcovi, ak sa to vôbec oplatí.

Po záhrade behá smädný drozd, tiež ho mylí zvlnený vzduch nad žltou trávou. Chvíľu iba dýcham, snažím sa odstraňovať pichanie v chrbte.

„Smieť?“

Vyruší ma, nepočká na odpoveď. Je drzejší než býval. Vyberie krabičku cigariet. Pán doktor.

„Dávno sme sa nevideli.“

Majster očividného, pretriem si spotenú ruku o šortky. Pozerám na teplom strhanú krajinu, kým si Erik zapáli. Neponúkne ma.

„Bol si v Berlíne,“ mala to byť otázka, no môj hlas ostal plochý. Erik kope do prachu pod lavičkou.

„Tatko ma chválil?“ zaškerí sa, no nepozrie na mňa. Sledujeme konce našich topánok.

„Hej, vraj si bol na stáži.“

„Na neurochirurgii, pozeráť do nemeckých mozgov. Sú úplne rovnaké ako slovenské.“

Nezasmejem sa, určite na to čaká. Vždy sme sa smiali spolu, potom sme odišli na výšky a môj otec sa presťahoval o niekoľko dolín ďalej k ešte väčším bláznom.

„Robím v novinách.“

„Splnený sen. Vždy som vedel, že to dokážeš.“

Ruku mi položí na stehno, na moje stehno s neoholenými chĺpkami, ktoré sa vzpieajú dotyku. Mal by prestať, vrátiť tú ruku na svoje vyblednuté rifle. Vnútri naráža mucha na dvere chladničky.

„Som zasnúbená.“

Ale nemám prsteň, nezobrala som ho, aby sa ujo Gazdík nevyppytoval, aby nezbehol cez niekoľko kopcov za mojím otcom. Erik sa zasmieje, vytiahne si ešte jednu cigaretu. Neprestáva sa smiať. Už sa nepýta na nič. Obaja pozeráme na chudáka drozda, skáče pomedzi suchú trávu. Erik odíde bez slova, nechá ma na lavičke.

Idem sa prejsť po laze, po osade starých mužov, ktorí nemali kam ísť. Oproti zvoni ci stojí náš starý dom, prenajal si ho starší pár, jediný na laze. Dom sa ma nedotýka, nepreniká do spomienok, prefarbili ho, zasadili kvety. Ani tu by sa drozd nemal čoho napiť. Tam som písala články do školského časopisu o veľkých mestách a knihách, ktoré som nečítala. Otec sedával pred domom a fajčil alebo sa snažil vykopať studňu. Sťažoval sa na susedov s kosačkami, kým brúsil kosu. Niekoľko záhrad vyzerá stále rovnako, bielovlasí muži sa motajú okolo domu, ich ženy sú mŕtve alebo žijú s iným. Bude tu bývať aj Erik, keď raz svoju budúcu ženu podvedie s mladou sestričkou?

Po prechádzke sa začne stmievať. Sedím na posteli s perovými obliečkami. Nad ňou maľba jeleňa v ruji, tmavozelená a hnedá. Niekoľko mŕtvych múch na parapete, niekoľko molí prilepených na pasciach. Už sa chcem uložiť, keď niekto zaklope na vchodové dvere a Ujo Gazdík ide otvoriť, no nepočujem privítanie. Nechcem sa dvíhať z postele, ale podídem aspoň k dverám a pootvorím ich. Vchod do kuchyne je hneď oproti, no návštevníkovi nevidím do tváre. Podľa tlmeného hlasu spoznám dlhoročného starostu obce, pod ktorú laz spadá. Chvíľu sa sťažuje na sucho, potom na záplavu, ktorá pred dvomi týždňami strhla most ku kostolu. Rozpráva o problémoch s pozemkami. A potom Ujo Gazdík povie niečo, čomu nerozumiem. Obaja stíchnu.

Dvere sa rýchlo zatvoria a potom otvoria, Erik vojde ku mne. Pevne ma chytí za ramená. Biele tričko, krížik na leme. V chrbte ma pichá. Keď som bola mladšia, predstavovala som si, že takto sa cítia fakíri na posteli z klinčov. Dnes už viem, že ich, na rozdiel odo mňa, nebolí vôbec nič. Erik drží v ruke fľašku, máva ňou pred očami. Nemám odhodlanie utekať pred jeho lapačkou.

„Nehovor, že nechceš,“ vrchnák položí na perinu, sadne si na moju posteľ, druhou rukou sa začne dotýkať diktafónu.

„Si úplne profesionálna.“

Stojím v strede miestnosti. Dotýka sa všetkého. Fotoaparátu, mojich poznámok, preletí ich očami. Potom sa pozrie opäť na mňa, smeje sa. Na mne. Alebo na tých poznámkach. Horí mi mozog. Začneme piť spolu. Sadnem si vedľa neho, delí nás vrchnák od fľašky, zvláštne pokrútený a s ostrými hranami. Nechytám sa ho. Erik mi rozpráva o sebe. Berlín, nemocnice, nemčina, z ktorej sa takmer zbláznil. Prikyvujem.

„A keď tu bude vodovod, môj otec bude mať konečne pekné muškáty.“

Pozrie sa na mňa. Jeho dúhovku objíma kontaktná, nevedela som, že nosí okuliare. Predstavujem si, ako sedí nad knihami, v noci, nadržanom, zhrbený a unavený. Ako pozerá pacientom do hláv, s každou operáciou sa mu ruky trasú menej. Ako sa dotýka môjho líca, ako keby som bola mozog nemeckého epileptika. Možno aj on vidí moje šošovky a unavené oči, predstavuje si, ako sa krčím nad článkami. Pravdepodobne si však nepredstavuje vôbec nič, kolenom tlačí na moje koleno, rukou mi zakryje ucho a začne ma bozkávať. Niekde na lavičke pred domom sa dookola ozýva: „Som zasnúbená!“ Boli sme tam spolu a teraz sa bozkávame a vyzliekame si tričká. Krížik si z krku nedáva dole, chladí ma na hrudi a keď sa pomaly skláňa, zdá sa mi ťažký. Chcem ho nadvihnúť vlastným dychom, no už nemám silu brániť sa. Nechávam ho, aby sa zaboril. Pod stehnom ma tlačí pokrútený vrchnák.

Ráno sa budím sama, prstom prechádzam po červenom krúžku na zadnej strane nohy. Bojím sa, že zanechá hlbšiu stopu ako snubný prsteň. Poznámky rozhádzané, niektoré spadli pod stôl. Za dve pusinky možno budem môcť napísať iný článok a tento ostane krátky, neurčitý. Otcovi ho nepošlem. Možno to takto bude lepšie. Rozhovor s Ujom nepotrebujem. Zistím to, keď s Erikom raňajkujeme a on mi povie, že starosta prísť nemôže a Ujo odišiel skoro ráno do mesta. Chodíeva z dediny peši s ďalšími mužmi. Opijú sa po ceste naspäť, domov prídu s rozpadnutými igelitkami. Dôjde mi to, keď nasadám do voňavého auta, keď sa pozerám na stromček. Moje stehno sa dotkne studenej kože na sedadle.

„Pekné auto. Nové?“

Erik začne ladiť rádio, potom úplne zbytočne zapína navigáciu. Mal by mi niečo povedať, vždy má čo povedať.

„Uhm. Od kamoša.“

„Dobrý kamoš.“

Erik našartuje, obzrie sa cez zadné okno. V aute máme muchu, snaží sa vyslobodiť. Môj mozog tlie. Okrem kruhu, vytlačenom na zadnej strane môjho stehna, nemám žiadne dôkazy. Rozmýšľam, ako mu to povedať. Ako mu naznačiť, že viem, odkiaľ sú peniaze na nové auto a na cestu do Berlína.

„Prečo bol u vás starosta?“

„Niečo riešil s otcom. Veď vieš, ako to je.“

„Neviem,“ tvárim sa hlúpo, to mi vždy išlo. Aj v prvý deň pred Šéfredaktorom, keď mi vysvetľoval, čo je perex.

„No proste nejaké veci z dediny. Otec je poslanec od minulých volieb.“

„Zaujímavé, to som nevedela. Ako sa mu páči poslancovanie?“

„V pohode.“

Erikov krížik sa na hrudi plynule dvíha. Zdá sa mi ale, že sa mu začali potiť dlane. Schádzame z lúk a lesov do nižších plôch. Zvyšok cesty sa nerozprávame. Klíma nám fúka na kolená, pod jej nátlakom chladnú. Horúce počasie pretrváva, aspoň v aute mi netečie pot po nohách.

„Kde ťa vyhodím?“ pýta sa ako taxikár a mestom tak aj šoféruje. Čakám, že si odo mňa vypýta niekoľko desiatok eur, ako keby som bola neznalý turista.

„Pri veľkom parkovisku.“

„Hore ma nepozveš?“

Chvíľu ostanem ticho, sledujem masaker muchy medzi výdychmi z klimatizácie. Doľahne to, až keď Erik zastaví svoje nové, čisté auto.

„Chceš si dať kávičku s Michalom? Vyviezť sa v oštatom výťahu? Smiať sa z našej garsónky? Povedať mu, že som ho podjebala?“

„Nebud' hysterická.“

Môj mozog v plameňoch musí vidieť aj cez rozšírenú zrenicu. Vydychujem teplý vzduch proti klimatizovanému. Myslím, že som rozhýbala aj ručičku tachometra. Erik sa pozerá dopredu, ruky na kolenách, chrbát vystretý. Nakloní sa predo mňa, vyhne sa dotyku a otvorí dvere.

„Maj sa.“

Vystupujem, stehná sa odliepajú od koženej sedačky. Vzpieram sa odchodu bez boja, no viem, že už zajtra napíšem článok o vodovode, ktorý nebude, lebo peniaze pretiekli do Berlína a do benzínovej nádrže. Už chcem zatvoriť dvere, no Erik ich zachytí.

„A nezabudni do toho svojho článku napísať, aký som dobrý v posteli.“
Ukazovákom ťukne po tlačidle na diktafóne, pomaly ho vráti do vrečka.
Na druhý deň pozorujem dobrovoľných hasičov. Dúfam, že hadicu namieria na mňa, aby mi z tváre zmyli Šéfredaktorove bozky.

2. miesto

Martina Stanislav

Vendelín

V nemocničnej izbe číslo šesťnásť, v mojej časti interného oddelenia, vedľa seba ležali dve pacientky, obe zúfalo smutné. Jednej z nich zomrel manžel, tej staršej. Ale tej mladšej, asi štyridsaťročnej, takisto! Obom len nedávno. Staršia so svojím žila dlhé, predlhé desaťročia, takže im už srdcia stihli spolu zrást a nie až tak čakaná smrť jeho polovicu odtrhla bez prípravy. Rana bola masívna. *Ako teraz bez neho žiť? Viem to ešte sama?* Mladšia pacientka bola so svojím manželom len krátko, pár mesiacov. Láska vraj bola čerstvá a silná. O to viac receptorov bolesti sprostredkovalo nepríjemné vnemy.

A teraz otázka: Ktorá pacientka je na tom horšie? Tá, čo presne vedela, koho stratila? Alebo tá, ktorá prišla o predstavy a sny, potenciál, prísľub krásneho obdobia? Nad mladými životmi sa zvykne trúchliť viac, respektíve ináč než nad tými zrelymi, ktoré sú štatisticky bližšie nevyhnutnému koncu. V tomto prípade tomu nebude inak, jednoznačne dávam o niečo viac smutných bodov mladšej. Ale dá sa takýto prístup bez výnimky aplikovať vždy a všade?

Ja som po strate dvoch potenciálnych potomkov smutná bola, nieže nie. No zároveň som mala veľkú oranžovú bójku presne v strede rozbušeného oceánu v podobe jednej predstavy. Stala sa mojou mantrou. Postavila som samu seba pred ultimátum: radšej teraz alebo neskôr?

- Počkaj, kat! Prečo by som vôbec mala niečo strácať?
- Lebo musíš.
- Aha.

Nepotrebovala som cítiť žiadnu chladnú hlaveň na spánku ani hladieť na čiernu kuklu zbabelého kata. Moje rozhodnutie bolo nečakane rýchle: Teraz! Nenechám si predsa s niekým zrást srdce či endometrium, len aby bolo raz bez dovolenia odtrhnuté, nie?

Teším sa z bohatej nádielky detičiek v mojom blízkom okolí. Naozaj. Ale predstavte si, že máte neskutočnú chuť vyfarbiť nejaký obrázok v maľovanke. Ibaže vy žiadnu nemáte. No vaši súrodenci, spolužiaci, kolegovia, kamoši, susedia majú! A je v nej kopa nevyfarbených obrázkov! S nabrúsenými pastelkami vo vrečku sa spýtate, či smiete. Smiete, ale len podľa ich pravidiel. Lepšiu ponuku zatiaľ nemáte, tak sa pustíte do práce. Kreslenie vás baví, ste pri tom šťastní, ale niečo tomu chýba. Nahodáva vás hlboko v génoch zakorenená chuť na vlastný projekt. Chceli by ste spievať iné uspávanky, inak šatiť aj živiť. Niektoré strany by ste radi nechali čiernobiele, iné zas krikľavo vymaľovali až za okraj!

Celý život som bola obklopená ľuďmi, ktorí mali od istého veku vlastné maľovanky a ani mi na um nezišlo, že ja by som mohla byť výnimkou. V rámci tréningu kreativity mi život doprial niekoľko rokov, počas ktorých som si mohla predstavovať, aké by to bolo a aké to asi aj bude nemať ich (s ubúdajúcou nádejou sa podmieňovací spôsob vo vete menil na budúci čas).

V roku 2003 som sa dozvedela, že kamarátka Rachel z Austrálie ešte nevlastní mobil.

- A nechýba ti? - čudovala som sa.

- Ako mi môže chýbať niečo, čo som nikdy nemala? - kontruje mi Rachel.

Na prvý pohľad sa jej argument tvári logicky. Na druhý už nie. Po tom, čo sa obdobie môjho prvého vytúženého tehotenstva skončilo až príliš rýchlo a príliš krvavo, začalo sa obdobie plaču. Chýba mi niečo, čo som nikdy nemala. Ako mi to vysvetlíš, Rachel? Chýba mi legálny dôvod hádať sa s mužom o detských menách, o tom, či na stenu nakreslíme slona alebo žirafu, predstavovať si veľké brucho a konečne ho pri fotení nemusieť sťahovať, tešiť sa na bozkávanie extra hladkých pätičiek a štipkanie bacuľatých líčok malého barokového anjelika. Tak nič, možno nabudúce. Pamätám si, že som sa tých pár týždňov cítila ako Eva, ako Madona, Afrodita, Venuša, ako ultimátna bohyňa plodnosti, ako prvá a posledná na svete. A potom krv a slzy.

O trištvrte roka neskôr.

Cti otca svojho i matku svoju. To je štvrté. Existuje ďalších deväť, preto bol z úsporých dôvodov z onej kamennej tabule vynechaný podriadok: *Neroztrhneš matke svojej jej jediný vajcovod.*

- Priznávaš sa k tomuto prečinu? Poľahčujúca okolnosť pre Teba, Zárodok môj zblúdený, je, že si orientačný zmysel určite zdedil po mne. To by vysvetľovalo Tvoju takmer správnu, no úplne nesprávnu polohu. Čo nevieš, že *'location, location, loca-tion'*? Realitný maklér si asi nechcel byť, čo? Že som necitlivá a robím si srandu z Tvojho mladého, neuskutočneného života? No, rodinu si nevyberáš, takže smola. Vidiš? Keby si si včas pribalil kompas a mapu a našiel svojho jednorozca - môj *uterus unicornis*, naučila by som Ťa sarkazmu a tomu, že keď máš v taške puzdro na okuliare, ani zďaleka to ešte neznamená, že sú v ňom aj tie okuliare. A ešte niečo. Prestaňme sa obaja tváriť, že nevieme, že to tak malo byť. Že si si kompas nevzal naschvál, lebo si presne vedel, kam chceš ísť a tam si aj trafil.

Prečo práve ja? Nepýtam sa, prečo sa mi stalo to zlé, ale prečo som to práve ja prežila. Mala som zostať dlhšiu dobu sama doma a sanitku by som si istotne nezavolala. Môj muž na poslednú chvíľu zrušil svoju cestu, lebo ho trochu bolelo hrdlo. Náhoda? Čo ja viem. Prečo som mala šťastné detstvo, dve ruky a dve nohy, funkčné zmysly (to, že oči potrebujú trošku dopomôcť vymoženosťami modernej optometrie sa neráta) a vylučovanie mi vo všetkých troch skupenstvách prebieha hladko, bez obmedzení? Veruže je na svete mnoho takých, ktorí len na tie najzákladnejšie aktivity vyžadujú všelijaké protézy, kolieska, hadičky, vrecúška alebo veľké prístroje. A niektorí z nich to všetko potrebujú a nikdy nedostanú. A ja? Plávam si životom s mojimi končatinami a funkčnými sfinktermi a skoro si to ani neuvedomujem. Ale po tomto už hej.

Kedysi som svoj život delila na obdobie pred masívnym ostríhaním vlasov, keď som mala trinásť, a po ňom. Teraz mám nový mílnik. S vajcovodom a bez. Haha, vnú-

torný striptíz! Zhodenie vlasov bol vonkajší, vyberanie orgánov zas vnútorný. Dúfam, že aspoň niekto sa zasmial. *Chápem, ak Vám to príde silené, ale no tak!* V tragických chvíľkach snád' môžeme hranicu náročnosti pre sofistikovanosť humoru o kúsok posunúť. Ach, kamoško môj malý. Veď na schovávačku by sme sa do sýtosti mohli hrať aj potom. Nemusel si začať už v mojej dutine brušnej. Ale pre úplnosť našej konverzácie musím uznať, že si ma dostal. Hneď v prvej partičke si si vybral perfektný úkryt, toľkých si nás nachytil! Hľadali sme Ťa s okuliarmi aj bez, vyhmatávali, mladí lekári sa radili so staršími, nespočetnekrát brali na pomoc ultrazvuk, snažili sa detekovať Tvoje stopy v krvi... Zatiaľ čo Ty si nás tichučko sledoval zo svojej skrýše, rástol a čakal, až kým Ti skrýša nespraskla. Inak, čo za makléra Ti podstrčil toto neperspektívne bývanie?

Talianski hodinári Giancarlo Ranieri a jeho otec Paolo začali v roku 1493 pracovať na zložitom mechanizme ukazujúcom čas, deň, mesačnú fázu a znamenie zverokruhu. Ich práca je súčasťou Hodinovej veže na Námestí svätého Marka v Benátkach. Keď majstri dokončili svoje dielo, dali im vypichnúť oči, aby náhodou nevytvorili duplikát pre konkurenciu. Tá oftalmologická informácia je legendou a ak sa Vám z nej dvíha žalúdok, sme v tom spolu.

Náš Mimoň si svoju exkluzivitu *pozichroval* tým, že mi roztrhol môj jediný vajcovod. Novinku, že mi po vyoperovaní tej rupnutej tuby *uteriny* už žiadna iná v tele nezostala, som sa dozvedela ako bonus pri prebúdzaní po život zachraňujúcej operácii po druhom neúspešnom tehotenstve. Napriek dramatickému sledu udalostí neprehliadnime, prosím, výchovnú príležitosť: „Toto sa nerobí, Mimoň! Kam Ti to mám zakričať? Na ktorom obláčiku surfuješ? A nerada Ti beriem ilúzie, ale s Tvojou plánovanou exkluzivitou to asi neklapne. Zabudol si totiž na modernú medicínu.“

Ten osudný deň si dobre pamätám. Počas víkendovej návštevy u kamarátov sme sa v hosťovskej izbe na poschodí prebudili do pokojného nedeľného rána. Približne o dva týždne na to som na vianočných večierkoch už nepila. Nebolo treba. Aj bez alkoholu som extaticky trsala tance radosti a vzdávala vďaky za to, že sme vypočuli volanie prírody v ten správny moment. To sme ešte netušili, čo príde. Zatiaľ som mala vajcovod a svet bol znovu na chvíľu dobrý. Veď ani nie po roku máme ďalšiu šancu obnoviť kauzu *slon vs. žirafa!* Inú hádku som si koordinovala v hlave. Jeden silný hlas bol presvedčený, že my sme si už nešťastie odbili a nevyhnutne nás teda čaká už len prechádzka ružovou, prípadne modrou záhradou. Jeho oponent, výrazne traumatizovaný predošlým sklamaním, ho hamoval a zatiaľ mi nedovolil odnieť pyžamo z práce domov. Vysvetlím. Tehotenstvo by pre mňa okrem iného znamenalo, že by som nemusela chodiť do nočných služieb. Po prvom sone, v prvom tehotenstve, som si to pyžamo víťazoslávne zbalila, mysliac si: „Chichi, toto tu najbližšie roky potrebovať nebudem.“ *Viete si snád' predstaviť, aký potupný bol návrat do roboty. Síce s prázdnu maternicou, rozdziapaným srdcom, ale aspoň s blbým pyžamom v taške.*

Opäť sa premiestnim na časovej osi (*ešte ste nestratili prehľad?*) a skočím do nemocničnej posteľe. „Píp, píp, píp, píp...“ Tlak a pulz mám už stabilizované, ale monitor je na intenzívke ešte stále ostro sledovaný. Drén sa plní krvou. Hemoglobín sa, chudáčik, snaží pozviechať z podlahy. Treba aktivovať erytropoetín, slezinu, kostnú dreň, prechodne budem mať zvýšený počet retikulocytov. Mala by som sa viac zamerať na zdravú stravu, zvýšiť príjem železa, B-dvanásťky, kyseliny listovej, vitamínu C, po-byt vo vyššej nadmorskej výške by krvotvorbe tiež pomohol. Dopĺňam tekutiny. Rôzne tkanivá započali procesy hojenia. Koagulačnú kaskádu sme zo všetkých strán pre-

berali na rôznych predmetoch, tú komplexnú schému som prekreslovala mnohokrát, ale teraz by som ju dala dokopy prinajlepšom kostrbato. Po dvoch dňoch ležania mi fyzioterapeutka priniesla chodúľku. Držala som rúčky, ona držala mňa a spolu sme neisto vykročili k chodbe. Samu ma prekvapilo, že mi moje prvé kroky po krátkych dvoch dňoch vohnali slzy do očí. Uf, čo za pocity to musia byť pre ľudí, ktorí sa začnú hýbať po týždňoch či mesiacoch! Ozaj. Keď sa Vám po brušnej operácii črevo ešte nestihlo spamätať a moč za Vás odvádza katéter priamo do štýlovej kabelky, máte zrazu prekvapivo veľa voľného času. Fakt vážne. Uvedomila som si, že nie je na škodu, ak má lekár či lekárka skúsenosť aj s rolou pacienta. No a keď som už prebrala všetky orgánové sústavy, odniekiaľ v hlave sa vynorilo: „To akože prečo tu ja ležím?! To čo za málo pravdepodobnú kombináciu faktorov a udalostí a krutú hru osudu sa na mne odohralo?! Už druhýkrát také sklamanie a teraz pre istotu s trvalými následkami, chodte všetci dokelu!“ (Síce som aktuálne gynekologická pacientka, naozaj som poslala celý svet niekam z kategórie kelu. Nepoužila som gynekologickú terminológiu posielania vecí niekam.) Jedno z možných riešení môjho *prečo* by mohlo byť *lebo príjemné nedeľné ráno vtedy v hostovskej izbe...*

- To vážne, mozog? Si si istý, že tam chceš ísť?
- Vieš, že hej.

Dobre. Rada sa zamýšľam nad alternatívnymi realitami. Takže keby sme napríklad dlhšie spali, veď v tom sme my predsa veľmajstri. Keby nám do izby vbehol hyperaktívny psík našich kamarátov, to by z toho už nič nebolo. Keby niekto z nás dostal hnačku, veď večer pred tým sme na vianočných trhoch zjedli kadečo. Keby nám zazvonil telefón. Keby niekto zvonku hodil loptu alebo snehovú guľu do okna... Nehodil. Nezazvonil. Trávenie sme mali v poriadku. Pes výnimočne nebehal a spať sa nám už nechcelo. Niečo sa stalo aj nestalo a... Veď viete. Teória chaosu, tá s tými motýľmi krídlami, funguje. Decembrové maličkosti viedli k život meniacim udalostiam v januári.

Na koho sa mám teraz hnevať? Na seba? Muža? Rodičov? Lekárov? Boha? Vládu? Vychádza mi, že rodičia môžu za moju kombináciu génov (možno v tom má prsty tiež nejaké príjemné nedeľné ráno, ale viac detailov k tejto téme nepotrebujem) a Boh môže za zvyšok. Či? Ibaže hnevať sa na nich by bolo ako vyhrať ročnú dovolenku podľa vlastného výberu a potom napísať negatívnu recenziu na darcu, že slnko svietilo len 364 dní. Vhodného adresáta na môj hnev zatiaľ nemám. Zatiaľ sa teda nehnevám. Ale nejdem tu hrať nezničiteľnú Xenu. Priznávam, že sa mi po operácii vkradla zákerná *duma do rozuma*, že či nelutuje, že si nezobral *susedovie Maru* s priestrannou maternicou a dvoma alebo troma širokými vajcovodmi. No, to len pre úprimnú kompletnosť.

Čas plynie, hemoglobín stúpa a zatiaľ čo sa ja uzdravujem, svet ochorel na Covid. Tak si vravím, aspoň že som to stihla tesne pred tým. Vyriešila som už aj všetky alternatívne *prečá* (singulár: jedno *prečo*, plurál: viaceré *prečá*). Zostalo mi len to jedno hlavné. Veľké, škaredé, drzé. Prečo práve ja? K výsledku sa budete musieť prehrýzť svojou úvahou.

Videla, počula či čítala som už desiatky (ups, možno aj stovky) rozprávok. A v nich, keby ste náhodou nevedeli, dobro víťazí nad zlom. Každá obeť ťažko skúšaných princezien či začarovaných šedých myšiek býva tesne pred koncom odmenená a podľa aktuálneho stavu kráľovstva často aj preplatená. Zvyknem byť trochu vypočítavá. Ta-

kže podvedome som asi inklinovala k taktike predstierať obeť s tým, že v duchu som už zariadovala nie jeden, ale dva zámky. Dobrovoľne sa nechávam obsadzovať do martýrskych úloh. Čiže je šanca, že som si tie udalosti vybrala sama. *Myslíte?* Tie osoby, naši efemérni potomkovia, si boli dobre vedomé, že ja im všetko odpustím. Že ich nebudem žalovať na Najvyššom súde ani inde. Im sa jednoducho nechcelo ich krátky pozemský *predživot* tráviť u nejakej *drama mamy*, tak si vybrali nekomplikovanú mňa. No nie náhodou! Mala som už dávnejšie rozbehnutú kampaň na moje ubytovacie zariadenie. Hlavným lákadlom pre klientov mala byť možnosť okamžitého nastahovania a absolútne žiadne obmedzenia týkajúce sa dĺžky pobytu, pohlavia, zdravotného stavu, druhu domácich miláčikov, hluku, záľub, sexuálnej či politickej orientácie. Aj keď... Tá politická by sa skôr či neskôr stala predmetom diskusie. Tak preto práve ja, podľa mňa.

Nová kapitola môjho života sa odohráva na klinike asistovanej reprodukcie. Môžem si odfajknúť už tretiu, poslednú položku na svojom zozname vecí, ktoré som nikdy nechcela zažiť na vlastnej koži. Mala som tam operáciu kolena, kyretáž a IVF. Pred niekoľkými desaťročiami by pre nás biologický potomok viac nebol možný. Teraz ešte existuje nádej. Takže nielen *location*, ale aj *timing* hrajú dôležitú rolu. Nezanedbateľný je aj vplyv hlavy a rúk medicínskeho personálu, ich osobnosť, ktorá v nás má moc vzbudiť alebo nahlodať dôveru, nastoliť alebo zmiast zo stola dobrý pocit. A všetci vieme, aká dôležitá, no zároveň krehká stavba je hormonálny systém, čiže na toto stavenisko je nepovolaným vstup zakázaný. Komu sa zveríme? Vzhľadom na nutnosť častých návštev strediska, počas práce na plný úväzok, s pravidelnými nočnými službami (áno, to pyžamo bohužiaľ ešte stále potrebujem), by bolo fajn nemusieť chodiť ďaleko. Lenže veľmi blízke ani relatívne blízke zariadenia neprešli naším úvodným sitom. Čo teraz? Nečakane sme dostali odporúčanie na istú kliniku vo vzdialenom veľkomeste. Prvý dojem bol fajn, definitívne ma presvedčila až ich adresa. Číslo budovy je 69. Také sexi popisné číslo tematicky ladí s reprodukčným pracoviskom! Bol to pre mňa jasný žmurk pravým okom od Prozretelnosti. Na internetovej stránke IVF kliniky číslo 69 sa na mňa usmievajú dve lekárky a dvaja lekári, vybrať si mám sama. Vzdelanie, kurzy, sťaže, roky praxe, skúsenosti majú všetci podobné.

- Haló? Potrebovala by som nejaký žmurk aj ľavým okom!
- Nech sa páči: Jeden doktor svoje služby ponúka v šiestich svetových jazykoch a ešte akých! Nemčina, angličtina, francúzština, taliančina, španielčina a portugalčina.
- Čože?! Ak je niekto šprt na germánske a románske jazyky, tak sme na nejakej lingvistickej úrovni prepojení a cítim, že správne odhadne kedy, koľko a aké hormóny mi má predpísať.

Doteraz sa mi písalo hladko a rýchlo. Na tomto mieste som sa, bohužiaľ, zasekla. Celý večer som namiesto usilovného ťukania do klávesnice len ležala na koberci a jedla čokoládu. Na otázku *Čo mi je?* som úprimne nevedela odpovedať. Ráno som to pochopila. Doterajší text sa týkal približne piatich kalendárnych rokov. Takto s odstupom by som ten čas vedela charakterizovať jednoznačnými zážitkami. Zväčša temným, deštruktívnym zúfalstvom. Ojedinele vyskočila dokonalá radosť, aleluja, bezchybná blaženosť! A opakuj od začiatku. *Vidíte?* Tieto pocity som popisala promptne, bez zaváhania. Avšak pri snahe o zhrnutie mojich dojmov z *ivéefka* tápem, dumám a neviem. Predstavte si to asi ako skriptá Kompletný zoznam emócií pre študentov

psychológie, ktoré mi omylom niekto hodil k banánu a čučoriedkam do mixéra. A ja som následne každý deň požívala toto smoothie spolu so strachom a nadšením; obavami a optimizmom; vďačnosťou a frustráciou; výčitkami, že klinika je moc ďaleko a my autom znečisťujeme planétu, tak som chodievala aj vlakom, čo trvalo dlhšie a bolo to oveľa náročnejšie sklbiť s robotou; zlým svedomím, že mŕime peniaze, možno zbytočne, a že by z nich núdznejší mohli profitovať lepšie; snahou o otvorenú myseľ, aby mal v prípade úspechu nový človečik pekný štart do života, nezaťažený démonmi svojich rodičov; vyčerpanosťou a stresom, lebo konkrétne dátumy návštev kliniky závisia od aktuálnej hladiny hormónov v krvi a toho, čo náš Dr. Polyglot uvidí na ultrazvuku, takže si na ne nemôžem nahlásiť dovolenku tri mesiace dopredu, lež operatívne prosím kolegov o výmenu služieb a zostávať o hodiny dlhšie v práci, aby som časť pacientov vybavila už deň vopred a zvyšok ešte rýchlo dokončila po návrate z mojich vyšetrení tak, aby to nekolidovalo s ich, ani mojimi ďalšími termínmi, a to všetko nenápadne a neoficiálne, aby si to nikto nevšimol a nikomu sa to nemalo šancu znepáčiť a mne tieto početné *nindža* tajné výlety z práce nebudaj zatrhnuť; občasnou konfrontáciou s etickým či náboženským aspektom našej cesty, ale nie až tak, aby nás to odradilo; očakávaním, že extrémne priberiem a že budem neznesiteľná, nepribrala som extrémne a znášať ma nebolo podľa mňa ani ťažšie ani ľahšie ako pred tým; novou cestovnou chladničkou, ktorú sme si kúpili pred dlhou cestou počas horúcich dní, na konci ktorých som si vždy musela *špricnúť* do brucha dôležitú látku; zistením, že mám ochotných kolegov, ktorí sa nepýtali *prečo*, ale *ako* môžu pomôcť; mnohými skúškami sebalásky a sebaúcty, z ktorých som dostala nedostatočnú, veď uvidíte, niektoré tu rozoberiem, ale vďaka týmto trápeniam zažila moja literárna tvorba rozkvet; nie, nepokazilo sa mi na počítači tlačidlo s bodkou, schválne tkám stále tú istú vetu, už dávno stratila prehľadnosť, ale presne takéto to pre mňa bolo celý ten čas, pauza. Nádych, výdych.

Bola som v práci, v *denno-nočno-dennej* šichte. Sestričky a aj väčšinu pacientov máme natoľko milých, že keby ma zahliadli so spuchnutými pandími očami a komunikovala by som lámajúcim sa roztraseným hlasom, určite by sa ma spýtali na príčinu. A že či môžu nejakú pomôcť a podobné hlúposti. Blee a ja keď plačem, neviem rozprávať. Chcelo sa mi revať, ale tak poctivo, neriadene, že sople všade, vydávať divé, živočíšne zvuky, aby nestranný pozorovateľ prvých pár sekúnd nevedel, či mi náhodou nemá podať prvú pomoc. Ó, ako som túžila po svojom mužovi! *Štefánik môj, ty by si vedel, čo robiť. Pred štrnástimi rokmi (čoo, to už tolko?) si si miestami v takýchto situáciách nebol istý, či volať 112. Ale teraz už vieš, že: Nič sa nepýtať, len hladkať chrbátik.* Mimochodom, k tomu *Štefánikovi* – nemáme rozohranú žiadnu *roleplay*. To len ja svojim obľúbeným ľuďom rada dávam rôzne hravé deriváty ich mien. V službe som nakoniec neplakala. Skoro vôbec. Iba minimálne, tak neuspokojivo, kontrolované.

Či áno alebo nie som chcela vedieť čo najskôr. A preto hneď, ako to už mohlo byť detekovateľné z krvi, som si zaplatila odber a stanovenie hladiny *hCG*. Život šiel ďalej, chodila som do práce, slúžila som nočné, pacientov som prijímala v nepriedušných zelených plášťoch, nitrilových rukaviciach a respirátoroch a potiac sa som strašne silno dúfala. Brutálne silno. Občas si nenápadne chytím brucho a cez prsty hovorím buď tam, prosím. Vždy, keď som sa v našom filtri, malej komôrke so zásobami jednorazového materiálu, prezliekala, mala som pár sekúnd na skontrolovanie svojho

súkromného telefónu. Odblokujem klávesnicu a – okamžitá tachykardia, kýble potu, strach a radosť do seba s rozbehom čelne narazia a je to remíza, na takú zbytočnosť ako dýchanie som zabudla. Mám zmeškaný hovor z gynekologickej ambulancie! Čo to znamená? Určite mi chceli osobne oznámiť dobré správy. Alebo v labáku omylom urobili jasnovidecký rozbor mojej krvi a zistili, že sa to nikdy nepodarí! Ja asi odpadnem. Nie sú tu žiadne stoličky, už meškám k pacientovi, je mi horúco, volám na gyndu, ale nezdvíhajú. Plním si pracovné povinnosti, na chvíľu nemyslím na osobný život, čo momentálne nie je na škodu, dnes zostávam v nočnej, využijem to slávne pyžamo. Neskôr som sa dovolala, výsledky sú hotové. Pred tým sa ozývali kvôli ochrane osobných údajov, že telefonicky nič povedať nesmú, ale môžu mi poslať zaheslovaný email. Doslova sa trasiem. Otváram prílohu, výsledok *negatívny*, svet sa nehučne zrútil. Potom nasledoval ten predošlý odstavec o empatickom personáli, chuti revať a *Štefánikovi*. Viac sa mi páči, keď je to takto prehodené. Že najprv záver, až potom úvod a jadro. V živote sa mi nie vždy darí zorganizovať veci podľa svojich predstáv, ale tu, vo svojom príbehu, ak budem chcieť začať záverom, tak začnem záverom.

Wow! Asi som vymyslela ultimátny logicko-emočný rébus: Rodičia občas zvyknú mať svoje deti tak radi, že by za nich prevzali všetko nepríjemné na seba. Špinavé riady, príklady z fyziky, bolesť telíčkovú aj dušičkovú. Ale... *Čo ak dieťa trpí neplodnosťou?* No dajte túto úlohu počítaču, že či by z lásky k svojmu ubolenému dieťaťu na seba vzal jeho neplodnosť. *Chápete?* Tuším, že jeho elektronické obvody by z tejto „zapekli-tej“ otázky veľmi rýchlo zoskratovali.

Našťastie si nemusím znovu pichať injekcie, lebo prvá žatva poskytla bohatú úrodu samičích gamét, z ktorej teraz budeme profitovať. Dr. Polyglot sa nenecháva odradiť, cítim, ako mu iskria neuróny, keď premýšľa, ako nás úspešne odprevadiť do cieľa. Rozhodol sa, že všetko stavíme na jedno, to najslubnejšie embryo. Minule mi chcel implantovať dve naraz, uf, ale napokon sme sa zhodli, že moje kongenitálne anatomické pomery budú rady, keď zvládnú jedno. Fjuuf. Ak tu smiem byť necenzúrovane úprimná, tak v poradovníku priorit som mala, že: Radšej dve ako nula, ale radšej jedno ako dve naraz. (Keď som občas upadla do dobrej nálady, dovolila som si rozšafne vyjadrovať želania a preferencie.) Vnútornú výstelku maternice, ako už isto viete – endometrium – som pekne ustlala a ponatriasala, aby bola nadýchaná a mäkučká ako perina na prázdninách u babky. Povedala som si, že by som mala byť viac otvorená konštruktívnej kritike a poučiť sa z recenzií bývalých návštevníkov. Na vankúš som položila malú čokoládku. Najradšej by som dnes cez kľúčovú dierku sledovala, ako nový klient alebo klientka zareaguje. Bude iste nadšená, nadšený! Hryziem si do spodnej pery a nedokážem sa ubrániť filmu v hlave: Embryo vojde, prezrie si izbu, s výhľadom je spokojné, miesta tak akurát, zvalí sa do perín, zistí, že matrac mu perfektne vyhovuje, zhlboka sa nadýchne, usmeje sa a povie si: „Trochu si zdriemnem po ceste a potom zavolám na recepciu, že by som si pobyt rado predĺžilo o deväť mesiacov.“ Chichi, tak to bude, áno. Už len pár desiatok kilometrov. V kabelke pri nohách mi vibruje mobil.

– Prosím?

– Dobrý deň. Embryo nevyzerá dobre. Nemôžeme ho použiť. A na dnes neboli žiadne iné pripravené, ani sem nemusíte chodiť. Dohodnite si termín v ďalšom cykle.

V detstve boli jedny z mojich najobľúbenejších hračiek papier, nožnice a pastelky. Často som vystrihovala, vyfarbovala a skladala, naučila som sa na počkanie vyrobiť skákajúce žaby, plávajúce lode, dokonca aj tulipán! Pri ňom bolo v poslednom kroku potrebné do zatiaľ plochého kvetu fúknúť, on sa vydul a potom zdola cez malý otvor vsunúť stonku – zrolovaný papier ľubovoľnej dĺžky. V lietadielkach som zaostávala, priznávam, tie sa doučím. A ešte jeden rest mi zostal. Dokázať poskladať kus papiera, je jedno akej veľkosti, na polovicu viac ako sedemkrát. Schválne to skúste, ja som pokusmi strávila len celé detstvo. Tipnem si, že sa vám to nepodarí. Pokiaľ nie ste *Britney Gallivan*. Študentka z Kalifornie v roku 2002 vymyslela spôsob a, všetka češť, svoj postup zapísala aj do matematických vzorcov, ako papier poskladať dvanásťkrát. Okrem internetu sa o tom dá dočítať aj v Guinnessovej knihe rekordov. Uzavríme to teda, že bežní užívatelia maximálne sedemkrát, za špeciálnych experimentálnych podmienok dvanásťkrát.

Vtedy na dialnici, keď sme sa museli otočiť a vrátiť sa domov bez výslužky, lebo hosť mi na poslednú chvíľu zrušil rezerváciu, som zistila, že počet úlomkov, na ktoré sa dá rozlúpať bežné ľudské srdce, je neobmedzený.

Napadlo mi, že keď sa niečo nedarí, keď sa stráca a odchádza (z kapely, práce, domu, sveta), neznamená to absolútne vôbec, že by Boh (pokojne aj osud, Prozreteľnosť, Aštar Šeran... nejdem sa hádať) týchto jedincov považoval za zbytočných. Och, práve naopak. Sú stále podstatní! Ako pomlčky v hudbe. Verte mi, ja som chodením na koncerty zodrala nejedny topánky. (*Dobre, nezodrala doslova, ale chápete, nie?*) Ja si ten oný svet, kam si to občas niekto nečakane namieri, predstavujem ako negatív notového zápisu. Noty utíchnu a pomlčky sa rozgovoria. Ľudia, ktorí nás opustili, sú dôležití aj po smrti. Pomlčky, bez ktorých by skladby neboli zrozumiteľné.

Kamaráti moji, ktorí zahusťujete mladú generáciu, už vám nezávidím. Ale doneď dávna som s tým mala celkom slušný problém. Najhoršie bolo, keď vám dieťa napríklad veľa plakalo, málo kakalo, nespalo alebo chcelo stále rozhojdávať, búrať veže, čítať lepoprelá, nosiť sa, jašiť sa, vedieť, prečo má tráva presne taký odtieň zelenej a prečo havko nerozpráva tak ako my... A váš pomyselný pohár pretiekol a reagovali ste podráždene a dané dieťa nebodaj chvíľu ignorovali alebo dokonca okríkli! Prepáňajána, keby ste vedeli, čo ja som s vami v mysli robila! Ľavou rukou som vás chytila za pravé plece a pravou rukou fackala *forehand*, *backhand* a ešte raz *forehand*. Asi ako keby sa vyhľadovaní ľudia prizerali iným, ktorí len tak vyhadzujú dobré jedlo. Ja viem. Spánková deprivácia, práca v práci aj doma, termíny a účty, rozkošná detská zvedavosť a tvorivosť, pomalované steny, roztrhané knihy, zbytočné úrazy, všetko je lepkové a pokazené. Romantici vravia „veď to je úžasné“, tragédi zas „celé zle“. Ja som pri tejto príležitosti vytvorila, hádate správne, jedno empatiu prehlbujúce prirovnanie:

Túžim ísť na dovolenku, neviem sa dočkať, zo sna sa už natieram opaľovacím krémom a štvorám sa na nafukovačku v tvare ružového plameniaka. Tak teda idem. Po ceste ale trčím v zápche, nadávam. Na pláži je piesok moc horúci a pália ma z toho nohy, nadávam. Bezsené noci a doštípané telo, zzzz – *plesk!* – *krvavý flak*, nadávam. Sleduje ma človek, ktorý by sa rád išiel rekreovať, aspoň na chvíľu, kamkoľvek. Ešte nikdy nikde nebol. Bral by to aj s otravným hmyzom, hlučným susedom, pokazenou klímou, to je jedno, hlavne, že sa raz okúpe v mori.

Moja otázka na porotu: Smie dotyčný, napriek jeho hlbokoj vďačnosti za pobyt v krásnej krajine s očarujúcim zálivom, vyjadriť nejakú formu hnevu v prípade repetitívnych, iritujúcich podnetov?

Všetky hlasy v mojej hlave sa napokon zhodli, že smie. Externí očumovači (občas tam patrí aj ja) niekedy presne nechápu emócie, názory a prejavy druhých, pokiaľ nestoja priamo v ich tlačiacich, deravých a zatekajúcich topánkach. Plus v rámci emocionálneho dozrievania mi po tridsiatke došlo, že je normálne a v poriadku mať viacero pocitov naraz.

– *Obžalovaní Dovolenkár a Rodič, vstaňte!* Vaše hromženie na objektívne únavné či otravné faktory bolo uznané ako opodstatnené. Z moci udelenej mojou hlavou Vás týmto zbavujem obžaloby. Vo vyššie menovaných činnostiach smiete pokračovať. (*Prosím Vás, Vy, keď v mysli vediete súdne procesy, dávate si na hlavu aj parochňu? Či nepotrpite si na takých detailoch?*)

Tento odstavec som začala tým, že sa mi podarilo oprostieť sa od závidosti. To je pravda. Teraz príde jedno *ale*. Ale ak by bol vymedzený určitý počet detí na kvartál, ktoré smú prísť na tento svet, tak by som závidela prvú ligu. No v tomto prípade neznamená šťastie iných smolu pre nás. Práve naopak, ak sa zadarilo tým, čo to tiež nemali ľahké, plamienok nádeje pre nás horí silnejšie.

Ešteže som ako malá toľko trénovala skladanie puzzle. Podarilo sa mi úlomky srdca dať naspäť do ako-tak fungujúcej formácie. Cítim sa takmer zenovo. Podme znovu na to! Pred dverami kliniky číslo 69 som si skoro postavila stanové mestečko, aby sme mohli začať čo najskôr. Nie je čas strácať čas! Telefón mám stále nabitý, aby som mohla volať hneď ako chyzná vymení posteľnú bielizeň pre nového hosťa. Trvá jej to nezvyčajne dlho. No tak...

Stanové mestečko môžem zbaliť naspäť. Plamienok slabne. Niečo nie je v poriadku. Zvláštne a pridlho krvácam. Jednotlivé dieliky puzzle už nedržia poriadne pokope.

Aj tak som na nič Aj tak som na nič Aj tak som na nič Aj tak som na nič Aj tak som na nič Aj tak som na nič Aj tak som na nič Aj tak som na nič Aj tak som na nič Aj tak som na nič Aj tak som na nič! Som horšia než tí najhorší rodičia. Prečo ináč? Čo chceš??? Moja maternica je vraj trochu tesnejšia, ale o to útulnejšia! Veď sa pozri na súčasnú ponuku tých najlepších ubytovaní. Všimni si, ako idú na dračku malé pohodlné izby, nehovoriac o tom, že moja ponuka je *all inclusive!* Ach... (zúfalo a potom unavene, apaticky krútim hlavou).

Som človek, ktorému v byte z piatich kohútikov tečie pitná voda. Z fotiek a prírodopisných dokumentov som spoznala ľudí, ktorí za pochybnou vodou musia prejsť kilometre. Ó, áno, pešo. V horúčave. A bandasku či krčah niešť na svojich plecniach alebo hlave. Určite majú v chatrči (je v poriadku, že predpokladám, že bývajú v chatrči? Akosi mi automaticky naskakuje táto predstava) aj zo sedem detí. Možno aj jedenásť. A možno by jedno až viac vymenili za jeden z mojich vodovodných kohútikov. Menila by som aj ja?

V časákoch uvěřujú krásne ženy s pevnými telami a píšu, že „Matka troch detí!“ Alebo dvoch! Ďalšia dokonca štyroch! *Chapeau*, fakt... Mňa by viac oslovila fotka usmiatej kočky s popisom „Matka nikoho, svoje materinské pudy projektuje do zaľúľaného plyšáka z detstva, ale len tajne. Pribrala len desať kíľ, lebo sa nemá o koho starať ani koho naháňať. A nezbláznila sa ešte úplne, iba úplne minimálne.“ Tak takýto časopis by som si kúpila.

Keď niekto hľadá a nenachádza, a hľadá ďalej, lebo chce mať, môže sa stať, že začne škrtať požiadavky a znižovať latku. (*Cave!* Ak hľadá spoluhráča na limbo, musí latku v prípade neúspechu naopak zvyšovať.) Vtedy, keď je hľadaný životný partner/partnerka a nenachádza sa, lebo všetci *Medžikmajkovia* sú už zadaní, rozširuje sa prierez hľadáča aj na iné figúry, povahy, záľuby. A teraz k veci: Kedy už duša zníži svoje nároky na matku až tak, že sa do tých kritérií zmestím aj ja? (Prihlášky na kurz *Psychologické týranie pre pokročilých* prijímam do konca týždňa.)

Ja tu celý čas spracúvam tému odmietnutia. Nečudujem sa tým, ktorí sa v živote rozhodli ísť ďalej bezo mňa. Hneď mi totiž prídu na um tri konkrétne deti a veľa potenciálnych, ktoré ma nechceli.

- Zadrž, moja zlatá! Najprv si konečne vytiahni hlavu zo svojej komfortnej zóny sebalútsosti plnej psychických bičikov, trsteníc a horúceho vosku a daj si malý *reality check*. Ono vôbec nie je isté, kto koho vlastne opustil. Možno, že všetky alebo niektoré z ratolestí teraz chodievajú na skupinovú terapiu kdesi v stratosfére a zdieľajú svoju traumy, ako sem prišli s veľkými snami a očakávaniami a ich vytúžená mama ich vyhna. (Podvedome, samozrejme.)

Zdá sa mi, že na mňa z búrkového mraku občas niekto kričí: „Keby nám stihli narást, držali by sme sa zubami-nechtami!“ (Toto je gramaticky druhý, významovo tretí kondicionál. Nie kondicionér. Podmienková veta. Len málo učiteľov cudzieho jazyka ich vie dobre vysvetliť. Ja som sa s každou novou rečou vždy s rešpektom tešila na túto kapitolu. Ozaj! Ako dobre, že ešte uvidím Dr. Polyglota, môžem s ním prediskutovať špecifiká a úskalia týchto javov vo všetkých ním ponúkaných jazykoch.)

Supersila aj prekliatie zároveň. Táto moja neschopnosť ponoriť sa až úplne ku dnu. Zotvrať aspoň chvíľu v beznádeji. Furt ma čosi ťahá hore a hádže mi pred oči svetlé stránky a pozítiva snád čohokoľvek. *Nesmejte sa*. Je to ako insomnia. Niekto si povie, čo riešim, čo by za to iní dali! Ale tak, ako je ospalosť zväčša na príťaž, no spánok absolútne esenciálny, tak aj negatívne emócie, akokoľvek v danej chvíli nežiaduce, majú svoj význam pre zdravie. A tak sa v tridsaťpäťke učím to, čo vie skoro každý škôlkar. Po obdržaní zásielky s označením napríklad krivda, hnev, smútok, sklamanie balík vždy rozbaliť, poprezeráť a vyhodnotiť, čo si odložím, čo hodím na kompost a čo vlastne odíde aj samo. A nie tak, ako doteraz: každú suspektnú, neotvorenú krabicu okamžite schovať pod posteľ a zakryť ju ružovou háčkovanou dečkou, lebo všetko, čo je zakryté ružovou háčkovanou dečkou, je vyriešené a v poriadku. *Nie je, jasné?! Len Vás skúšam, či dávate pozor.*

Idem na malú diagnostickú operáciu. Robím si čiarky, koľko stromov budem musieť vysadiť za všetky tie dlhé cesty a všetok jednorazový materiál. *Budeme potom sadiť spolu, dobre?* Keď sa podaríš, zoženieme Ti v sekáči malú lopatku, krhličku a gumáky a vykompenzujeme aspoň trochu tú uhlíkovú stopu.

Hravá časť mňa založila tradíciu. Vždy predtým, ako odrátam päť, štyri, *trzii, dwwa, chrrr* a začne účinkovať narkóza, poprajem operačnému tímu *Veľa šťastia a zábavy!* V priazeň Šťasteny dúfam kvôli sebe. No a ku zlepšeniu duševného zdravia zdravotníkov a nepriamo aj celej populácie sa snažím prispieť tým, že povzbudím môjho lekára, anestéziologičku a sestry, aby si svoju prácu užili a pokojne sa popod rúško aj usmiali, keď si uvedomia, že ešte pred tridsiatimi rokmi liečili mackov a snávali o svojej budúcej profesii, úspešne sa prepracovali až sem a teraz tu menia životy k lep-

šiemu. Domov sa vrátia nabití, namiesto vybití a dobrú náladu šíria ďalej. Toť môj skromný plán.

Po zákroku som čakala na výsledky, potom som brala lieky a čakala a čakala a čakala. Nebudem sa trápiť a riešiť fakt, že kvôli nedostatku potomkov ma možno nebude mať kto doopatrovať. Lebo ja sa tej staroby možno ani nedožijem a celé trápenie by tak vyšlo navivoč. (Nemyslím tým žiadne pre mňa špecifické rizikové faktory, skôr také globálne nešťavy ako ekologický kolaps, pandémie, mentálne zdravie ľudí, ktorí majú kľúče od skladu zbraní a tak podobne.) Kruté? Hej, možno. Ale pre mňa sú toto tie perfektne fungujúce barličky, pomocné kolieska, nafukovacie rukávniky, aby som sa neutopila.

Pane Bože, vieš čo? Mohol by si, prosím Ťa anjelom, alebo nejakej reprezentatívnej vzorky nebeského obyvateľstva dať ohodnotiť momenty z môjho života? Aby som orientačne vedela, o čo v nich išlo, ide, pôjde. Neuveríš, čo ma k tomu inšpirovalo! Na sociálnej sieti som sledovala video, ako jedna pani resuscituje novorodené prasiatko. Tep sa mi zrýchľoval, lebo sa jej to už celkom dlho nedarilo. No pod príspevkom som si všimla strašne veľa *lajkov*, srdiečok a šťastných *smajlíkov*. Môj vycibrený internetový inštinkt uhádol správne, že zvieratko prežije. Juch! Ak by tam náhodou boli plačúce alebo hromžiace žlté tváričky, video by určite skončilo infaustne. A vtedy som dostala nápad za milión! Keby som nejaké emotikony zhliadla v pravom dolnom rohu svojho odrazu v zrkadle hneď ráno, bola by som cez deň pokojnejšia. Prípadne ostražitejšia. Hm? Môžem si do života stiahnuť takúto appku?

Ahoj Chrústik/Chrústička, všetko okej tam, kde práve lietaš? Len som Ti chcela povedať, že svet je super! Nevie, aké správy Vám púšťajú tam u Vás, ale možno sú zmanipulované. Všetko si treba overiť, vieš? Mňa dnes brutálne potešilo, že viečko, zvyčajne plastové, na pohárik z kaviarne (ja viem, prepáč! Zase som si zabudla svoj *keepcup*) bolo z recyklovaného papiera a doma som ho dala do bioodpadu. Takže ak s príchodom váhaš len z ekologických dôvodov, vedz, že väčšina z nás tu síce produkuje zbytočný bordel, ale učíme sa robiť to lepšie. Veď čím viac neporiadku, tým väčšia radosť, keď niekto niečo upraje. Snád to dnes bola dobrá motivačná reč. Čau zatiaľ.

Zvianočnieva sa. Už zase. Dr. Polyglot nám tak veľmi chce dať darček, že neberie ohľad na našu pôvodnú dohodu o jednom, tvrdí, že to skúsime s dvoma. Lebo vraj šanca, že sa uchytia obe, je minimálna. Ja už sama neviem, asi by ma bol ukecal. „Našťastie“ (toto slovo vyslovujte so zatrpknutým podtónom) sme túto dilemu nemuseli riešiť. Tak, ako ma vstupný test z anatómie raz dávno nepustil k ústnej skúške, tak ma teraz krvný test nepustil do ďalšieho kola na moje obľúbené gynekologické kreslo.

Mám pocit, že neprežívam *opačný deň*, ale *opačný život*. Rodič by mal predsa učiť dieťa. Že napríklad *nová stavebnica príde až do upratanej izby. Nanuk pôjde do bruška až vtedy, keď tam už bude čakať zeleninka*. A... Hm. Ako sa ešte vychováva? Minuli sa mi nápady. Mňa teraz asi nejako ezotericky školí dieťa. Že príde, až keď... až keď čo? Veď mi aspoň poraď. Alebo je jednou z Tvojich požiadaviek, aby som sa naučila telepatii medzi korporálnym a duševným svetom? Wow, to by bolo zaujímavé. Ďakujem za tip!

Pane Bože, aha, chápem! Na to si mi dal dar empatie a ľahkosť pri učení cudzích jazykov, aby som raz po tridsiatke vedela rozlúštiť Tvoje bizarné počínanie. Uhádla som? Ty vieš, že sa viem bicyklovať, tak mi pomaličky odoberáš moje pomocné ko-

lieska. Lebo sú zbytočné a na príťaž, v skutočnosti ma spomaľujú! Práve si mi vytiahol skrutku z ďalšieho. Počujem, ako sa uvoľňuje a hrkoce, už sa vidím prevrátená v jarku aj so svojim bicyklíkom. Vieš, kedy by si ma úplne dostal? Keby si mi raz vzal aj ten bajk a ja zistím, že viem lietať. Žmurk.

Ďalšie Vianoce. Sviatky rodiny. Bolo by odo mňa fakt nefér, keby som si teraz dovolila hundrať. Tolko skvelých domácich koláčikov a milujúcich príbuzných! Šú-pem si ovocie a pripomínam si dôvody na radosť. Je ich milión. Ibaže ten jeden jediný z druhej kategórie ich všetky prehluší. Mandarínka je skvelá. Sladká, šťavnatá, bez jadierok. Bez jadierok... Ale ona sa tým pádom nemôže rozmnožovať! Stislo mi hrdlo, už sa na ňu nedokážem pozeráť tak, ako pred tým. Do pohľadu dávam lútosť, vravím: „Viem, ako sa cítiš...“ A ona na to: „Ja som hviezda, mňa všetci zbožňujú. S nikým by som nemenila!“ „Okej, aj to je názor. Díky, mandarínka.“ (Áno, už od malička zvyknem viesť rozhovory s vecami a áno, napriek tomu sa prevažne považujem za normálnu.)

Tá mandarínka mala asi pravdu. Ona sa už nerozmnoží, ale to nie je dôvod, aby preto zabudla na svoje prednosti, krásnu farbu a tú chuť! A žiadne vyplúvanie jadierok! Ale keby deti predsa len raz mala, nezaručí to pokračovanie jej genetickej informácie donekonečna. Iba o jednu generáciu ďalej. Lebo deti niekedy chorľavejú, deti občas umierajú, odcestúvajú, rozhádavajú sa, nemôžu mať deti, nechcú mať deti, vstupujú do kláštorov a tak. Čiže ozaj nie je nič garantované. Inšpirovaná múdrosťou tropického ovocia si do Nového roku odnášam myšlienku: „S jadierkami či bez, *carpe diem*.“

Dr. Polyglot má dovolenku, dokelu. Nevadí, na tú portugalskú gramatiku sa spýtam nabudúce. Ultrazvuk a plán liekov za neho prevzala jeho kolegyňa na druhom poschodí. Navrhla dátum ďalšej návštevy, ale vtedy nemôžem, mám nočnú. Prídem teda o dva dni neskôr. Zase iný lekár. Teplo mi nebolo, ale aj tak mal potrebu schladiť nás, vraj nech nečakáme zázraky, úspešnosť je okolo dvadsať percent. V tom momente som sa poďakovala svojmu vnútornému hlasu, že mi poradil nášho Polyglota a nie jeho kolegu. Cestou domov sa nikto z nás neodvážil spomenúť slona ani žirafu. Ja som najbližšie dni *googlila* ako divá, klikala som na rady, zákazy, zlepšováky, čokoľvek. Zaujímali ma informácie v slovenčine, češtine, angličtine aj nemčine. Nasleduje video v angličtine, dozviem sa, čoho by som sa mala vyvarovať. Tak vraj môžem naďalej vykonávať takmer všetko, ale po implantácii pán doktor neodporúča cestovanie rikšou. Čo?? *Dobre počujem?* Neuvedomila som si, že ten príspevok bol od lekára z Naí Dillí pre tamojšie pacientky. Pre istotu, aby som nič nezanedbala, som rikšu zo svojich dopravných prostriedkov radšej vynechala. A dobre som urobila. Síce veľmi slabučká, neistá, takmer neviditeľná, ale JE TAM!!! Druhá čiarka na teste!

Boli ste už niekedy na plochej časti Gaussovej krivky? Ja tam bývam, môžete ma prísť navštíviť. Ten vysoký špicatý stred sú časté neutrálne udalosti. Tie ploché boky sú zriedkavé extrémny, vpravo dobré, vľavo zlé. Trvalý pobyt mám vpravo. Prevažne som tak šťastná a vďačná a vedomá si toho, že keby to pre mňa z nejakého dôvodu malo teraz skončiť, povedala by som *okej, bol to úžasný život, postretlo ma už tolko krásy a dobra, že by bolo spravodlivé nechať niečo aj ostatným*. (Neberiem nič nelegálne, kedykoľvek som ochotná dať sa testovať.) Poznám ale aj ľavú mestskú štvrť a po niekoľkých výletoch do tejto oblasti viem, že sa dá byť tou jednou z milióna, alebo iného

vysokého čísla. Tou, pri ktorej si ľudia vravia *toto sa mne určite nestane*. A keď sa stane, zvykne sa rétorika meniť na *toto sa môže stať iba mne*...

Dlhý úvod, trochu vzletný, odkaz ale chcel byť jasný: Momentálne som tá jedna z piatich, ktorej sa to podarilo, ktorá sa dvom čiarkam potešila.

Teším sa na deň, keď už sám udržíš hlavičku, ale budeš ešte dosť malý na to, aby som Ťa zvládala nosiť na rukách. Postávame niekde v polotieni, ja mám na sebe dlhé letné šaty, cez ktoré povieva vietor a odniekiaľ hrá pekná hudba. Tancujem s Tebou v náručí. Akože nečakaj žiadny *breakdance*, dobre? Len také *šúby-dúby*, ale Tebe sa to strašne páči a smeješ sa od ucha k uchu až sa Ti odhalia bezzubé ďasná a slinky Ti prskajú na moje šaty... A vtedy sa spojí sen s realitou, (Klik!), a ja budem špeciálne šťastná.

Najbližšia rodina už vie, z organizačných dôvodov som povedala aj šéfovi. Týždne pomaly ubiehajú a v tehotenskej appke sa zobrazujú stále väčšie a väčšie plodiny, na ktoré sa naša plodina má podobať. Žeby sme naozaj boli tentokrát úspešní?

Prvé kvapky krvi v prvom tehotenstve som našla na vécku na letisku. Prvé kvapky krvi v tomto tehotenstve som našla na vécku na pumpe pri dialnici. *Nie, nie, nie, nie, nie, prosím, nie*. Krv v prvom trimestri. Ako som sa raz nechala počuť, *radšej teraz ako neskôr*, ale najradšej nikdy. Zvyšok cesty domov patrí do skupiny najhorších skúseností môjho života. Termín na vyšetrenie som dostala o dva dni. V práci som sa nahlásila chorá. Keby som sa mala riadiť podľa symptómov svojho tela, nechala by som sa vrtuľníkom previezť na koncové kardiologické pracovisko, tak hrozne ma bolelo srdce. V kuse ležím v posteli a odniekiaľ z päty dolujem posledné mikroskopické zvyšky nádeje. Pripomínam si, že ako obyvateľka okrajových častí Gaussovej krivky predsa viem, že málo pravdepodobné veci sa vedia udiť aj viackrát po sebe. V mojej aktuálnej situácii by bolo rozumné stavať nejakú tučnú sumu na *tehotenstvo končí, host' bol opäť nespokojný*. Štatisticky by šance na výhru boli veľmi atraktívne. Milovníkov adrenalínu by asi skôr zlákal vysoký kurz v kombinácii s nízkou šancou na možnosť B: *host'a sme ukecali, zostane*. Nakoniec som si nepodala, nevedela som sa rozhodnúť. Bojím sa tak neslávne známeho *áčka*, no pre istotu neprestávam veriť v *bé*. V utorok už sedím na vyšetrovacom kresle, monitor ultrazvuku zatiaľ nevidím. Cítla som sa podobne, ako keď sa raz na mňa tlačil obrovský silný pes bez pána. Útek nebol možný, a tak som len očakávala, kedy a kde ucítim prvý kusanec. Predstavovala som si, aký to asi bude pocit, či to bude bolieť iba príšerne alebo až šialene. Ani teraz v ambulancii nemám kam ujsť. Doktor to už vie. Ako veľmi to bude bolieť tentokrát? Kde to ucítim najprv? Presne pred tromi rokmi mi v týchto priestoroch iný lekár oznámil koniec prvého. Vtedy sa mi odkrivila hlava, niektoré vnútornosti mi vybuchli, iné sa scvrkli. Domov som potom išla pešo, prechádzala som cez niekoľko ciest. Rýchle autá ma nelákali, to nie, skôr som mala chuť zvaliť sa na chodník, plakať a vychutnávať si vedomie, že odteraz mi už je všetko jedno. Gynekológ sa práve nadychuje, aha, tak on mi to povie takto rovno, nemám sa najskôr obliecť? Môj muž toho psa nakoniec odo mňa odlákal, integrita mojej kože ostala neporušená. Vraj to bolo šteňa, čo sa chcelo hrať. No ďakujem pekne. Mne naháňa strach aj unavená čivava, nieto ešte veľká doga s odhodlaním v očiach, ktorá nemá čo stratiť.

Polyp. To krvácanie spôsobil obyčajný polyp. Čiže... Izba v mojom penzióne je stále obsadená a veselo v nej bije jedno srdiečko. *To si neviete predstaviť, pardon, aj keď*

máte bujnú fantáziu. Toto je pre mňa na úrovni zázraku. Toto a ešte keď nám na gympli odpadla fyzika, keď sme mali písať písomku a keď som *Beyoncé* chytila za plece.

Dezider, Etela, Anton, Cyprián. Naše autá, vlastné či požičané, dostanú vždy meno podľa oslávenca v kalendári v deň, keď si ich prenajmeme či kúpime. Náš malý nájomník s bijúcim srdcom sa má narodiť na Vendelína. Ahoj, Vendík!

Dúfam, že som to dobre pohnojila. Nie *to*, ale *sa!* Celý život som zbierala, nasávala, ukladala. Rôzne zážitky, dojmy, skúsenosti, vedomosti, dobré aj zlé, užitočné aj balastné. Hudba, príroda, stavby, ľudia. Žasla som, pracovala aj leňošila. Vlastnosti pôdy sú ovplyvňované jednotlivými horninami, klimatickými podmienkami, okolitým vodstvom, nadmorskou výškou, tým, aké rastliny a živočíchy v danej oblasti rastú a žijú a v neposlednom rade tým, či a ako ju využíva človek (sem hodím zopár dramatických pojmov ako *deforestácia*, *znečisťovanie*, *monokultúry*). Tieto faktory sú zodpovedné aj za to, aké látky bude zemina obsahovať, prípadne jej budú chýbať a komu a čomu sa v nej bude dariť. Geológia bola pre mňa taký stredne potivý predmet, tak snáď za tento mini referát dodatočne dostanem malé plus. Ja práve tkám hmotnú aj nehmotnú zložku človeka. Murujem aj vyšívam, zateplujem, natieram, vykonávam klampiarske i štukatérske práce, dláždim a modelujem. Čas týchto procesov ovplyvňujem aktívne, cvičím, oddychujem, upravila som si stravu a dopĺňam dôležité vitamíny. Ale ono by sa to udialo aj bez môjho vedomého pričinenia, lebo už mám nejaký predpripravený materiál. *Ber, Vendó! Ber si to najlepšie, čo nájdeš!* Ak Ti smiem poradiť, tak neopomeň ani tie nevábne šedivé a čierne tehličky. Sú veľmi dôležité. Majú moc narušiť statiku celej stavby, niekedy ju aj okamžite zvaliť na zem. Buď opatrný a pri manipulácii s nimi nezabudni na prilbu, rukavice a ochrannú obuv. No keď sa tento nebezpečný materiál správne spracuje, tak základy, steny, strecha, všetko sa stane pevnejším. A ak by rovnaký votrelec chcel prísť znovu, rozbije si hlavu o Tvoje vylepšené múry.

Oddnes mám v bruchu *jahodu*. Vieš, ktorá predstava je *srandovná*? Že teraz máš asi tri centimetre aj s topánkami a ak budeš po tatkoví, raz budeš mať meter deväťdesiat. Ten rozdiel, tých stoosemdesiat sedem centimetrov ma fascinuje. Hneď mám chuť napísať rovnicu, že:

jahoda + (jedlo, spánok, čas, správna endokrinológia a nevyhnutná priazeň faktoru náhodnosti) = +/- meter deväťdesiat.

Čo sa jedla týka, nezabúdaj na pestrosť. Makroživiny, mikroživiny a občasná prázdne kalórie z nervy utišujúcich sladkostí. Na pitie je perfektná voda. Odo mňa dostaneš do vienkana nutkanie sústrediť sa na etickú aj ekologickú stránku výroby, pôvod potravín aj iných produktov, ktoré si budeš v živote vyberať. Dúfam, že Ti to všetko stihnem vpečať do bazálnych inštinktov, ešte mám čo robiť.

Často ma prepadáva panika, či sa mi tam Vendó nenudí.

– Haloo... pošlem Ti nejaké hračky? Či stačí Ti zatiaľ pupočník? Nejaké časáky? Aspoň bublinkovú fóliu na praskanie?

– Prosím? Nie, smartfón teraz nedostaneš.

Keď si uvedomím, že to dieťa mám v bruchu, prepadne ma mikrosekundová panika, či som ho náhodou nezjedla! Či ako sa tam dostalo? Obratom si vždy spomeniem

na správne anatomické aj fyziologické pomery, ale v ten okamih neistoty mi nie je všetko jedno.

Moja záľuba v účasti na koncertoch vážnej hudby neutícha ani teraz. *Zatiaľ za Teba, Vendík, nemusím platiť extra vstupné, tak si to užívaj. Neskresľuje Ti plodová voda v uškách príliš toho Mozarta?* Celý čas sa mi obsah podbruška do rytmu hmýril, vrtel, premiestňoval, asi tancoval! Alebo dirigoval?

Napadla mi potenciálna scéna v budúcnosti: Snažíme sa s mladíkom na vrchole puberty ísť na klavírny recitál. On sa bráni, vraj to vôbec nemusí. Ja mu na to: „Ale veď vtedy v 18. týždni tehotenstva si bol taký nadšený, až si mi v bruchu skákal!“ On sa zamyslí a odpovedá: „Tak na to si presne pamätám. To som sa snažil utiecť.“

Štvrťky pre nás nabrali na význame. Sú to dni, kedy Ti pribudne ďalší týždeň, staneš sa novým ovocím alebo zeleninou, cítame si, aké máš rozmery a čo sa Ti práve vyvíja. Reklamní partneri, ktorí už zavetrali, že sme v očakávaní, nám pravidelne ponúknu nejaké zaručené nevyhnutné pomôcky za akciovú cenu. *Ha-haa! My si nič nekúpime, všetky detské veci sme dostali od príbuzných a kamarátov, ďakujeme!* Až teraz dokážeme oceniť fakt, že sme takmer poslední z našej bubliny, kto čaká bábo. *Takto Ti poviem, Vendó. Na všetko sa dá šimfovať, zo všetkého sa ale dá vyryžovať pár úlomkov zlata. Volba je na Tebe.*

Čím ďalej, tým viac uznávam význam načasovania. Sedím, v pravej ruke mám misu plnú príliš drahých dobrôt. Jahody, maliny a čučoriedky z piatkového trhu. Ľavou rukou sa držím za brucho. Rozmýšľam, aký život Ti želim. Aký svet by som chcela, aby si spoznal. Aká chcem byť ja? A tu zisťujem, že na poradí záleží. Bude čas, kedy Ti budem chváliť abstraktné čarbaníčky, poviem, že sú najkrajšie z *celého chotára*, zarámujem si ich a nechám sa nimi dojímať znovu a znovu. Bude čas, kedy Ti chyby budú odpúšťané okamžite a čas, keď nebudú odpúšťané vôbec. Príde doba, keď bude správne byť prísny (Či? Ešte som nedočítala všetky knihy o výchove...) a raz príde čas, kedy zvýšim Tvoj akčný rádius (alebo si ho proste bez opýtania zvýšiš sám) a pôjdeš do sveta. Na poradí a *timingu* naozaj záleží. Teraz by som Ťa nevy pustila do sveta ani za svet. Živíš sa plodovou vodou viackrát denne a ozaj neviem, kde by si len tak bez konexii zohnal plodovú vodu s mojou príchuťou.

Priznanie: Keď si ešte nemal hmotné telo, Chrústik, a len tak si orbitoval okolo nás, verila som v Teba akosi viac než teraz, keď si mi reálne preprogramoval chute na zelené pesto a tekvicové jadierka. Prečo? Ja viem, že si tu. Ale je Ťa stále viac a viac a tým pádom je aj viac čo stratiť. Stále sa bojím. No snažím sa na to nemyslieť.

Heuréka pre mňa: Ak v tomto štádiu hladkám Vendelína, hladkám zároveň aj seba, je to neoddeliteľné. (*Vážne? Zistenie hodné lekárky! Nobelova komisia, zachytili ste to?*) Je to celkom dobrá terapia po náročnom období sebatrýznenia.

Vendoooo! V 19. týždni si prvýkrát naživo počul *Jamieho Culluma!* Cestou na koncert sme položartom/polovážne zvažovali, že Ťa nazveme *Jamie*. Som zvedavá, či nám raz poďakuješ alebo vytkneš, že sme to neurobili.

Počúvam podcast *Ludskosť*. Vraj všetko v živote, ale aj pred životom zanecháva viac či menej viditeľné stopy. Tým „pred životom“ myslím jednak pred tým občianskym, čiže prenatálnu časť. Ale aj to nemateriálne obdobie, čiže zážitky, traumy, celé formovanie našich rodičov. Informácie vpísané v DNA s nami (zatiaľ) zostávajú celú našu existenciu. Možno raz príde príležitosť meniť DNA za života, ktovie? Ale fuu, ťažká úloha, každú jednu bunku informovať o tom, že by zrazu mala pracovať podľa iných pravidiel! Skoro ako chcieť všetkým ľuďom na svete z počítačov, mobilov a srdc

vymazať fotky a videá *Beyoncé*. Ďalšie formovanie či deformovanie našimi rodičmi závisí od toho, či a do akej miery s nami trávia čas. Vraj keď tehotná zažíva napätie akejkoľvek genézy, bábätko sa *kúpe* v stresových hormónoch. A tu mi, milý Vendelín, stislo. Všet, bol si pri tom. Ja sa stresujem viackrát denne. Že či, au! – toto pichnutie v pravom hypogastriu bol začínajúci zápalový proces alebo to bola cicerová nátiarka z raňajok alebo niečo hrozne patologické alebo nebodaj fyziologické zmeny sprevádzajúce rast a natahovanie väzov. Čiže ups. Bojím sa o Teba kvôli potenciálnej hrozbe – mám stres – reálne Ti tým ubližujem. Musím s tým prestať! Ale... Je to moja úprimná reakcia, najlepšia, akej som v tomto momente schopná. Ak by som sa začala obmedzovať a prekrúcať svoje pocity, mala by som zas iný typ stresu. (Ak vás raz vaše stresy omrzia, dám vám tipy na mnohé iné druhy, pre všetkých sa ujde!) Môžeš si vybrať, Vendi: Chceš radšej, aby mi neustále v hlave znelo „Čo ak? Čo ak?“ a aby som úzkostlivo kontrolovala všetky kúsky toaletáka, či tam náhodou zase nevyčičňa tá strašidelná farba? Alebo aby som potláčala svoje emócie a pretvarovala sa, zatiaľ čo mi to všetko bude vnútri vriieť a kypieť?

Prosím? Dobre počujem? Chcel by si zdravý realizmus a trochu viery a odvahy, *colovosti* a rebelstva, nech sa deje, čo sa deje? Mamu, ktorá si včas spracovala vlastné trable? Pozriem sa do skladu, ale obávam sa, že toto momentálne nemám v ponuke. Ale kvôli Tebe to objednáam!

V jeden júlový horúci deň mi siestu v tieni zaistila pekná jabloň. Množstvo zatiaľ nezrelých plodov ťahalo jej konáre k zemi, len kúsok od môjho ležadla. Pohľad na jabĺčka mi pripomenul Isaaca Newtona a už sa počujem, ako vravím: „Možno mi jedno spadne na hlavu a objavím *graviditu!*“ Ehem. Ved' viete, čo som chcela povedať. (Príbeh sa odohral koncom 27. týždňa gravitácie.)

Chrústik. Už teraz Ti ďakujem za tento zážitok. Za celý ten čas od dvoch čiarok na teste, cez dve čiarky na mojich priehlavkoch, keď sa mi do puchnúcich nôh nekompromisne začali vrezávať spony na sandáloch až po možnosť vyložiť si knihu, tanier alebo šálku na zdvíhajúce sa brucho. Ďakujem aj za pohodové tehotenstvo, zvracala som len jediný raz a aj to nie kvôli Tebe. Bolo to krásnych deväť mesiacov, ale teraz už pod, veľmi sa na Teba tešíme.

Pozerám sa na syna, keď spí. Vtedy mu navymýšľam najviac prezývok. Rozmýšľam, aké jeho budúce charakterové črty sa dajú predpovedať z jeho aktuálnych činov, tendencií, preferencií. Svoje drevené či plyšové zvieratká má rád asi všetky, hneď si ich dáva do pusy. Znamená to, že raz bude konzumovať veľa živočíšnych produktov? To nie je zrovna cesta, ktorú by som Ti odporúčala, Vendi. Ale keď tak nad tým uvažujem, on vždy s radosťou obhryzkáva aj knihy, rastliny a nábytok, takže v pohode. Obzvlášť sa teší svojmu žltému, rodinu polarizujúcemu hryzadlu. Jeden tábor tvrdí, že je to opica, druhý zase, že lev. Ja som rada, že mi tá hračka vie získať minimálne pol minúty, keď chcem Vendi zabaviť. Podľa mňa on už teraz vie, že podstatné je, že sa vedia spolu pekne zahrať a že mu príjemne pomasíruje dasná. Konfrontáciu lev alebo opica spolu ešte nikdy neriešili. Premýšľam tiež, či bude mať rád umenie, cudzie jazyky, šport, prírodné vedy. Možno sa pri ňom doučím fyziku a zopakujem si vzorce na výpočet všelijakých obvodov, plôch a povrchov. Zaujímalo by ma, kam v rámci zákona zachovania energie putuje láska, ktorú zo seba vysielajú ľudia pozorujúci nie-

koho, kto spí. Je pri tom jedno, či pochádza od rodičov, partnera/-ky či starostlivého anesteziológa/-ičky. Na toto zatiaľ nemám žiadny vzorec. Predpokladám, že tá láska je absorbovaná externou plochou zatvorených viečok spiaciej osoby. Odtiaľ je prevádzaná do špeciálnych úložných systémov, ktoré ešte presne neviem, kde sídlia, ale budem bádať ďalej, Vendelín zatiaľ spinkáva dosť často.

V telke beží seriál. Vedľa sa v detskej stoličke hojda bacuľatý synček. Jeho hlásky a slabiky sa stále zdokonaľujú. Ich cukornatosť rastie až príliš rýchlo, čo je v podstate super, ale pripomína mi to, že ani sa nenazdáme a bude z neho... veľkáč. V seriáli bolo jednej herečke na chrbte vidno takú tú zvukársku krabičku. Iste omylom. Môj muž si to nevšimol, čo vôbec nevadí, lebo sme šípku doľava vrátili dej o päť sekúnd a zameškané dohnali vďaka súčasným technickým vynálezom. No a potom. Synček zo seba vydal novú kombináciu zvukov. Ale ja som sa zrovna sústredila na niečo iné (seriál? mobil? tanier? pohár? ach jaj), synove tóny som prešvihla. Ach jaj, viete, čo mi na zlomok sekundy preblyso hlavou? Že však šípka doľava a posuniem. Ale toto neposuniem.

Nová výzva, ktorú so sebou prináša materstvo: Keď dieťa spí ľahkým spánkom a popadne ma záchvat lásky. Aspoň jednu pusku vtlačiť do líčka by to chcelo, aby sa ten pretlak silných emócií trochu odľahčil! Ale zobudilo by ho to, a to nechcem. Pusku z lásky mu z ešte väčšej lásky nedám.

Sedím v obývačke, ale už vstávam a utekám, lebo Vendi si asi hrkol nejaký energetik, tak loží treťou kozmickou po celej izbe a práve si to namieril do kuchyne k smetiaku. Nie, odbáča, niečo ho zaujalo viac. „Vendelín, pusti tú papuču, to sa nepapá!“ Pomedzi to rozostrene vidím nás dvoch, ako pred tromi-štyrmi rokmi sedíme na našom šedom gauči ako kôpky nešťastia a pri *lajkovaní* fotiek ďalšieho bábätko v okolí sa snažíme nezrútiť sa. Mať tak stroj času... Niečo by som nám povedala. Že Vendi si už balí kufriky, nebojte! Radšej si ešte pozrite ďalší film, potom to už nebude také ľahké. (Odkaz z budúcnosti: „Ale bude, ibaže na dvadsaťkrát s odbiehaním za budiacim sa človečikom a zvažovaním, či radšej nejst variť/upratovať/čítať beletriu/čítať odbornú literatúru/cvičiť alebo spať.“) Fúkne Vendi na hlavičku a dúfam, že tá vôňa cez nejaké časopriestorové zakrivené kanály prejde až k nám do minulosti. A my nebudeme presne vedieť, čo to bolo, nejaký príjemný závan, možno suseda vybrala koláč z rúry. Je nám akosi ľahšie a snáď to bol aj úsmev na tých dvoch tvárach. Ale nie som si istá, tie časopriestorové prenosy ešte nie sú to, čo budú, trochu to zrní. Mám či nemám? Aale, nech si zvykáme... Z roztopenosti som fúkla aj na obsah plienky pripomínajúci dijonskú horčicu, chichi. Moje o tri roky mladšie ja práve zvrátilo čelo, snažiac sa analyzovať ten čuchový vnem. „Susede sa ten koláč asi nejako pripálil či čo...“

Vendi si to namieril mojim smerom, tuším, čo chce. Napije sa mlieka a už uháňa obhrýzať knižky a reorganizovať platne. Zapínam si košeľu. A vzápätí ju rozopnem a hodím do práčky, lebo som na nej našla štyri rôzne škvrny: jednu oranžovú – včerajší mrkvovo-šošovicový obed, druhú zelenú z dnešných hráškových makarónov, tretie súškrvne je od mlieka, no a etiológia štvrtého flaku mi je neznáma, ani to nechcem vedieť. Z kúpeľne vychádzam bez košeľe, prechádzam okolo veľkého zrkadla. Výraz *kosť a koža* ma, chvalabohu, necharakterizuje ani náhodou. Spomínajúc na posledných pár rokov bez Vendelína a na tie úžasné mesiace s ním som našla slová, ktoré mi sedia oveľa lepšie. Som žena *krv, slzy a mlieko*.

3. miesto

Marián Nomilner

Nedalo sa inak...

(Fikcia)

Nedávno sa mi dostala do rúk Štatistická ročenka a ja som s prekvapením zistil, že na Slovensku budujeme pravdepodobne najväčšiu nemocnicu na svete. Stavíme ju totiž už vyše štyridsať rokov a ešte stále nie je dokončená. Obávam sa, že tak skoro ani nebude. No už dnes môžem s istotou konštatovať, že Národná univerzitná nemocnica Rázsochy v Bratislave sa dĺžkou „výstavby“ celkom určite zapíše do Guinessovej knihy rekordov...

Za ten čas sa u nás vymenili celé generácie politikov a tiež rôzne vlády, no ani jednej z nich sa nepodarilo túto nemocnicu dokončiť a uviesť do prevádzky. Na túto neľahkú úlohu sa napokon v júli 2022 podujala vláda pod vedením dnes už definitívne odvolaného premiéra. Vláda rozhodla, že do roku 2026 postaví hrubú stavbu nemocnice za 281 miliónov eur, ktoré vyčlenila z európskych fondov Plánu obnovy. Podaktorí sme naivne začali dúfať...

Ako ubiehal čas, viacerí politici aj odborníci začali tento termín postupne spochybňovať až ho napokon označili za úplne nereálny. Medzitým už iba dočasne poverený premiér a minister zdravotníctva aj financií v jednej osobe, sa s neskrývaným optimizmom snažil všetkých do poslednej chvíle presvedčať, že tento termín je síce napätý, no je reálny a stavbu sa určite podarí úspešne dokončiť. Pri jeho slovách mnohí iba neveriacky krútili hlavami a všimol som si, že viacerí z nich si pritom aj významne ťukali prstom na čelo... Medzi ľuďmi sa navyše začal šíriť názor, že dočasne poverený premiér nebezpečne pripomína istého šarlatána. Ten tvrdil, že ženy veru nemusia čakať celých deväť mesiacov, kým porodí, lebo ak sa budú usilovne snažiť, zdravé dieťa dokážu bez problémov porodiť aj v piatom mesiaci tehotenstva... Ukázalo sa, že bývalý premiér napokon nezostal nič dlhý svojjej povesti. Zo dňa na deň radikálne zmenil svoju rétoriku a pripustil, že sa mýlil. Vydýchli sme si... Ukázalo sa však, že sa mýlili aj všetci ostatní... Ako je to možné?

S odstupom času, keď bývalý premiér opäť zasadol do poslaneckej lavice, rozhodol som sa ho navštíviť v jeho byte a osobne sa s ním porozprávať. Chcel som sa dozvedieť niečo zaujímavé, pikantné zo zákulisia, takpovediac priamo z politickej kuchyne. Začala ma totiž neodbytné prenasledovať istá myšlienka, akési podozrenie, že pán bývalý premiér určite musel mať v rukáve nejaké „tajné eso“, na ktoré sa spoliehal až do poslednej chvíle... Inak mi to nedávalo zmysel! A veru, nemýlil som sa! Pri fľaši znamenitej bošáckej slivovice, ktorú som priniesol so sebou, sa ochotne rozhovoril a zdôveril sa mi s podrobnosťami, pri ktorých som v nemom úžase hľadel s pootvorenými ústami...

„Ako by som len začal...“ zaváhal a s neistým pohľadom upretým do neznáma sa

poškrabal za uchem. „Pozrite sa, nie som idiot, od samého začiatku som veľmi dobre vedel, že takú komplikovanú a rozsiahlu stavbu nedokážeme v našich podmienkach dokončiť v tak krátkom čase,“ pozrel na mňa s istou opatrnosťou a ďalej pokračoval: „Chcel som vo vhodnej chvíli všetkých prekvapiť, prísť s niečím jedinečným. S riešením, ktoré mi napadlo už dávnejšie.“ Významne sa odmlčal a ja som využil túto chvíľu a položil mu samozrejmu otázku: „O aké jedinečné riešenie malo ísť?“

„Pamätáte si, keď v roku 2020 v Číne, a nielen tam, zúril smrteľný koronavírus? V meste Wu-chan vtedy urýchlene postavili plnohodnotnú špecializovanú nemocnicu pre tisíc pacientov za neuveriteľných desať dní! Rozumiete, za desať dní...!“ nadšene zvolal a so širokým úsmevom siahol po fľaši bošáckej slivovice. Zručne ju odzátkoval a mne aj sebe nalial plný pohárik. Gestom znalca ju ovoňal a krúživým pohybom sa snažil vytvoriť retiazku po obvode pohárika. „Výborná...“ skonštatoval. Samozrejme, ani ja som nezaháľal a tiež som skonštatoval, že je výborná...

„Ale ako to súvisí s výstavbou našej nemocnice?“ opýtal som sa nechápavo. „Naozaj nerozumieš?“ začal mi zrazu tykať, jeho úsmev sa vytratil a ja som vzápätí vycítil, že moja trestuhodná nevedomosť ho riadne zaskočila a sklamala.

„Predstav si, že ak čínski staviteľia boli schopní postaviť nemocnicu pre tisíc pacientov iba za desať dní, ako dlho by asi stavali našu nemocnicu pre osemsto pacientov?“ spýtal sa, pričom v slove „osemsto“ úmyselne pomaly kládol dôraz na jednotlivé slabiky. Pochopil som. „Ale čo sa stalo, keď si nakoniec kapituloval?“ začal som mu tykať aj ja. „Číňania snád odmietli podieľať sa na výstavbe našej nemocnice?“

„Vôbec nie. V čase, keď to začalo byť už neúnosné a kritika sa začala na mňa valiť zo všetkých strán, podarilo sa mi v tajnosti zabezpečiť vládny špeciál. Diskrétno som požiadal nášho najschopnejšieho kolegu, aby vo Wu-chane priamym zadáním rokoval o možnosti čínskej účasti pri výstavbe našej nemocnice.“

„A kto bol tým kolegom, ktorý letel do Číny?“ opáčil som.

„Myslím si, že táto otázka bola úplne zbytočná,“ povedal chladne, no vzápätí ihneď dodal: „Samozrejme, nemal som príliš na výber. Najradšej by som tam išiel sám, no z taktických dôvodov som tam poslal niekoho, kto sa v podobnej situácii už osvedčil, a má preto bohaté skúsenosti.“

„Takže, poslal si tam...“ nestihol som dokončiť vetu. Jeho odpoveď bola totiž naozaj bleskurýchla: „Áno, veď kto iný by bol vhodnejší?“ zhlboka sa nadýchol a ihneď pokračoval: „Keď na celom svete bol nedostatok vakcín proti covidu, jemu sa podaril naozaj husársky kúsok. Obdivuhodným spôsobom všetkých príjemne šokoval. Mimoriadne pre celé Slovensko zabezpečil dnes už legendárnu vakcínu Sputnik V, keď sa iniciatívne snažil našim ľuďom zachraňovať životy.“ Všimol som si, že pri týchto slovách sa mu rozžiarili oči a červeň mu zaliala líca...

„Ako to teda dopadlo, podarilo sa mu niečo vybaviť?“ opýtal som sa netrpezlivo. Neodpovedal, lebo jeho pohľad mimovoľne zablúdil na konferenčný stolík, na ktorom ležali medzitým už opäť naliate poháriky.

„Samozrejme,“ odvetil napokon a ústretovo sa chopil svojho pohárika. Vzápätí sme si štrngli na zdravie...

„Ešte v ten deň, v neskorých nočných hodinách, priniesol podpísanú zmluvu o vykonaní diela,“ povedal významne.

„Potom naozaj nechápem, prečo to dopadlo tak, ako to dopadlo?!“ divil som sa.

„Nuž, to bolo tak... až ráno som zistil, že zmluva bola vyhotovená iba v čínskom jazyku. Trvalo mi celý boží deň, než sa mi podarilo zohnať schopného tlmočníka a pre-

kladateľa," povedal a na chvíľu sa odmlčal. Opäť som využil túto krátku prestávku a netrpezlivo mu ihneď položil ďalšiu otázku, ktorá ma zaujímala azda najviac: „Za aký krátky čas sa Číňania zaviazali vybudovať našu nemocnicu?“

„Neuveríš. Iba za tri, maximálne štyri mesiace od dátumu, kedy táto zmluva mala nadobudnúť právoplatnosť.“ Od prekvapenia som zabudol zatvoriť pootvorené ústa...

„Priznám sa, aj mňa to mimoriadne prekvapilo a ešte viac potešilo," pokračoval. Keď som si však preloženú zmluvu prečítal pozornejšie, narazil som na – na prvý pohľad síce bezvýznamnú, no z čínskej strany veľmi dôležitú a celkom pochopiteľnú požiadavku. Platnosť celej zmluvy totiž podmienili dodaním projektovej dokumentácie, kompletne preloženej do spisovnej čínštiny. A to najneskôr do desiatich dní od dátumu podpísania tejto zmluvy.“

„No... to by snáď nebol až taký problém," snažil som sa, zrejme opäť až priveľmi naivne, zhodnotiť túto požiadavku.

„To si myslíš iba ty," znechutene skonštatoval. „S touto požiadavkou som sa samozrejme obrátil najskôr na človeka, ktorý nám túto zmluvu preložil do slovenčiny," pokračoval ďalej. „Ten sa mi však okamžite vysmial, že v takom šibeničnom termíne to jednoducho nie je možné. Urýchlene som sa preto obrátil na Ministerstvo spravodlivosti, ktoré vedie úradný Zoznam tlmočníkov a prekladateľov. Čo si myslíš, ako som pochopil?“

„Nebodaj rovnako?" opáčil som opatrne. „Veru tak," odpovedal podráždene. Potom sa zatváril veľmi dôležite a hľadiac mi priamo do očí, dodal: „Našťastie, na poslednú chvíľu sa prihlásil istý človek, ktorý si zrejme súrne potreboval privyrobiť, lebo slúbil, že urobí všetko možné aj nemožné, aby to stihol. Ukázalo sa, že je to univerzitný profesor, sinológ a špecialista na ázijské jazyky.“

Tentoraz som sa zhlboka nadýchol ja. „Tak ako, podarilo sa mu to?" opýtal som sa. Keď premiér na moju otázku nijako nereagoval, začal som tušiť nepríjemný problém.

Po chvíli sa pre zmenu zhlboka nadýchol zasa on a plný neznámej emócie doslova vybuchol: „Predstav si ten trapas! Prišli za mnou kolegovia, poslanci, ktorí v parlamente práve predkladali návrh takzvaného potratového zákona. A zhurta sa na mňa oborili, že či viem, kto je ten profesor, ktorý sa tak ochotne podujal preložiť celú projektovú dokumentáciu do spisovnej čínštiny?!"

Povedal som im, že pokiaľ viem, je to veľmi vzdelaný, slušný a mimoriadne inteligentný človek.

„Hááá..." zahučal premiér, keď sa snažil napodobniť reakciu svojej kolegyne, inak známej bigotnej odborníčky na ženské záležitosti. Premiér pokračoval: „Vieš čo mi povedala?" Pokrčil som ramenami, že neviem. „Zvýšeným hlasom zlostne povedala: ‚tebe nevádi, že je to pre nás veľmi nebezpečný človek?' Keď som sa zatváril nechápavo," pokračoval premiér, „ďalší z kolegov sa mi ochotne snažil rozšíriť obzory: ‚Nuž, aby si vedel... ako by som ti to... slušne a bez urážky... jeho orientácia vykazuje nebezpečnú teplotnú anomáliu...' povedal s nadvihnutým obočím. „Chápeš!?" opýtal sa pre istotu a potom dôrazne pripomenul: „Nemôžeme predsa pripustiť, aby sme boli závislí od takéhoto človeka. To by bol náš koniec!"

Premiér celý vzrušený, s mierne naklonenou hlavou, náhle vstal a začal nekoordinovane mávať rukami. Potom, nápadne skleslý, unavene dodal: „Snažil som sa im vysvetliť, že v tomto prípade musíme urobiť ojedinelú výnimku, lebo inak... ‚V žiadnom prípade, výnimka neprichádza do úvahy, ide o vyšší, mravný princíp...,'“ zacitoval premiér z odpovede, ktorú obdržal od svojho neoblomného kolegu.

Celý zhrozený som sa v nemom úžase zmohol iba na dve slová: „Takže tak..."

„Nedalo sa inak, musel som pripustiť, že to by bol naozaj náš koniec..." smutne poznamenal bývalý premiér a opäť sa posadil.

„Čo ste teda urobili?" opýtal som sa a už som mu opäť vykal. „Profesorovi som urýchlene poďakoval a vysvetlil mu, že dohoda o tlmočení je neplatná, lebo sa v nej vyskytli isté formálne nedostatky.“

„Aké nedostatky?" neveriacky som krútil hlavou a v tej chvíli som už vopred tušil, aká bude odpoveď.

„Vysvetlil som mu, a on to ako lingvista určite pochopil, že v jednom slove chýbal dĺžka a v inom bol zase nevhodne použitý mäkčeň..."

Pochopil som, poďakoval sa a celý znechutený som urýchlene opustil jeho útulný trojizbový byt. Flaša bošáckej slivovice zostala na stole nedopitá...

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

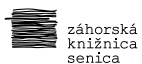
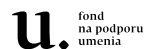
[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

Projekt Literárna Senica Ladislava Novomeského 2023 podporili:

Fond na podporu umenia
Trnavský samosprávny kraj
Záhorská knižnica
Slovenské literárne centrum
Mesto Senica
Spoločnosť Ladislava Novomeského

Slovenské
literárne
centrum

Literárna Senica Ladislava Novomeského 2023

Bulletin víťazných prác XXXVII. ročníka

Vydala: Záhorská knižnica Senica

Redakcia: Matúš Nižňanský, Marcela Heglasová

Foto: Archív Záhorskej knižnice

Grafická úprava: Milan Mikula, RECO, s. r. o. Senica

Tlač: GH studio Senica

Náklad: 150 ks

Nepredajné

ISBN 978-80-85145-34-2

ISBN 978-80-85145-34-2

9 788085 145342